

Iskrin uspeh v Moskvi

Novomeška Iskra Tenel se je s proizvodnjo opreme trdno zasedla v Sovjetski zvezi

NOVO MESTO — Iskra Tenel iz Novega mesta je svoje dolgoletno sodelovanje s sovjetskimi partnerji okronala z doslej največjim poslom, ki pa pomeni začetek sodelovanja na višji ravni.

10. julija so v Moskvi slovesno odprli obratovanje enega največjih brezprekinljivih napajalnih sistemov kot rezultat skupnega sodelovanja med Iskro in sovjetskim ministrstvom za energetiko. Na svečanosti je bila vrsta najvidnejših predstavnikov Iskre in številno zastopstvo sovjetskih partnerjev na čelu z namestnikom ministrstva za energetiko za področje SEV Lopatnim. Posebej toplo pa so v Moskvi sprejeli predstavnika novomeške občine Boštjana Kovarčiča, predsednika občinske skupščine, in Iva Longarja, predsednika izvršnega sveta.

V pozdravnem nagovoru je Božidar Zajc, direktor Iskre Tenel, orisal dosedanje sodelovanje od leta 1979, hkrati pa nakazal možnosti nadaljnjega pogloblje-

nega sodelovanj strokovnjakov dveh prijateljskih dežel.

S to otvoritvijo se je novomeška Iskra trdno zasedla na sovjetskem trgu v postavitvi brezprekinljivih napajalnih naprav v dispečerskih centrih. Do konca letošnjega leta bodo dobavili še tri podobne napajalne sisteme za mesta Tbilisi, Kijev in Pjatigorsk, dobavili pa bodo tudi kompletno opremo za dispečerski center v Sverdlovsku. Novomeščani načrtujejo v tem srednjeročnem obdobju še celo vrsto podobnih poslov s Sovjetsko zvezo. S strani tamkajšnjih predstavnikov so Iskrini strokovnjaki dobili laskave pohvale. Še bolj kot ugoden finančni rezultat teh poslov pa je razveseljivo dejstvo, da je Novomeška Iskra naredila velik korak v razvoju. Iz proizvajalca naprav se je razvila v proizvajalca sodobnih sistemov, kar ji odpira nove možnosti na domačem in tujem trgu.

R. B.

KLJUB POLETJU DOSTI OBISKOVALCEV — Čeprav čas ni najbolj naklonjen kulturnim dogodkom, se je otvoritev razstave Tince Stegovca v Lamutovem likovnem salonu udeležilo lepo število gledalcev, med njimi tudi avtorica, ki jo vidimo na skrajni levi v pogovoru s slikarjem in likovnim pedagogom na kostanjeviški osnovni šoli Jožetom Marinčcem.

Spontano likovno odzivanje

Akvatinte in jedkanice T. Stegovec bodo v Lamutovem likovnem salonu razstavljene do 3. septembra

KOSTANJEVICA — Galerija Božidar Jakac je v Lamutovem likovnem salonu pretekli petek pripravila otvoritev razstave likovnih del znane slovenske umetnice Tince Stegovce. To je že njena 21. samostojna razstava, sodelovala pa je že na več kot 30 skupinskih razstavah ter dobila za svoje delo več pomembnih priznanj.

Kot je v spremni besedi zapisal Janez Mesnel, pripada Stegovčeva tisti smeri, ki je razvijala predvsem figurativno likovno govorico. V tej smeri, ki je tudi izredno komunikativna in dostopna kar se da široki publiki, pa je Tince Stegovec lahko posredovala svoja mnoga spoznanja, doživetja in izpovedi. Njen likovni svet ni podložen s filozofskim sistemom, temveč je življenje tisto, ki jo nenehno izziva in drami. Nanj se odziva spontano, pa naj bo to v železniški čakalnici, na plaži ali v avtobusu. Teme njenih akvatint in jedkanic so torej medčloveški odnosi, odnosi ljudi do krajev in stvari.

Na otvoritvi razstave, kjer je spremno besedo Janeza Mesnela

prebral Andrej Smrekar, direktor Galerije Božidar Jakac, je nastopil tudi pihalni trio Arti. Razstava bo odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 13. do 18. ure do vključno 3. septembra.

Akademski slikarica Tince Stegovce se je rodila na Planini pri Črnomlju. Po končani likovni akademiji je opravila še specialko pri prof. Božidarju Jakcu in se kot stipendistka francoske vlade izpopolnjevala v Parizu.

J. SIMČIČ

TABORNIŠKA VASICA PRI ŽELEBEJU

ŽELEBEJ — Ob Kolpi nad nekdanjim starim mlinom pri Želebeju blizu Rosalnic je te dni nadse živahno: 74 novomeških tabornikov si je tu izbralo domovanje za 9 dni. Tabor Odreda gorjanskih tabornikov je eden izmed največjih, kar smo jih videli doslej na Dolenjskem. Na prostranem travniku so postavili poleg velikega štabnega in dveh gospodarskih šotorov še 32 platnenih hišic, v treh zasebnih šotorih pa taborijo tudi starši članov OGT. Dnevni red pomeni delno nadaljevanje pomladanskega vodniške tečaja, za mnoge mlade člane odreda pa je to tudi prvo srečanje z naravo in njenimi skrivnostmi. Koristno delo in spretnostne igre, pa kopanje v kar pretopli Kolpi izpolnjuje dneve taborščic, ki jih vodi taborvodja Frenk Guštin in starešina tabora Marko Grein.

Čeprav so taborniki prispevali za taborino vsak po 8000 dinarjev, iz boro dragocene naklonjenosti delavcev nekaterih podjetij iz Novega mesta tabora ne bi bilo mogoče pripraviti.

tako da se je obetala delovni organizaciji, ki je bila nekdanj ponos Krčanov, ničkarj rožnata prihodnost. Občinski izvršni svet je sklenil presekat slabo poslovanje in nezdrave odnose Kovinarske s pobudo za uvedbo ukrepa družbenega varstva, ki je dobil vso politično podporo, tudi od večine delavcev.

Na petkovem pogovoru v Kovinarski so poudarili, da ne gre le za krizo vodenja, ampak tudi razvojnega koncepta, česar ne bo moč streti z lastnimi silami, zato tudi pobuda za »prisilno upravo«. Osnovni organizaciji ZK tozda Tehnoservis so svetovali, naj spremeni svoj prvotni sklep, po katerem za to temeljno organizacijo ne bi bilo ukrepa družbenega varstva.

Za uspešno idejnopolično diferenciacijo je nujno tudi obveščanje, kajti v Kovinarski deluje sistem dezinformiranja. Zdaj začenjajo boj zoper razne govornice. Tiste, ki so ga doslej lomili, bodo odstavili. Takoj kaže sprejeti pomoč sosednjega Sopa, ki ponuja vsaj za tri mesece dela. Do predvidenega ukrepa družbenega varstva sredi septembra bodo poostri odgovornost notranjih dejavnikov, predvsem pa bodo morali vsi več delati kot doslej.

P. PERC

ZA METRE IN SEKUNDE — Zadnji konec tedna je v Novem mestu minil v znamenju kolesarskih dirk za »Veliko nagrado Krke«. V petek so se kolesarji pomerili na nočnem kriteriju Drske, v soboto so dirkali okoli Grma, v nedeljo pa vozili za memorial Milana Novaka. Kljub množični udeležbi pa tokrat zaradi odsotnosti najboljših Novomeščanov, S. Papeža, Smoleta in Glivarja, ki te dni potujejo v Colorado Springs na svetovno prvenstvo, ob progah ni bilo veliko gledalcev. Posnetek je s sobotne tekme na Grmu, kjer so tekmovali tudi rekreativci, ženske, cicibani in pionirji. (Foto: M. K.)

Najdaljša zaustavitev doslej

Menjava goriva in remont opreme v krški nuklearki

KRŠKO — Jedrska elektrarna v Krškem je, kot so načrtovali, 1. avgusta prekinila delo, da bi zamenjali gorivo, proučili in pregledali opremo in čas do 13. novembra letos izkoristili tudi, da bi opravili še druge posege, če bi bilo potrebno. Vsekakor gre za najdaljšo ustavitve našega jedrskega prvenca doslej.

Natančen mrežni plan predvideva tele glavne aktivnosti: pripravo za menjavo goriva in menjava goriva, preučevanje parogeneratorjev, korektivne posege na parogeneratorjih, relaksacijo cevi parogeneratorjev v delu cevne stene in prehodni coni, test neprEPustnosti kontejmenta, program preizkušanja po izmenjavi goriva in remontu opreme in naposled — ponoven pričetek delovanja elektrarne ob postopnem dviganju moči.

Ob aktivnostih na »kritični poti« so vzporedno predvideli dela pri strojni, elektro opremi in na opremi za regulacijo in meritve ter gradbeno-vzdrževalna dela. Na predlog Westinghousa so na kritični poti (kar pomeni, da gre za najpomembnejša dela) izvedbe remonta v času 46 dni smo letos predvideli poseg »relaksacije cevi parogeneratorjev«, ki ima preventivni značaj. Služba za zagotovitev kvalitete (podrobneje bomo spregovorili o njenem delu v Prilogi!) se jeskrbno pri-

pravila za obsežno delo, prav tako seveda vse druge službe oziroma strokovnjaki operativci. Poleg delavcev nuklearke sodeluje še okoli 600 delavcev domačih delovnih organizacij in nekaj francoskih Westinghousovih strokovnjakov.

P. P.

HUBERT BERGANT V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Jutri, 22. avgusta, ob 20. uri bo v topliški baročni cerkvi koncert znanega organista Huberta Berganta. Z njim bodo nastopili še sopranistka Zlata Ognjanovič, baritonist Marcel Ostaševski in basist Dragiša Ognjanovič. Izvajali bodo dela Händla, Mozarta, Bacha, Schuberta in Verdija.

ŠPORT IN ZDRAVJE

DOLENJSKE TOPLICE — V petek, 22. avgusta, ob 19. uri bo predaval prof. Drago Ulaga o zanimivi temi sodobnega človeka »Šport in zdravje« na terasi restavracije Rog. Poleg kulturnega programa bo sodeloval tudi znani radijski novinar Stane Urek s popularnimi rekreacijskimi točkami za zdravje in rekreacijo.

Ob letu brez izgube

Podpora sanacijskemu programu Stillesa —

SEVNICA — Na posebnem seznamu republiških sindikatov je med 28 izgubarji, čez katere bi bilo treba napraviti križ, tudi Stilles. Večurni pogovor delovne skupine CK ZKS, v kateri sta bila minuli četrtek in tovarni tudi Silvo Gorenc iz Krškega in Sonja Lokar, je pokazal drugače.

Doseženi poslovni rezultati kažejo na zmanjševanje doslej kronične izgube, čeprav so visoke obresti hudo breme. Ukrepi časovnega kolektivnega poslovnega organa obetajo premike na boljše, družbenopolitične organizacije v kolektivni pa so sedaj na potezi, da ustvarjajo še boljše delovo vzdušje.

Tudi ta sestanek ni razštil, kaj bo z usodo obrata na Blanci. V dolgoročnem programu sanacije, ki mora biti nared do konca leta, bo

tudi na to vprašanje odgovor. Marsikdo ob tem dobrohotno svari, naj bi ta obrat izkoristili kot prednost in ga ne jemali kot breme.

Proučujejo tudi vprašanje ukinitve obeh tozdov in prehod na enovito delovno organizacijo. ZK, je bilo večkrat poudarjeno med pogovorom, ne vztraja na tozdiranju, če analize kažejo drugače. Število članov osnovne organizacije je padlo na vsega 14 komunistov. Vrsto odgovornih nalog v tovarni prevzemajo mlajši strokovnjaki. Uspešni in marljivi delavci bi bili dobrodošla kadrovska okrepitev, posebno za čas po izteku ukrepa družbenega varstva.

Tudi tokrat je bila omenjena pre-slabo izkoriščena decimirnica na Žagi, medtem ko imajo v Stillesu s tem težave. Med seboj bi se morali hitreje dogovarjati v korist vseh.

A. ŽELEZNIK

Dolenjsko gospodarstvo oživlja

Izguba je v polletju bistveno manjša, povečal se je dohodek na delavca, industrijska proizvodnja pa je večja za 8 odst. — Poprečna plača 85.780 din

NOVO MESTO — Iz 182 polletnih obračunov delovnih organizacij štirih dolenjskih občin SDK Novo mesto ugotavljajo premik na boljše. Predvsem je vidna rast industrijske proizvodnje, boljše gospodarjenje in uspeh v izvozu. Izguba je bistveno manjša, a šibka akumulacija in znatno dvigovanje osebnih dohodkov ne gresta vkup pri načrtovanju trdne bodočnosti.

Po podatkih SDK, prikazanih na tiskovni konferenci 13. avgusta, se je celotni prihodek v letu dni povečal za 110 odst., medtem ko stroški kljub vsem podražitvam niso dosegli več kot 97-odstotne rasti. Dohodek je bil v gospodarstvu za 145 odst. boljši, čisti dohodek pa je dosegel skoraj 130-odstotno rast.

Če med dobrimi stranmi poslovanja v prvih šestih mesecih posebej pouda-

rmo padeč izgube in število izgubarjev (v regiji je za 1,15 milijarde dinarjev izgube v 14 tozdih), naj omenimo še za 140 odst. povečani dohodek na delavca. Pomemben dokaz oživljanja gospodarstva je dejstvo, da imajo namesto lani ugotovljenega padca industrijske proizvodnje letos čez 8-odstotno rast.

Med 14 izgubarji v regiji sta največja Elektro Novo mesto in Novoles, kjer je izgubo izkazalo 6 tozdov v skupnem znesku 453,4 milijona dinarjev. Izgubo v Novolesu pripisujejo slabim izvoznim pogojem, ki so se zdaj spremenili, zato bo brzkone tudi Novoles do konca leta splaval iz finančnih težav.

VSDK pa so poudarili zaskrbljujoči podatek, da je šlo letos 167,8 odst. dohodka več za razne oblike splošne in skupne porabe, kar dokazuje večjo obremenitev gospodarstva. Tudi obresti so usodno krojile rezultate več delovnih organizacij, v splošnem pa je šlo letos na Dolenjskem za obrestni skoraj 150 odst. več denarja kot lani ta čas. Najšibkejša točka gospodarstva je vsekakor le 80-odstotna rast akumulacije, čeprav gre v tem za poprečje in je položaj v delovnih organizacijah kaj različen.

Ob vsem tem je bil poprečni zaslužek zaposlenega Dolenjca za 133,6 odst. boljši kot ob polletju lani in je znašal

85.780 din. Ugotavljajo tudi, da so marsikje pri izgubarjih osebni dohodki celo hitreje naraščali kot v gospodarsko zdravem združenem delu.

Glede osebnih dohodkov, ki so ponekod rasli čez dogovorjeno mejo v primerjavi z uspehi poslovanja, se za zdaj še nikomur ni skrivil las. V regiji je znanih 10 prekoračitelskih kolektivov, ki bodo morali čezmerne zasluzke poračunati. Da bi jih kje vračali, ni predvideno. Pričakujejo pa na tem področju zaostrejen razmer proti koncu leta, ko bodo med drugim preverjali tudi, če res držijo uradne izjave delovnih organizacij, da imajo samoupravne akte usklajene s panožnimi sporazumi. Doslej so v SDK vsem verjeli.

RIA BAČER

SAMO ŠE DANES, JUTRI, V SOBOTO IN NEDELJO

VSE ZA DOM, KMETIJSTVO, POPUŠTI, UGODNOSTI, ZABAVA

VREME

Ob koncu tedna bo deloma jasno, v popoldanskem času se bodo pojavljale krajevne plohe.

Kdo pije in kdo plača?

Socialistična solidarnost (nemalokrat tudi lažna!) ne dopušča, da bi delavci ostali brez dela, se pravi na cesti, če že gre podjetje v stečaj, kar se pri nas pripeti sila poredko. Bojazen pred nezadovoljstvom delavcev je tako velika, da se morajo zaradi ljubelega miru od direktorskih stolčkov po kratkem postopku posloviti tudi uspešni gospodarstveniki in strokovnjaki. Sposobnosti skušajo nato uveljaviti v novem okolju, morda kot nekakšno »samorehabilitacijo«.

Kovinarska Krško je eden takih kolektivov, kjer so glave direktorjem »rezali« kot na tekočem traku; eden je bil premehak, drugi spet prester, tehokrat. A razmere v tovarni so se nenehno, posebno od 1980 dalje, slabšale. Kovinarska je postala največji posavski izgubar in najboljneljši zalozag za politike. Ali ga bodo zmogli prebaviti, je največ odvisno od delavcev Kovinarske same; ti morajo v svojih okoljih neprizanesljivo razkrinkavati »sive eminece«, ki ne delujejo v prid večine delavcev in tovarne, temveč nasprotno. Ko se bo vedelo, kdo pije in kdo plača, se bo Kovinarska lažje postavila na svoje noge.

P. PERC

Kaj je v Cvingerjevih nedrih?

Novomeški arheologi kopljejo na Cvingerju nad Meniško vasjo — Ohranjeno prazgodovinsko naselje

CVINGER NAD MENIŠKO VASJO — V teh dneh se na Cvingerju nad Meniško vasjo pri Dolenjskih Toplicah mudi ekipa novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Pod vodstvom arheologa Boruta Križa se je lotila izkopavanja na območju enega izmed najbolj ohranjenih naselij iz 3. do 7. stol. p. n. št., t. j. iz mlajše in starejši železne dobe.

»To prazgodovinsko naselje sicer ni med največjimi, zato pa je izredno dobro ohranjeno. Predvsem je zelo dobro ohranjen obrambni zid. Očitno je bilo to vojaško in gospodarsko ter politično središče večjega naseljenega območja. Doslej še nismo našli vrednejših predmetov razen grelnega svitka in pa uteži za statve ter kosov keramike, ostankov glinenega ometa in žindre. Upamo, da bomo kasneje našli še kakšen vrednejši predmet. Predvsem pa nam gre za to, da časovno in kulturno opredelimo naselje,« je povedal Borut Križ, ki bo dela skupaj z ekipo izvajal do konca tega meseca.

Ker je naselje izredno blizu Dolenjskih Toplic, se je že porodila zamisel, da bi do najdišča speljali sprehajalno pot, namenjeno turistom. Zdravilišče

Dolenjske Toplice je zamisel že sprejelo in skoraj zagotovo jo bo uredničilo. Na ogled naj bi šel samo del naselja, kolikor ga bo pač odkopane.

J. S.

PRIDE SKUPINA CK ZKS

RIBNICA — V začetku septembra bo posebna delovna skupina CK ZKS obiskala eno izmed osnovnih organizacij ZK v proizvodnji ali družbenih službah. Namen obiska je, da bi ugotovili stvarno stanje v obiskanem okolju.

Kriza vodenja in razvoja

Delovna skupina CK ZKS v Kovinarski Krško

KRŠKO — Delovna skupina CK ZKS, ki jo je vodila Sonja Lokar, se je prejšnji petek v Kovinarski Krško v pogovoru s komunisti in vodilnimi tega 700-članskega kolektiva seznanila z razmerami v tem trenutno največjem posavskem »bolniku«.

Ob polletju so krški kovinarji imeli že okrog 554 milijonov din izgube. Sodu je izbil dno še spor z Luko Koper,

DOBRO OHRANJENO PRAZGODOVINSKO NASELJE — Skupina arheologa Boruta Križa je na Cvingerju že odkopala del obrambnega zida prazgodovinskega naselja.

Brigade, ne več skupine

Po mnenju predsedstva MDA »Bela krajina 86« bo letošnja akcija uspešna — Bo drugo leto zvezna?

LOKVE PRI ČRNOMLJU — Pretekli teden se je v brigadirskem naselju mladinske delovne akcije »Bela krajina 86« na Lokvah sestalo predsedstvo akcije, da bi pretreslo vse dobre in slabe plati letošnjega prostovoljnega dela v deželi ob Kolpi, ob tem pa seveda v letošnjih izkušnjah našli rešitev za prihodnje leto.

Kriza prostovoljnega dela, ki se kaže predvsem v nepopolnih brigadah ali celo odpovedih, tudi Bele krajine ni obšla. Medtem ko se je v 1. in 3. izmeni sicer zbralo okrog 100 ok 80 brigadirjev, jih je bilo v 2. le 50, ki so v skupnicah, pobrani tako rekoč s ceste, prihajali od vsepovsod. Zato je bil tudi uspeh v tej izmeni slabši, kaže pa, da bo tako tudi v zadnji izrezen. Delovščice v črnomljski občini, kjer so le nadaljevali lani začeto gradnjo vodovoda, je bilo dobro pripravljeno, medtem ko je bilo v metliški občini v začetku nekoliko težav. Kot so pojasnili na seji, dugoreška delovna orga-

TABOR ZDRUŽENJA PIHALNIH ORKESTROV SLOVENIJE

TITOVO VELENJE — VIII. tabor Zdrženja pihalnih orkestrrov Slovenije, osrednja vzgojno-izobraževalna, v zadnjem času tudi vse bolj manifestativna akcija ZPOS, bo potekala letos od 18. do 24. avgusta v Titovem Velenju, v prostorih nove Glasbene šole Frana Koruna-Koželjskega. Hkrati se bodo odvijali trije med seboj povezani programi, ki združujejo 110 mladih glasbenikov, dirigentov in najvidnejših strokovnjakov iz Slovenije in zamezja. Demonstratorski orkester deluje tudi letos, z njim in v njem pa bo svoje znanje izpopolnjevalo 18 zavzetih dirigentov, deloma v začetnem, deloma v nadaljevalnem študijskem programu.

Za asfalt so prispevali tudi stanovalci bloka

Polovico potrebnega denarja za asfaltiranje metliškega Mestnega loga prispevali lastniki hiš in stanovalci tamkajšnjega bloka

METLIKA — V metliškem naselju Mestni log so prejšnji teden asfaltirali dve ulici v skupni dolžini okoli 300 metrov. Vsa zadevna je bila 2,2 milijona dinarjev, od tega so precej prispevali stanovalci tega naselja, in to v denarju in z delom.

Menda se je tokrat prvič v Metliki zgodilo, da so dali denar in delali tudi stanovalci tamkajšnjega bloka, v katerem stanujejo pretežno delavci metliške Kmetijske zadruge. Stanovalci bloka so prispevali po 20 tisočakov, lastniki hiš pa po 40.000 din in seveda vse delo in denar za asfalt od ceste do svojih hiš. Lastniki hiš so tako za asfaltiranje ceste prispevali skupaj 410 tisočakov, stanovalci bloka 280.000 din (dva stanovalca od 13 nista hotela plačati), zadruga je primaknila 200 tisočakov, 1,2 milijona dinarjev pa krajevna skupnost Metlika.

To delo sicer ni bilo v planu krajevne skupnosti, vendar je dogovor v tej mestni KS tak, da imajo prednost tista dela, kjer krajanj pokažejo večje zanimanje in pripravljenost v denarju in z delom prispevati polovico potrebnih stroškov. Tak način je gotovo spodbuda tudi za ostale predele Metlike, kjer je takih in podobnih potreb še precej.

D. Radović — petdesetletnik

Petdeset let v človekovem življenju končno ni veliko. Če pa jih človek preživi polno, zase in predvsem za družbo koristno, je lahko zadovoljen in srečen.

Tako je lahko zadovoljen tudi dipl. inženir Djordje Radović, doma iz črnogorskega kraja Sotonići pri Baru, ki že trindvajset let živi v Metliki, kjer je ob domačinki našel tudi svoj dom. Vseskozi je bil zaposlen pri

občinski skupščini, kjer je opravljal odgovorna dela, zlasti kot načelnik oddelka za notranje zadeve in načelnik oddelka za narodno obrambo. Bil je delaven v raznih društvih, posebno skrb pa je posvetil gasilstvu v

nizacija, ki bi morala pripraviti cesto do delovišča, svojega dela ni dokončala. To, da so morali brigadirji pri adaptaciji vodovoda pri Kuljajih iskati cevi, pa opravičujejo s tem, da ni ustrezne dokumentacije, saj je vodovod star 50 let. Po mnenju predsedstva te napake niso bile tako velike, da bi lahko bistveno vplivale na potek akcije.

Ker se bojijo, da bo v prihodnjem letu v Sloveniji zanimanje za brigadirsko življenje še manjše, v Beli krajini pa je še veliko klasičnega brigadirskega dela, so začeli razmišljati o zvezni akciji. Razen pri hrani se stroški v primerjavi z republiko akcijo namreč ne povečajo, učinek pa je pri zvezni znatno večji. Seveda bodo morali začeti tudi s specializiranimi akcijami, kot je na primer popravilo jezov na belokranjskih rekah. Vendar so opozorili, da vlaganje v brigadirsko naselje oz. njegovo razširitev ne bo več mogoče, ampak bodo morali začeti uporabljati družbene objekte.

B. M.

USTANOVILI SVET ZA VARSTVO OKOLJA

KOČEVJE — Pri OK SZDL Kočevje so te dni ustanovili svet za varstvo okolja. V svetu so predvsem mladi strokovnjaki z raznih področij. Pri svojem delu se bodo oslanjali tudi na društva in organizacije, katerih delovanje je še posebno povezano z okoljem. Svet bo imel pravico predlagati ukrepe za razreševanje posameznih zadev s področja varstva okolja in tudi spremljati reševanje oz. uresničevanje predlogov.

Gostov manj, denarja več

Dokaj kritična ocena dolenske turistične bere v prvem polletju — Odpovedi večjih skupin iz tujine

NOVO MESTO — Kljub temu da je v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah zasedenost zmogljivosti odlična in se na Otočcu lahko pohvalijo, da je nočitev več, kot so pričakovali, je vendarle v prvih šestih mesecih letos v štirih dolenjskih občinah bivalo okrog 8 odst. manj gostov kot pred letom dni.

To so ugotovili člani komisije za gostinstvo in turizem pri medobčinski gospodarski zbornici 14. avgusta, ko so ocenjevali turistično bero v prvem polletju. Gostinci ugotavljajo tudi, da letos iztočijo znatno manj alkoholnih pijač, sokov in tudi mineralnih vod, vseeno pa se že finančne rezultate ne pritožujejo razen v Metropolu.

Samokritično so ugotovili, da so letošnje cene visoke in da se nad njimi pritožujejo celo tujci. Prav zato so v komisiji sprejeli priporočilo gostinskim obratom, naj pri kalkulaciji cen penzijskih uslug za bodočo sezono ostajajo na letošnji ravni. Cene, ki jih bodo objavili za tuje goste v hotelskih

Zamejski slovenski učitelji spet v Novem mestu

Udeležili se bodo seminarja — Tudi izleti

NOVO MESTO — Prihodnji teden bo v Novem mestu (v prostorih hotela Metropol) potekal seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje vrtcev in šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem in Goriškem. Seminar prireja republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

Podobna strokovna srečanja so v preteklih letih v Novem mestu že bila tudi za učitelje iz Koroške in Porabja. Letos se bodo udeleženci seznanili z geografskimi in zgodovinskimi posebnostmi Novega mesta ter ožje in širše Dolenjske, pa tudi z družbenim in gospodarskim razvojem tega predela Slovenije.

Program obsega še teme in literarne zgodovine, slovenskega knjižnega jezika in aktualnih pedagoških področij. Pri izvedbi programa bodo sodelovali Jože Florjančič, Uroš Dular, Tomaž Dobovšek, Vlada Eržen, Vladka Škof, Marija Gabrijelčič, Jelka Mrvar, dr. Jože Rajhman, France Novak, Silvo Fatur in drugi. Na literarnem večeru pa se bodo predstavili Jože Dular, Severin Šali, Franc Šali, Milan Markelj, Marjanca Kočevnar in Ivan Zoran.

Seminaristi bodo obiskali Bazo 20, Kočevje in Ribnico ter kraje, kjer so se rodili utemeljitelji slovenske knjižne besede (Trubar, Levstik, Stritar in Jurčič), nadalje Šentjerneje, Pleterje, Kostanjevico in Krško.

J. ŠKUFCA

Poleti misliti na zimski čas

Energetika odpravlja napake poleti, da ne bo spet težav, ko se bo začela kulturna sezona

KOČEVJE — »Gorivo se pri nas gotovo ne bo pocenilo, čeprav se ceni po vsem svetu, zato smo že začeli nabavljati, kar je možno, ker stanovalci plačujejo centralno ogrevanje v zimski predel,« nam je povedal Bojan Ciglič, vodja kočevske komunalne energetike.

Doslej so tudi že odpravili napake na avtomatiki za nastavitve želene temperature v vseh toplotnih postajah, ki so posameznih zgradbah, te dni pa so poslali v popravilo in umerit v Velenje kalorimetre. Za konec avgusta so dogovorjeni s Kovinarjem, da bo odpravil vse ugotovljene pomanjkljivosti, ki jih je največ v stanovanjskih objektih v Kidričevi ulici, kjer je napeljava stara in slaba.

V minuli sezoni je komunalna energetika ogrevala v Kočevju 550 stanovanj, letos pa so prevzeli še 120 novih. Na vprašanje, kdaj bo tudi v Kočevju možno prepustiti plačevanje centralnega ogrevanja banki (velja za imetnike tekočih računov), pa je Ciglič odgovoril, da bo to predvidoma urejeno z novim letom, saj je prej potrebno izpeljati dogovor z banko ter urediti nekatere druge zadeve.

J. P.

Smeh ni greh

Prvovrstna humoristična prireditev — Potres od smeha

RIBNICA — Hitro se bliža prvi festival humorja in satire »Smeh ni greh«, za katerega je dal pobudo mladi domači pisatelj Miha Mate. Festival bo 20. in 21. septembra, nanj pa potekajo že priprave.

Na natečaj za ta festival je poslalo 98 avtorjev okoli 300 literarnih prispevkov (humoresk, satir, aforizmov, pesmi in monodram) ter nad 150 karikaturn. Vsa prispela dela sta posebni komisiji že ocenili in na festivalu bodo podelili avtorjem tudi nagrade.

Pravzaprav se bo festival humorja začel že teden prej, ko bodo v domu JLA v Ribnici odprli razstavo na natečaj poslanih karikaturn. Tudi nekatere druge zabavne prireditve se bodo zvrstile v dneh pred uradnim festivalom.

Prizadevali si bodo, da bo že za festival ali pa kmalu po njem izšla posebna brošura, v kateri bodo objavljena dela (literarna in karikature), poslana na ta natečaj.

J. P.

KARPLJUK DRUGI V ZELLINI

TRŽIČ — Atleti novomeškega atletskega kluba Iskra Tenel so uspešno nastopili na 11 kilometrov dolgi progi v Zellini pri Tržiču (Monfalcone) v Italiji. Karpljuk je s časom 37,26 zasedel 2. mesto, Cvelbar je bil tretji, Perko pa peti.

Kmalu gasilski center

Delovo požari v prenovljenih prostorih gasilskega društva Kočevje — Omogočil bo boljše varstvo požarov in še uspešnejše delo gasilskih društev

KOČEVJE — Še ta mesec bo dokončana prenova gasilskega doma v Kočevju, v katerem bo predvidoma že naslednji mesec začel delovati občinski gasilski center. V prenovljenih prostorih bodo torej delovali vsi, ki so najbolj odgovorni za izvajanje in zagotavljanje požarne varnosti v občini, in sicer gasilsko društvo Kočevje, SIS za varstvo pred požari in občinska gasilska zveza.

V prenovljenih prostorih bodo uredili servisno delavnico za vzdrževanje gasilskih sredstev, predvsem ročnih gasilskih aparatov. Ta delavnica je delala doslej v utesnjenih prostorih in je bila vedno šibka točka gasilske dejavnosti. Zdaj se bo delavnica tudi kadrovsko okrepila, kar prej ni bilo možno.

Zagotovljene bodo tudi boljše možnosti za delo gasilcev-operativcev (ki jih je blizu 20), pridobili bodo sodobne sanitarne prostore (kopalnice, garderobe), večnamensko dvorano (za sestanke in izobraževanje gasilcev pa tudi ostalih delovnih ljudi in občanov), zelo pa bodo izboljšani tudi stanovanjski prostori (stanovanja bodo prenovljena in vsa bodo imela primerne sanitarne prostore).

V gasilskem centru bodo predvidoma še v tem srednjeročnem obdobju uredili vse potrebno za UKV radijsko povezavo z društvom. Skupaj z občinama Ribnica in Grosuplje namreč sofinansirajo postavitev repertoarja na Grmadu, ki bo začel delati že septembra letoš.

»Glavni cilj organiziranja gasilskega centra v Kočevju pa je, da bo gasilstvo in varstvo pred požari čim bolj povezano z združenim delom in krajevnimi skupnostmi ter da bomo preko centra nudili vse potrebne storitve v zvezi z

zagotavljanjem in izvajanjem požarne varstva. Ta povezava je bila doslej precej šibka, zaradi česar je prihajalo tudi do nepotrebnih sporov.« pravi tajnik občinske gasilske zveze Milan Simičič in dodaja, da bo ta center v veliko pomoč delu prostovoljnih gasilskih društev pri usposabljanju, tehničnem svetovanju itd. Oblikovanje gasilskega centra namreč ne pomeni, da bo zato zmanjšan pomen prostovoljnih gasilskih društev ali pa da bi postala celo nepotrebna, česar se nekateri boje.

Center bo prostovoljnimi gasilskimi društvom le v pomoč, da bodo mogli laže in uspešneje delati. Med drugim bo z njegovo pomočjo možno tesnejše sodelovanje gasilstva z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi.

J. P.

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV NA POKLJUKI

POKLJUKA — Turistično društvo Pokljuka in Alpetour, delovna enota Šport hotel Pokljuka, bosta v nedeljo, 31. avgusta, organizirala na jasi pred hotelom na Pokljuki zabavno prireditev pod naslovom »Pozdrav s planin«, to je tekmovanje harmonikarjev na diatonični harmoniki za prvenstvo Slovenije. Letošnje tekmovanje harmonikarjev bo že 18. zapovrstjo, harmonikarji pa se bodo pomerili z dvema skladbama (partizansko in narodno). Program se bo pričel ob 10. uri s sprevedom nastopajočih, sledil mu bo tekmovalni del in na koncu zabava s plesom.

Naša anketa

Z resnico nad govornice

Si slišal, da se bo podražilo to in to, da tega in tega ne bo mogoče dobiti? Si slišal, da je oni direktor šel po zasebnem opravku s službenim avtom, pa še dnevnicu si je dal izplačati? Si slišal, da... Videti je, da so govornice vse bolj neločljivi del našega vsakdanjika. Nekateri so povsem neresnične, druge so aigine in široka zgodba okrog podataka ali dejstva, ki samo po sebi drži. Le redke govornice povsem ustrezajo resnici. A že ena vsaj delno uresničena govornica je dovolj, da celo največji nejeverneži in nasprotniki širjenja govornic kdaj pa kdaj pomislijo, da morda le ni kaj ognja, če je dim. Več je v družbi težav, prikrievanja dejstev, »paketov« in podobnega, bolj so razmere ugodne za govornice. Govornice bi v vsakem primeru najučinkoviteje preprečila točna in pravočasna informacija, meni tudi večina sogovornikov v današnji anketi.

ANTONIJA PRAH, gospodinja iz Skopje: »Na govornice ne dam veliko in jih tudi ne spremljam, sploh pa nimam navade, da bi jih širila. Vem, da se zadnje čase največ govori o cenah. Dostikrat je res, kar ljudje govorijo, marsikaj pa tudi ne. Govorili so o pocenitvi piva, pa še ni nič iz tega. Takih primerov gotovo ne bi bilo, če bi cene ustali. Ljudem pa bi bilo treba povedati po pravici.«

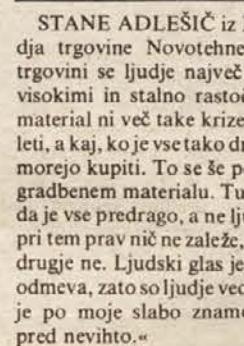

MARIJA ŠKOF, poslovodkinja iz Adlešičev: »Zdi se mi, da imajo ljudje, ki razširjajo neutemeljene govornice, premalo dela. Jaz ne nasledam čenčam in jih tudi ne prenašam, ker nimam časa. Koristi od takšnih govornic tako in tako ni, kaj lahko pa zaradi njih pride do razprtij med ljudmi. Ne vem sicer, kako naj bi jih preprečevali, menim pa, da bi bilo prav, ko bi ljudje končno spoznali, kakšen nesmisel je to, in bi se raje ukvarjali s čim pametnejšim.«

SLAVKO IVANČIČ, delovodja servisne službe Rika, Ribnica: »V Ribnici je mnogo govornic, ki pa se v večini primerov izkažejo za obrekovanje in klevetanje. Nekateri širijo govornice iz zavisti, drugi iz sovraštva. Prav bi bilo, da bi proti takim ukrepali, saj škodijo ugledu človeka, podjetja, družbe. Takih, ki bi z dokazili podprli svoje trditve, je malo ne le v Ribnici, ampak tudi drugod. Proti govornicam se lahko borimo predvsem tako, da povemo resnico.«

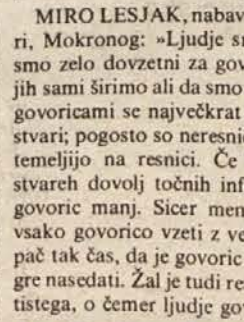
ALOJZ ŠEŠEK, sekretar OK SZDL Kočevje: »Govornice najučinkoviteje preprečimo, če takoj povemo resnico o tistih zadevah. Menim tudi, naj bi v zvezi z raznimi neprijetnostmi oziroma kriminalnimi zadevami časopisi ne objavljali prizadetih s polnim imenom, dokler zadeva ni razčiščena pred sodiščem. Nekateri časopisi to počno in tako lahko tudi škodijo dobremu imenu posameznika, za katerega se kasneje izkaže, da sploh ni kriv ali da je njegova krivda precej manjša.«

STANE ADLEŠIČ iz Boršta, poslovodja trgovine Novotehne v Metliki: »V trgovini se ljudje največ pritožujejo nad visokimi in stalno rastočimi cenami. Za material ni več take krize, kot je bila pred leti, a kaj, ko je vse tako drago, da ljudje ne morejo kupiti. To se še posebej pozna pri gradbenem materialu. Tudi trgovci vemo, da je vse predrago, a ne ljudski glas ne naš pri tem prav nič ne zaleže, pa tudi marsikje druge ne. Ljudski glas je vedno bolj brez odmeva, zato so ljudje vedno bolj tihi, kar je po moje slabo znamenje, kot zatišje pred nevihto.«

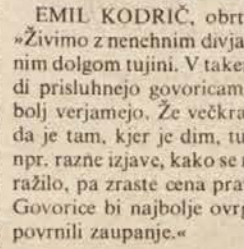
LJUBA SUKOVIČ, organizatorica AOP v novomeškem Mercatorju Standardu: »Za moje pojme je pri nas govornice veliko preveč. Vse je napihnjeno, veliko tistega, kar je res, pa ni nikjer zaslediti. Manjkajo prave informacije, pa se na pol dejstva razpletajo na dolgo in široko, odgovoren pa v Jugoslaviji tako ni nihče. Govornice bi ustavili ali preprečili s točnimi informacijami o pravem času. Jaz ne verjamem skoraj nobeni stvari in sem prav besna, ko poslušam druge, kaj vse pleteničijo.«

MIRO LESJAK, nabavni referent v Iskri, Mokronog: »Ljudje smo pač taki, da smo zelo dovzetni za govornice, bodisi da jih sami širimo ali da smo njihova žrtev. Z govornicami se največkrat prenašajo slabe stvari; pogosto so neresnične, včasih pa le temeljijo na resnici. Če bi bilo o vseh stvareh dovolj točnih informacij, bi bilo govornic manj. Sicer menim, da je treba vsako govornico vzeti z veliko rezervno. Je pač tak čas, da je govornice veliko in jim ne gre nasedati. Žal je tudi res, da se marsikaj tistega, o čemer ljudje govorijo, uresniči.«

MARKO ZABUKOVEC, kmetijski pospeševalec iz Gabrijel: »Govornice lahko povzročijo veliko škode, tudi v kmetijstvu. Rekel bi, da ima laž kratke noge, to se, kot pravimo v pregovoru, vedno izkaže tudi pri govornicah. Če pa je kakšna takšna čudna vest že zunaj, jo je izredno težko pobiti. Govornice pa se bohotijo, če je premalo obvestil.«

EMIL KODRIČ, obrtnik iz Krškega: »Živimo v nenehni divjanjem cen, deviznim dolgom tujini. V takem času ljudje radi prisluhnejo govornicam in jim tudi vse bolj verjamejo. Že večkrat se je izkazalo, da je tam, kjer je dim, tudi ogenj. Slišijo npr. razne izjave, kako se nekaj ne bo podražilo, pa zraste cena prav tem izdelkom. Govornice bi najbolje ovrgli, če bi ljudem povrnili zaupanje.«

Kmetijstvo

Pet medalj za metliška vina

Velik uspeh metliških vin v izredni konkurenci na sejmu Vino 86 — Mag. Nemanič o vzrokih, zakaj ne moremo v svetovni vrh — Cene zbijajo dohodek

LJUBLJANA — Za ljubljanski mednarodni vinski sejem Vino 86, ki bo od 29. avgusta do 5. septembra na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču, so proizvajalci vina iz vsega sveta poslali nekaj čez 1.200 vzorcev, ki so jih ocenile tri mednarodne sedemčlanske komisije priznanih svetovnih strokovnjakov; v vsaki komisiji sta bila po dva člana iz Jugoslavije, med njimi tudi mag. Julij Nemanič, direktor tozda metliške kmetijske zadruge Vinska klet.

Metliška Vinska klet je poslala na ocenjevanje 5 vzorcev in dobila 5 medalj, kar je v tako hudi in kvalitetni konkurenci brez dvoma velik uspeh, zlato medaljo sta dobili metliška črna letnika 1983 in 1985.

«V dveh tednih, kolikor je ocenjevanje trajalo, sesrečaš z najboljšimi vini s celega sveta. Marsikdaj sem dobil občutek, da bi v posameznih kvalitetah v Jugoslaviji lahko naredili vina, ki bi se kosala z najboljšimi, vendar nam to ne uspe,» pravi Julij Nemanič. «Gotovo je ena pomembnih ovir preznika cena kvalitetnih vin na našem trgu. Poleg tega je slovenskih vin na trgu premalo in se lahko prodajo ne glede na to, ali je vino vrhunske kakovosti ali ne. Zaradi preznikih cen imajo tudi kletarji slab dohodek, kar gotovo ni spodbuda za proizvodnjo kakovostnih vrhunskih vin. Vina enake kakovosti se v tujini prodajajo za najmanj petkrat višjo ceno, nekatere pa dosegajo celo 10-krat ali 20-krat višjo ceno in ni čudno, da so vinogradniki in kletarji v takih državah stimulirani, da proizvajajo vina najvišje možne kakovosti. Na primer: zlata radgonska penina je bila brez dvoma najboljša med vsemi poslanimi vzorci penin in je zasluženo osvojila naslov šampion razstave med vse-

mi šampanjci. Pri nas je cena buteljke tega vina okoli 1.500 din, v tujini pa je najcenejši francoski šampanjec, ki po kakovosti močno zaostaja za radgonskim, najmanj 4 tisočake; taki šampanjci, ki so na ravni naše penine, pa gotovo niso pod 7 do 8 tisočakov. Postopek pa je enako drag v Radgoni in Franciji.»

A. B.

Najboljši orači iz Brežic

V Boštanju merilo moči 30 posavskih traktoristov

BOŠTANJ — Pod pokroviteljstvom območne zavarovalne skupnosti Triglav iz Krškega je bilo v nedeljo v tej vasi regijsko tekmovanje traktoristov iz vseh treh posavskih občin.

Že zarana so brneli proti Boštanju teški traktorji. Pred 8. uro se jih je v lepem jutru nabralo kar trideset. Najprej so v dvorani TVD Partizan opravili teste, nato so na Boštanskem polju tekmovali še v oranju in spretnosti vožnji: traktoristi v vožnji z dvoosno prikolico, sedem žensk pa z enoosno.

Pri mladih zadruznikih in članih so zmagali Brežičani. Pri mladih zadruznikih je Franc Peterkovič zbral 500,5 točke, hkrati pa je bil proglašen za najboljšega orača; drugi je bil Franc Vogrinc, tretji pa Slavko Petan. Pri članih je bil prvi Ivan Curhalek (469 točk), drugi Tone Butkovič in tretji Ivan Butkovič. Obe ekipi pojedeta na republiško tekmovanje.

Razveseljivo je, da se iz leta v leto prilagaja na tekmovanje vse več deklet.

Tokrat se jih je opogumilo sedem. Med mladimi zadruznicami je bila najboljša Alenka Sintič iz Krškega (449 točk), sledili sta Jožica Jerman iz Sevnice in Marino Resnik iz Krškega. Tudi ta tri dekleta pojejo na republiško tekmovanje.

A. ŽELEZNIK

Toča oklestila skoraj ves pridelek

Opustošene njive na enem največjih kmetijskih območjih v črnomaljski občini

ČRNOCELJ — Močno neurje, ki je pretaklo sredo divjalo po črnomaljski občini, je opustošilo predvsem po poljih od Krasinca do Gribelja, le nekoliko manj pa je prizadelo Rožence, Pako, Zastavo, Pavičiče, Dolenjo vas in posestvo kmetijske zadruge na Lokvah. Posebna komisija, ki je šla na teren kmalu po neurju, še vedno ocenjuje škodo, že sedaj pa je gotovo, da ne bo majhna.

Na poljih okrog Gribelja je uničena skoraj 200 hektarov koruze, od tega 40 hektarov 100-odstotno. Prav tako sta na tamkajšnjih poljih povsem uničena tobak (1 hektar) in ajda (5 hektarov), dve tretjini sadja ter mnoge ostale kulture. Tem bolj je to področje prizadeto tudi zato, ker je poleg dragatuškega največje poljedelsko območje v občini, mnogim družinam pa je prav kmetijstvo edini ali glavni vir zaslužka. Mnogi bodo posledice še dolgo čutili, saj so večji kmetje, ki jim je uničilo silažno koruzo, za pol leta ostali brez hrane za živino. Močan veter je razbil tudi šipe, odkrival strehe, mnogo živine pa so morali loviti po Kolpi, kamor je v vsesplošni zmedzi zašla z bližnjih pašnikov. V ostalih vaseh je bila škoda, ki jo je povzročila toča, manjša, vendar še vedno 20- do 40-odstotna.

RIA BAČER

LETOS BREZ KORUZE — Od koruze, ki je letos dobro kazala, so po neurju s točo, ki je pretekli teden divjalo okrog Gribelja, ostali le še štrclji. O tem, ali bo škoda moč povrniti ali ne, pa se še ne ve.

S pšenico letos le izguba

V krški občini odkupili 660 ton pšenice — Neugodno vreme in boleznj — Tudi letos načrtujejo odkup 1000 ton pšenice s 400 ha površin kmetov

KRŠKO — Večina pridelovalcev pšenice v krški občini je imela letos izgubo; kvečjemu so kmetje z izkupičkom prodane pšenice krili lastne stroške. 480 kooperantov krškega Agrokombinata je pridelalo povprečno dobri dve toni na hektar.

Tisti, ki so pridelek zaščitili s fungicidi, so poželi povprečno 3 tone, tam, kjer tega niso storili, pa okoli 2 toni pšenice. Pri Agrokombinatu računajo, da bodo načrt 1.000 ton pšenice s 400 ha izpolnili 75-odstotno, vključno z zamenjavo za semensko pšenico. Doslej so namreč odkupili 660 ton pšenice.

«Plan bi zansljivo uresnili 100-odstotno, ker je bil odziv kmetov izjemno dober. Tržnost je glede na pridelek večja kot prejšnja leta. Podražitev kruha so kmete malce strle, lahko bi vplivale tudi na usmeritev kmetov. Letos vreme ni bilo naklonjeno. Začelo se je jeseni ob pripravah na leto, ko je bilo 40 deževnih dni. Upoštevali so priporočilo Kmetijskega inštituta in vremenoslovcev, potem je bila potrebna trikratna priprava zemlje. S tremi hodi z brano in enim s frezo so kmetje porabili tudi trikrat več nafte,» pripoveduje dipl.inž. Cvetka Potokar, tehnologinja za poljedelstvo pri temeljni organizaciji kooperantov Agrokombinata Krško.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Vinska klet

Dostop do kleti z glavne ceste naj bo dovolj širok (za vprežna in motorna vozila), ne prestrm, po možnosti raven in primerno utrjen, da pri vstopu ne vnašamo blata.

Zaradi zmanjševanja vpliva zunanje temperature na temperaturo v kleti imejmo pri vstopu dvojna vrata. Dvojna vrata lahko napravimo tudi naknadno, če jih nismo že pri gradnji. Priporočljivo je, da je med dvojnimi vrati nekoliko večji prostor, vsaj tolikšen, da se v njem lahko obrnemo.

Poleg dvojnih vrat si omissimo še dvojna okna, ki prav tako zmanjšujejo vpliv zunanje temperature na temperaturo v kleti. Okna naj bodo čim bližje stropu, kar pri odpiranju povečuje ventilacijo. Na oknih lahko montiramo tudi primerne zračnike, če tega nismo mogli urediti v kleti.

Istemu namenu kot dvojna vrata in dvojna okna služi zasenčenje vhoda v klet oziroma celotnega pročelja kleti, ki je izpostavljeno sončnim žarkom. Najlepše zasenčenje dosežemo z brajdo, to je z gostim nasadom bujno rastočih trt pred pročeljem kleti. Trte za zasenčenje lahko speljemo po primernem ogrodju tudi do 5 m visoko. V ta namen se je dobro obnesel zeleni veltinec, ki je zelo bujne rasti, pa tudi modra frankinja in žametovka. Že zaradi ugleda ni priporočljivo jemati za brajdo samorodnice (na primer izabelo), saj je na voljo dovolj primernih žlahtnih sort, poleg omenjenih pridejo v poštev še kraljevina, malvazija, ranfol, rumeni plavec in druge.

Zaradi vzdrževanja čistoče naj bodo tla v kleti iz materiala, ki se da pomiti. Primerna so opečna tla, zalita s cementno malto. Opeka vpija zemeljsko vlago in jo oddaja.

DT

Manjši odkup pšenice

V metliški občini namesto 560 ton odkupili le 340 ton pšenice — Glavni krivec slabo vreme

METLIKA — Odkup tržnih presežkov pšenice v metliški občini je v glavnem končan. Kmetijska zadruga je za ljubljansko Žito odkupila 340 ton pšenice, od tega je blizu 77 ton iz lastne proizvodnje, ostalo pa iz organizirane kooperacijske. Obveze metliške občine do skupne slovenske kašče so bile za letos precej večje, kar 560 ton, vendar je izpolnitev te obveze preprečila izredno slaba letina pšenice. Morda bodo v teh dneh odkupili še kakšnih 10 ton, to pa je gotovo vse.

Izpad pridelka zaradi slabe letine ocenjujejo v družbenem sektorju na 20 do 30 odst., v zasebnem pa celo na 40 do 50 odst. Zaradi tega so tudi razmerje, ki velja za upravičenost do regresa, znižali od prejšnjih 1:10 na sedanjih 1:6. To pomeni, da bodo regres za nabavo mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev in semena, ki znaša 10 din od kilograma oddane pšenice, dobili po novem razmerju: se pravi, da za 100 kg regresirane semenske pšenice ni več potrebno oddati tona merkantilne, ampak 600 kg. Vso oddano pšenico so sproti plačevali po vzorčnih listih, narejenih na osnovi analiz. Strnišča so v glavnem preorana in posajena s krmnimi dosevi ki in ajdo.

GROZDJE LEPO KAŽE

METLIKA — Grozdje v Beli krajini kaže sorazmerno dobro, zlasti če upoštevamo, da je bilo v času cvetenja trte slabo vreme. Če bi bilo takrat vreme ugodno, bi se Belokranjci lahko nadejali rekordnega pridelka, kljub temu pa bo, kot kaže sedaj, letošnja letina po količini povprečna. Jagode so lepe in debele, in če bo lepa jesen, bo letina lahko zelo dobra. Sreča je tudi, da v Beli krajini letos ni bilo toče in za točo nevarni čas se izteka.

P. PERC

Toča »obrala« kakovost

Ujma divjala dva dni pred obiranjem hmelja

LOKA, BREG, KOMPOLJE — Minuli petek so v sevniški občini pričeli obirati hmelj.

Ni običajnega veselja pri tem znanem opravilu, pičila dva dneva pred obiranjem je namreč po najlepših nasadih klestila toča. Po načrtu naj bi v sevniški občini obrali okrog 140 ton kobuljic, kar naj bi bilo vredno 280 milijonov dinarjev. Žal zaradi toče verjetno ne bo kaj prida prvega kakovostnega razreda. Toča je »našla« prav iskano auroro. V sami Loki toče ni bilo, pač pa je bila že tretjič v nasadu jabolk.

A. Ž.

Končana zložba

V Hrastovici novi mejniki dó konca avgusta

HRASTOVICA — Virantovi iz Hrastovice nimajo veliko zemlje; dobro pa je, da je večina izmed osmih hektarov površin (šest je obdelovalne zemlje) dokaj zaokroženih na levem bregu Mirne. 49-letni gospodar Stanko je kooperant trebanjske kmetijske zadruge od samega začetka.

V hlevu je zmeraj okrog 20 glav živine. Največ jih je bilo 25, a so zaradi zapoznele zložbe tudi Virantovi morali zmanjšati stalez živine, ker ni bilo dovolj hrane.

«Veseli me, da je komasacija vendarle uspela, kajti bilo je tudi nekaj hude krvi. Pogodbe so že podpisane, do konca avgusta pa bodo končno postavljeni tudi mejniki. Ljudi pa moti, ker se obljubljena melioracija za Hrastovico in Most, kjer je 10 kmetij, ne premakne z mrtve točke. Ljudje so jezni, saj je izvajalec del že začel melioracij VGP Novo mesto izkopal jarko in zdaj po teh Mirna poplavlja zemljo tudi kmetijam, ki jih melioracija ni zajela,» pravi Virant.

Kmetje so bili prikrajšani, ker zaradi zložbe niso vedeli, kje je njihova zemlja, niso pa je gnojili, ker so jo stalno teptali stroji izvajalca melioracije.

P. P.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejmu je bilo pripeljanih 280 prašičev, starih do 3 mesece (prodali so jih 175 po 800 do 900 din kilogram žive teže), in 26 prašičev, nad 3 mesece starih, prodali pa so jih 17 po 600 do 700 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Že brezvirusni krompir

Leto 1986 bo za krompir in njegovo semnarstvo tako rekoč prelomno. V vsem povojnem času še ni dobil toliko; najprej je Kmetijski inštitut Slovenije v Mostah pri Komendi odprl nov, lasten selekcijski center za krompir, te dni pa je KŽK Gorenjske v Šenčurju odprl še center za hitro razmnoževanje semenskega krompirja. Oba se lahko merita za najsodobnejšima v svetu, kar tudi pomeni, da bo Slovenija glede pridelovanja semena obdržala prvenstvo v Jugoslaviji. Krompir po svojem pomenu to tudi zasluži.

Slovenija prednjači tudi v hektarskem donosu in državi, vendar pa še močno, da ne rečemo sramotno, zaostaja, če se primerja s pridelki v kmetijsko razvitih deželah. Zaostanek bi lahko zelo zmanjšali ali celo odpravili, če bi sadili zdravo, boljše seme. Z izrojenim, z virusom okuženim semenom pač ni mogoče segati po rekordih zato si stroka vseskozi prizadeva, da bi pridelovalci zamenjali vsako leto več semena, vendar žal s spremenljivim uspehom. Vsekakor smov Sloveniji še daleč od načrtovane 20-odstotne zamenjave semena vsako leto.

Oba nova centra naj bi izboljšala možnosti za pridelavo semena in večji pridelek merkantilnega krompirja. V Mostah pri Komendi bodo pridobivali osnovno seme domačih sort s tako imenovanim hitrim razmnoževanjem (pa tudi s klonsko selekcijo) v nadzorovanih razmerah, podobno pa bodo delali v Šenčurju tudi s tujimi sortami. Kmetijski inštitut bo tudi vnaprej vzgajal nove križance oz. sorte, da bi še izboljšal izbor uspešnih domačih sort. Ta čas preizkušajo dve novi sorti, toneta in kresnika.

V KŽK Gorenjske so že doslej veliko naredili za napredek v pridelovanju krompirja zlasti po zaslugi dr. Miloša Kusa. Nova, najsodobnejša tahnika jim bo omogočila, da bodo v sedmih mesecih naredili toliko, kot so prej lahko šele v štirih letih. S pomočjo hitrega razmnoževanja bodo lahko pridobili do 210.000 brezvirusnih gomoljev na leto, s tem pa bodo izboljšali ponudbo semena na trgu. V upanju seveda, da bodo pridelovalci izkoristili novo možnost.

Inž. M. L.

Vdan v usodo

ZAJČJI VRH PRI ČRNO-MLJU — Na Zajčjem vrhu so štiri hiše, eden od dveh čistih kmetov v vasi pa je Franc Jakša, ki pa je skoraj verjame, da je z njim zaključena dolga tradicija kmetovanja pri njihovi hiši. «Mladi niso tako navadni kot mi, starjša generacija, da bi verjeli, da bodo tudi v kmetijstvo prišli boljše časi. Vem, da bi morali v tej panogi nekaj spremeniti, ker tako ne bo šlo več naprej, a ne vem, kaj,» tarna Jakša.

«Na kmetiji delam od petnajste-ga leta starosti, pa imam po 40 letih dela le 14 let priznane delovne dobe. Bolje bi bilo, da bi šel po šoli

Franc Jakša

za pometaća, pa bi bil sedaj že v pokouju. Tako pa le neprestano delo brez počitka in vlaganje v domačijo, ki nam je leta 1942 pogorela do tal. Hčerka, ki je poleg žene in mene po službi glavna delovna sila na kmetiji, se tudi že jezi, da mora ves zaslužek vložiti v kmetijo,» niza Franc.

Čeprav pri Jakševih, tako kot je navada pri belokranjskih kmetih, pridelujejo vsakega po malem, so le dali nekoliko več poukara na živinorej. 15 glav živine imajo ter 4 kobile. Jakša potarna pa tudi nad slabšo zemljo. 14 hektarjev je imajo, od tega tretjino obdelovale, vendar so njive slabe, posejane s kamenjem in zelo razdrobljene. Jakša obdeluje 12 ali 13 parcel, najmanjša ima le 15 arav. «Komasacija bi bila dobrodošla in jaz bi bil takoj za to, le težko bi bila izvedljiva, zaradi predsodkov ljudi.»

B. M.

ČETRTKOV INTERVJU

Šmarjeta noče biti zadnja

Septembra bo družbeni dom pod streho

ŠMARJETA — »Tri velike naloge smo si zadali letos, z vsemi imamo težave,« pravi Janez Kerme, predsednik sveta krajevne skupnosti Šmarjeta. Novi ukrepi ZIS so lani začeto gradnjo večnamenskega družbenega doma v Šmarjeti začasno ustavili, vendar so že pridobili soglasje republiškega izvršnega sveta in dela se nadaljuje na vso moč. Četudi gre za negospodarsko gradnjo, ki sicer zapade pod ukrep ustavitve vseh del, so objekti, ki jih gradijo 80 odst. s prostovoljnimi delom in prispevki, izjema.

Tak primer je Šmarjeta. V novem domu bodo imeli prostor predvsem gasilci, v njem bo zobna ambulanta za šolarje, pisarne za krajevni urad in krajevno skupnost ter prostor za novo avtomatsko telefonsko centralo.

Projekt je tak, da bodo stavbo, ko bo enkrat pod streho, lahko dograjevali po traktih. »Samo letos bo porabljenih 2 milijona din, da bo objekt pod streho, sicer pa smo krajanji opravili na stavbi že 2500

prostovoljnih delovnih ur. Upamo, da se bomo dokončno zmenili tudi za prodajo starega gasilskega doma zadrugi, kajti na ta denar smo pri gradnji računali.«

— Verjetno pa gradnja družbenega doma ni edina, ki se je lotevate po letošnjem načrtu?

»Do krajevnega praznika konec septembra bo asfaltirana cesta Vinica—Orešje—Šmarjeta v dolžini 4 kilometrov. Veljala bo 70 milijonov. Od tega so krajanji prispevali 4,5 milijona dinarjev. Več problem naše krajevne skupnosti in vzrok nejevolje ljudi na sestankih pa je makadamska cesta Zbure—Šmarjeta. Bila je republiška, postala je občinska in je zelo prometna, saj gre po njej vsak dan 30 do 40 avtobusov in mnogo tovornjakov, ki vozijo pesek iz kamnoloma v Lakencu. Asfaltiranje te ceste je bilo že nekajkrat v občinskih planih, a je vedno izpadlo. Ker krajanji vedo, da je denar za to cesto že bil, a je šel drugam, zahtevajo, da bo vsaj v letu 1987 položen asfalt.«

— Povsod imajo velike težave z napeljavami telefonije, ali je pri vas že dovolj telefonov?

»Akcijo za napeljavo telefonov po vasih šele začnemo. Smo med res pri zadnjih v občini. Imamo že 250 prijav za nove priključke, potrebna pa je tudi centrala. Najprej gradimo v novem domu prostor za centralo, potem bomo tako napravili kupili in hkrati napeljevali omrežje. V dveh letih bo vse gotovo.«

R. BAČER

Potrebščine praznijo žepe

Večina staršev tarna nad visokimi cenami

NOVO MESTO — V novomeški prodajalni Mladinske knjige imajo že več kot mesec dni veliko strank na oddelku za prodajo učbenikov. Sonja Črv, ki ima s tovrstno prodajo večletne izkušnje, je povedala:

»Medtem ko smo imeli prejšnja leta naval strank tik pred začetkom šolskega leta, so že lani in letos starši začeli kupovati potrebščine za šolo mnogo prej. Precej učnih knjig je še v tisku, zato jih še ne prodajamo, v glavnem pa stranke kupujejo delovne zvezke in malo manj učbenikov, ker jih ponekod učenci dobijo na šolah. Tudi mi organiziramo prodajo v več šolah.«

— Ali kupci močno tarnajo nad velikimi stroški za nabavo šolskih potrebščin?

»Redek kupec glede tega nima pripomb. Večina tarna nad cenami, ki so se v primeri z lani povečale povprečno za okrog 137 odstotkov, potem pa vendarle kupijo.«

— Koliko morajo odšteti starši za najnujnejše učbenike, potrebne otroku, ki vstopa v šolo?

»Za prvi razred stanejo knjige in delovni zvezki 5.500 din, seveda brez šolske torbice, barvic, puščice itd. Učbeniki za šolarja v zaključnem razredu osnovne šole so še enkrat dražji, a še nimamo vseh na razpolago.«

— So pri nakupu šolskih torbic starši hudo izbirčni ali segajo bolj po cenenih izdelkih?

»Naročili smo samo 15 šolskih torbic najboljšee kvalitete, ki so po 10.000 din, a nismo še vseh prodali. Malokateri zmorejo tak strošek, večinoma pa starši kupujejo cenejše torbice.«

V Mladinski knjigi prav te dni pričakujejo nekaj več kupcev, ker v več delovnih organizacijah 15. v mesecu

dobijo plače. Ob zdajšnji draginji in po dopustih je v marsikateri družini z več otroki težko spraviti skupaj več tisočakov samo za knjige.

R. BAČER

GOSPODIČNA NEUREJENA?

NOVO MESTO — »Prostori, v katerih naj bi spali, so neurejeni, s postrežbo smo nezadovoljni, zato gremo drugam,« je povedala neka francoska družina, ki je sprva nameravala preživeti nekaj dni pri gorjanski Gospodični.

»LEPA ANKA KOLO VODI!« — Folklorna skupina »Lepa Anka« s Preloke je preteklo nedeljo pripravila pravi praznik belokranjskega ljudskega blaga. Poleg gostiteljev (na fotografiji plešejo Ivanič kolo) so nastopili še folklorna skupina z Vinice, adlešički mešani pevski zbor, preloški zborček, katerega pevci pripadajo štirim generacijam, Jazo z Vinice, prikazali pa so tudi nekaj šaljevih otroških in fantovskih iger, ki so bile nekaj zelo priljubljene na paši. Pester program je na šaljiv način povezoval v preloški govoric domačin, sicer pa igralec Slovenskega narodnega gledališča v Trstu Stane Starešinič. Ob prazniku folklorne skupine, skozi katero so šli skoraj vsi še živeči Preločani, so podelili plakete številnim ohranjevalcem belokranjskega ljudskega izročila. (Foto: M. Bezek)

Pouk poslej v dveh izmenah

Šolarji se bodo še manj videli s starši, če ne bo denarja za prenovo ali gradnjo novih učilnic

KOČEVJE — Z novim šolskim letom se bo na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju začel pouk v dveh izmenah. To pomeni, da bodo vsi učenci od 1. do 8. razreda obiskovali pouk en teden dopoldne, drugi teden pa popoldne.

Takšna organizacija pouka in dela je potrebna, ker je več šolarjev in oddelkov, kot je na razpolago učilnic, posebnih kabinetov in telovadnic za pouk v eni izmeni. Razen tega več učilnic higiensko in tehnično ni primernih, zaradi česar jih je potrebno obnoviti ali pa opustiti.

S prehodom na pouk v izmenah bodo kljub pouku v popoldanskem času zagotovljene boljše možnosti za učno-vzgojno delo. Učenci bodo v šolskih prostorih manj utesnjeni, uporabnost učil in učnih pripomočkov bo boljša. Vse delo v šoli (redni, dodatni, dopolnilni in fakultativni pouk ter interesne dejavnosti) bo potekalo v

glavnem v rednem delovnem času in se učencem za obiskovanje teh dejavnosti ne bo potrebno vračati od doma. Vsi učenci bodo lahko v šoli malicali, polovica pa jih bo lahko prejela tudi kosilo. Učenci od 1. do 4. razreda bodo lahko vključeni v oddelke podaljšanega bivanja.

Slaba stran pouka v izmenah pa je predvsem, da bodo učenci ločeni od staršev takrat, ko je večina staršev doma, oziroma bodo učenci doma, ko bodo starši na delu.

O prostorskih in drugih možnostih za delo na šoli so razpravljali v samoupravnih organih šole, svetu staršev, organih občinske izobraževalne skupnosti, pedagoškem zboru in organih družbenopolitičnih organizacij. Glavna ugotovitev razprav je bila, da je vsem pristojnim organom in družbenopolitičnim organizacijam, predvsem SZDL in Zvezi sindikatov, potrebno posredovati pobudo o zbiranju sredstev za izboljšanje šolskih prostorov. Denar naj bi zbrali iz čistega dohodka delovnih organizacij ali s samopriskopkom. Organizacija pouka v eni izmeni je namreč možna samo s prenovo večine obstoječih učilnic ali pa s povečanjem števila učilnic.

P. ŠOBAR

Nekateri kasne znižanjem cen

V prvih dneh bolj malo pocenitev — Znižali tudi cene blagu, ki ga ni

KOČEVJE, RIBNICA — Pri medobčinskih tržnih inšpektorjih, ki delajo za območje občin Ribnica in Kočevje, smo povprašali, kako poteka zniževanje cen nekaterih izdelkov na junjsko raven.

Zvedeli smo, da trgovine znižujejo cene izdelkom, za katere dobe obvestilo od proizvajalcev ali grosistov. Med prvimi proizvajalci, kiso poslali obvestila, so Gorenje Velenje, Zlatorog Maribor, Saponija Osijek, Inkop Kočevje in še nekateri. Tako se je na primer barvni televizor Gorenja pocenil za 15 odstotkov, od okoli 480.000 na 410.000 din. Pocenili so še keramični deli kopalniške opreme, kozmetični izdelki, nekaj tekstilnih izdelkov itd.

Obvestila o pocenitvah prihajajo pozno. Trgovina Nama, Mercator-Trgopromet Kočevje in Mercator-Jelka Ribnica znižujejo cene na osnovi televizorov, ki jih dobivajo. Seveda pa vseh cen ni možno znižati, ker preprosto tistega blaga v prodaji že kraji ali daljši čas ni (na primer nogavice Paris).

Na vprašanje, kako je s propagiranjem znižanjem cene piva, kar je v vročih poletnih dneh še posebno zanimivo, smo zvedeli, da običajno pivo, ki gre najbolj v promet, ni na spisku za znižanje, sta pa na njem dve posebni vrsti piva, ki sta zdaj cenejši.

J. P.

Največ je plačal mizar

Od obrtne dejavnosti za lansko leto v metliški občini 235 milijonov dinarjev davkov in prispevkov

METLIKA — Prejšni teden so metliški davkarji zaključili odmero davkov in prispevkov od obrtne dejavnosti za lansko leto. Skupna odmera davkov in prispevkov za zavezance od obrtne dejavnosti, obdavčene po dejanskem dohodku, znaša za lansko leto 235 milijonov dinarjev, kar je za 64 odst. več kot za leto poprej. To vsoto so odmerili 384 zavezancem, in sicer 251 avtoprevoznikom, 121 obrtnikom, ki se ukvarjajo z gradbeno mehanizacijo, proizvodno in storitveno dejavnostjo, in 14 gostincem; v primerjavi z letom poprej se je to število zmanjšalo za okoli 50 zavezancev, zlasti zaradi odjave avtoprevoznikov iz drugih občin.

Napovedi so prikazovale precej bolj skromen dohodek teh zavezancev, oce-

njujejo, da za kakih 60 do 70 odst. manjši, kot so ga ugotovili po pregledu poslovnih knjig in dokumentacije. V tej skupni obremenitvi gre za obveznosti za financiranje družbenih dejavnosti v višini okoli 130 milijonov dinarjev in za občinski davek, ki znaša 105 milijonov dinarjev, kar je v okvirih plana občinskega proračuna.

Poleg te odmere je zaključena tudi odmera davka od skupnega dohodka občanov. Ta davek so plačali izključno obrtniki, ker niti eden od zaposlenih v gospodarstvu ni presegel neobdavljevega dela dohodka, ki znaša za lansko leto 1,69 milijona din, in olajšave za vzdrževane družinske člane. Ta davek je plačalo 16 obrtnikov v skupnem znesku 1,9 milijona dinarjev. Najvišji čisti dohodek, ki je osnova za odmero davka, je znašal 3.539.000 dinarjev, od tega znaša odmerjeni davek 1.440.000 din, plačal pa ga je mizar.

A. B.

NOGOMET V GRIBLJAH

GRIBLJE — V veliko veselje domačih kopalcev in obiskovalcev so se zadnje nedelje proti večeru na kopalnišču v Gribljah v nogometu pomerili najprej debeli in suhi Gribeljci; zmagali so debeli z rezultatom 5:3. Moške mu zgledu so sledile tudi vitke in malo manj vitke ženske. Čeprav so v glavnem vse prvič igrале nogomet, je bila ta predstava še bolj zanimiva in vesela, ženski obračun pa se je končal z neodločenim izidom 3:3. Gribeljske so dobile na tej tekmi toliko samozavesti, da izzivajo na »dvojboj« vse belokranjske ženske nogometne vrste.

Kolpa, oh, Kolpa!

Pravijo: Kolpa je lepota. Je čista, topla, nenevarna. Poleti se segreje do 30° Celzija. V Metliki je kopalnišče: nad njim se izliva v reko kanalizacija Križevske vasi. Blizu je restavracija, ki je last Integrala, a tajo je dal letos v najem zasebniku iz Črnomlja.

Še sreča, sicer bi bilo vse skupaj še bolj klavrno, kot je. Ljudje obiskujejo kopalnišče, julija in avgusta je videti v njem Mariborčane, Ljubljance in tuje, kako taborijo. Na črno, seve. »Ne morem jih nagnati,« pravi najemnik Asani Nuh. Za kopalnišče skrbi letos le on: kosi travo, seka posušena drevesa, čisti strugo, postavlja klopi in mize. Vsem drugim kopalnišče ni mar.

»Denar leži po tleh, samo pobrati bi ga bilo treba,« ugotavljajo kopalci in mislijo pri tem na kopalnišče, ki bi bilo donosno, če bi bilo urejeno. Pa ni. Turistično društvo — nič. Integral ne migne sprstom. Dobiva boedeče neže — pa nič. Nihče pod milim nebom se ne zgane. Tako že vrsto let. Človek ima celo občutek, da je vsako leto slabše.

Strugo Bojce včasih počistijo mladinci, na nosilce mostu nalovljeno drevje kopalci. Vse je prepuščeno slučajnosti in dobri volji posameznikov. Bo še dolgo tako ali bo končno kdo vzel zadevo v svoje roke? Čas bi že bil. In temu času pravimo: skrajni.

TONI GAŠPERIČ

Moda prinaša boljši dohodek

Uspešno poslovanje Betline konfekcijske skupnosti — Manjši izpade so nadoknadili z dodatnim delom — OD večji, a v resolucijskih okvirjih

METLIKA — Skupnost konfekcijskih tozdov Beti združuje vseh pet konfekcijskih temeljnih organizacij, in sicer v Metliki, Črnomlju, Žakanju, Mirni peči in Dobovi. Kljub temu da je velik delež surovin v osnovi odvisen od uvoza, je v prvem polletju uspelo urediti nabavo tako, da je delo teklo brez večjih zastojev in ni bilo izpadov v proizvodnji.

Za to gre zasluga tudi dobri volji in zavesti delavk, ki so kakšen manjši izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja materialov iz uvoza potem nadoknadile z dodatnim delom in delom v prostih dneh. Tako so Betini konfekcionarji lahko svoje izdelke domačim in tujim kupcem dostavljali v dogovorjenih rokih.

Tudi zato je bilo poslovanje te skupnosti v prvem polletju uspešno.

Načrtovani celotni prihodek so za to obdobje presegli za desetino, prav tako je dohodek za 10. odst. nad načrtovanim, materialni stroški pa v planiranih okvirjih. Čeprav so osebne dohodke v prvem polletju v primerjavi s prejšnjim obdobjem precej povečali, niso preokarjali resolucijskih določil, povprečni osebni dohodek v prvem polletju pa je še vedno dokaj skromen, saj znaša nekaj čez 72.000 din.

A. B.

Ena gospa je rekla, da je novomeški kruh po remontu pekarnice slabši, kot je bil sploh kdaj. Peke bo očitno treba prositi, naj se v bodoče, za božjo voljo, v velikem loku izogibajo posodobitev in drugih novotarij.

Sprehod po Metliki

23. AVGUSTA BO OB 21. URINA GRAJSKEM DVORIŠČU toliko smeha, kot ga še ni bilo. Ne, ne bo nastopala skupina B. B. Shop, tudi alternativci ne bodo odprli likovne razstave, ampak se bo predstavil Janez Hočevar-Rifle s Tovovim Občinskim svetnikom Jožefom Švejkom. Priprave doval bo sveže štose, ki bodo veljali gledalce le 200 din. V grajski kleti pa si bo moč osvežiti od smeha izsušena usta.

NOČI DO JUTRA, METLIŠKE POLETNE kulturne preditve, so dobro razgibale sicer poleti zaspano Metliko. Če bi se v bodoče prebudilo še turistično društvo, gostinstvo in še kdo, bi bila poletna podoba Metlike zanimiva, pestra in privlačna. Noči do jutra so dokazale, da je odveč izgovarjati se na pomanjkanje denarja. Z malo cvenka in veliko volje se da ogromno narediti.

PO ZASLUGI NOČI DO JUTRA se veliko govori o grajskem dvorišču. Tudi o tem, da bi ga bilo treba prebeliti in mu sploh dati lepšo podobo. Nekdo je predlagal, da bi to naredili metliški obrtniki: poceni, morda celo zastoj. Bo kdo začel akcijo?

Črnomaljski drobir

»VISOKA« POMOČ — Da so Belokranjci delovljani in da jih ni potrebno posebno prositi, ko gre za kakršno koli delovno akcijo — to vedo že ptički na veji. Da pa se ne branijo tudi pomoči drugih, torej priselkov, gre prav tako glas daleč čez Gorjance. Tako je nedavno pri kopanju jarkov za močnejši električni tok v Jankovičih pomagal tudi tamkajšnji zet, sicer pa koškarkar ljubljanske Olimpije Peter Vilfan.

KMALU KONEC VESELIC — Belokranjci, utrujeni od poletnih veselil, ki so letos izredno dobro »obrodile«, že komaj čakajo jeseni, ko si bodo lahko končno oddahnili od dobre kapljice in pečenke. Črnomaljski gasilci pa so vsem tistim, ki jim je kljub obilnemu veseljenju še vedno ostalo dovolj moči — in seveda denarja — pripravili skoraj za »likof« veselico pred gasilskim domom.

Drobne iz Kočevja

SAMOVOLJNO POSEKALI ŽIVO MEJO — Stanovanci hiše v Prešernovi ulici v Kočevju (lastnik je Slovenijales — Lik) so brez dovoljenja posekali živo mejo ob cesti. Odlok o javnem redu in miru določa, da se kaznuje, kdor poškoduje živo mejo ob javnih poteh.

KAJ S POKOPALIŠČEM? — Kočevsko pokopališče na Trati je bilo leta 1966 ukinjeno in določena je bila tudi mirovalna doba 10 let. Zdjaj je od takrat poteklo že 20 let, pokopališče pa je precej neurejeno, saj so nekateri svoje prenesli na novo pokopališče, drugi so jih pustili tu in grobov ne vzdržujejo, tretji pa še vedno vzdržujejo grobove.

MOST BO DO PRVEGA — Do 1. septembra, ko se začne novo šolsko leto, je zadnji rok za ureditev mostu brvi prek Rinče pri Mlakarju, po katerem učenci hodijo vsak dan na praktično delo.

PREVEČ NESREČ — V zadnjih tednih je v ribniški občini veliko prometnih in drugih nesreč, skoraj vsak dan ena. Do njih prihaja tudi iz tako rekoč nemogočih vzrokov. Strokovno mnenje o tem še ni znano, občani pa pravijo, da je za to krivo tudi vreme, luna ali celo Černobil, ki ga kmetje krivijo tudi za manjši pridelek.

KOLODVORSKA DO SEMNJA? — Ribniški turistični delavci upajo, da bo urejanje Kolodvorske ulice v Ribnici dokončano do ribniškega semnja suhe robe in lončarstva, ki bo letos 7. septembra. Iz te ulice je namreč doslej vsako leto krenil sejmski sprevod. Vsa Kolodvorska do semnja gotovo ne bo urejena, upanje pa je, da je bo vsaj del do križišča pri soli.

Trebanjske iveri

TRDOSRČNE VZGOJITELJICE — Ena izmed mirenskih krajanj ima gluho-mudo deklico, ki je med šolskim letom v zavodu v Ljubljani, med počitnicami pa pride k mami na Mirno. Ta krajanja je seveda zaposlena, toliko dopusta, kolikor trajajo šolske počitnice, pa tudi nima. Zato je zaprosila mirenski vrtec, da bi vzel njeno otroka v oskrbo vsaj med dopoldanskim časom. Toda mirenske vzgojiteljice so se izgovorile, da nimajo prakse s takimi otroki in da se ne čutijo dovolj strokovno usposobljene. Namesto mirenskih vzgojiteljic skrbi zdaj za otroka ena izmed mirenskih upokojenk, ki sicer nima potrebne strokovne izobrazbe za take otroke, zato pa ima dovolj veliko in čuteče srce.

NAPREDEK, KI SMRDI — Zgodovina uči, da so imeli vsi tisti, ki so se borili za napredek, vedno težave. V Šentrupertu je bilo tako na primer, ko se je gradil Agrostrojev obrat. Zdjaj so tiste zadeve že pozabljene, pa so prišle na vrsto nove. In v težave je zašel sam šentrupertski župan Frelj, ki poleg svoje hiše gradi še manjšo elektrarno. No, krajanji nimajo menda nič zoper gradnjo te elektrarne, moti pa jih smrad iz izsušene struge Mlinščice. Kdo ve, ali bo Frelj slišal pritožbe krajanov.

Novo v Brežicah

LEPŠI ČASI se obetajo vsem, ki vozijo v Brežice iz smeri železniške postaje. Vse kaže, da jim ne bo treba več posnemati jezdecev na divjih konjih ali voziti slalom. Zvedeli smo namreč, da ima sis za komunalno in cestno dejavnost v načrtu obnovitev ceste. Da bo sreča še večja: nove ne bodo le zakrpale luknje, ampak bodo zares obnovili tudi kanalizacijo, vodovod, vozišče...

IMAMO PREDLOG za bližnje Komposove turistične igre: Pri predstavitvi tradicionalnih opravil iz naših krajev s pomočjo igre bi lahko prikazali pristni veseliški pretep z noži. Priznati moramo, da je bilo to opravilo v naših krajih res značilno, a ga kot ljudski običaj vztrajno in prizadevno ohranjamo tudi dandanašnji.

Krške novice

ZASLUGE — Vodilne v krški krajevni skupnosti precej boli srce, ker jih menda »baza« spraušuje, kako to, da se o prispevku krajevne skupnosti za primerno obeležitev visokega jubileja mojstra Vladimira Štovičiča malo ve.

TRIGLAV — Vzdruževalci tovarne Djuro Salaj bodo konec avgusta »napadli« našo najvišjo goro. Na Triglav naj bi se jih povzpelo 68. Priprave so dovolj zavzete in natančne, da bi moralo vse potekati dobro, toda med željami in prakso je zmeraj precejšna razlika.

MEGLENJI »JUTRI« — Vodilni Kovinarske sami ugotavljajo, da s sedaj miselnostjo in zasedenostjo proizvodnje ne vidijo jutrišnjega dne. Pomeni, da bi bila prihodnost tega kolektiva zelo meglena, če ne bi »prisilno upravo« na pomoč priskočila tako imenovana širša družbena skupnost. Do srede septembra je še nekaj časa, da vodilni in drugi delavci Kovinarske z delom dokažejo iskrenost besed. Boljši jutri tovarne nikakor ni odvisen samo od »prisilne uprave«, ampak je odvisen od vseh.

Sevniški paberki

IGRE ŽE DOLGOČASIJU? — Na sevniškem bazenu prireditelji vztrajajo pri igrah brez meja. V soboto so bile že drugi. Ne dolgočasijo tistih, ki se jih udeležujejo, očitno pa že manj zanimajo gledalce. Tokrat so bili najboljše Večni študentje pred šmarnsko lipo in Gornjim Londonom. Finale je napovedan za 9. september.

RAZPRODAJE — Ni se treba ravno voziti daleč za razprodajami tekstila in konfekcije. Slednje so, s poptu tudi do 40 odst., pripravili tudi v sevniških trgovinah s konfekcijo.

NA KMETIJSKI SEJEM — Društvo vinogradnikov Sevnica-Boštanj zaradi vsakokratnega zanimanja članov tudi letos pripravila izlet na znani kmetijski sejem v Gornjo Radgono. Avtobus bo predvidoma odpeljal iz Sevnice v torek, 26. avgusta, in v petek, 29. avgusta. Prijave zbirajo vinogradniki Anton Kragl, Jože Rihter in Ivan Mastnak.

IZ NAŠIH OBČIN

Ribnica spet pred Kočevjem

Manj zaposlenih v ribniškem gospodarstvu ustvarilo občutno več akumulacije kot več zaposlenih v kočevskem gospodarstvu — Tudi družba jemlje več

KOČEVJE, RIBNICA — Glavne značilnosti kočevskega gospodarstva v prvem polletju letos so: povečanje izvoza, povečanje izvoza, zmanjšanje uvoza, padec vrednosti večine temeljnih kazalcev poslovanja, velika odvisnost od posojil za obratna sredstva, povečanje neto odliava obresti in zmerna rast zaloga.

Značilnosti ribniškega gospodarstva pa so: poslovanje brez izgub, povečanje izvoza in uvoza, manjša akumulativna in reproduktivna sposobnost, velika odvisnost od posojil za obratna sredstva, povečanje neto odliava obresti in pospešena rast nedokončane proizvodnje.

Zdjaj pa še nekaj števil iz informacije SDK. Kočevsko gospodarstvo v obdobju januar-junij daje v primerjavi z enakim obdobjem lani, izraženo v indeksih, tole podoba: celotni prihodi 185 (ribniško 203), dohodek 189 (ribniško 221) in izgube 189 (ribniško nič). Gospodarnost je znašala 133,9 odstotka (ribniška 137,5), donosnost 17,8 (ribniška 25,3), akumulativna sposobnost 2,5 (ribniška 7), reproduktivna sposobnost 5,7 odst. (ribniška 10,7).

Številke o razporejanju dohodka in čistega dohodka zgornjo potrjujejo dejstva, da si je družba odrezala prevelik kos kruha, vzela gospodarstvu preveč denarja, zato je temu ostalo le malo za akumulacijo, k čemur pa je pripomoglo tudi dejstvo, da je gospodarstvo namenilo več za osebne dohodke, kot bi smelo.

J. PRIMC

OPOZORILO PREDGRAJCEV

MOZELJ, BREZOVICA, PREDGRAD — Predvsem Poljanci, ki se najpogosteje vozijo iz Kočevja domov po zelo luknjastem cestnem odseku, opozarjajo, naj bi vendar cestno podjetje nadaljevalo s spomladni začetni posodobitvenimi deli. Takrat so namreč izvrtili tudi luknje za miriranje in vanje zatakali leskove palice, da se ne bi zasule. Zdjaj so baje nekateri izmed teh palic že ozeleneli.

Štedilnik dražji na tujem

Doma je navaden štedilnik 10 odst. cenejši — Najbolj porasli davki in prispevki

RIBNICA — V ITPP Ribnica ocenjujejo, da so dosegli ob polletju ugodne gospodarske rezultate.

V primerjavi s prvim polletjem lani so letos povečali celotni prihodek, dohodek, čisti dohodek in osebne dohodke, žal pa so najobčutnejše porasli davki in prispevki. Število zaposlenih znaša 226 delavcev, povprečni čisti osebni dohodek pa je bil 75.641 din, kar je manj od povprečja v gospodarstvu ribniške občine.

Na osnovi predpisa o cenah so tudi v ITPP znižali ceno štedilnikov za etažno gretje, in sicer za 10 odst. Cen navadnih štedilnikov letos se niso dvignili, zaprosili pa so za njihovo povzvišanje za 24 odst., vendar vloga še ni rešena. Za te štedilnike zdaj dosega na tujem trgu (konvertibilnem) za 10 odst. višjo ceno kot doma. Ugotavljajo, da je pritisk na zvišanje cen surovin, ki jih uporabljajo, precejšen, čeprav so že zdaj surovine pri nas dražje kot na svetovnem trgu.

J. P.

Bo program uresničen?

Lanski plan uresničen — Za letošnjega ni sredstev

BREŽICE — V decembru 1984 je bil sprejet občinski samoprispevek za ceste. Lanskoletni del referendumskega programa so v celoti uresničili, čeprav je pozni sprejem programa preložil začetek izvajanja del in kljub temu da so se na občinskem sistu za komunalno in cestno dejavnost morali močno truditi za zagotovitev vseh sredstev.

Z zbranimi sredstvi sta izvajalca, Cestno podjetje Novo mesto in Komunalno in obrtno podjetje Brežice, modernizirala Kajuhovo ulico in odsek Zasap-občinska meja (oboje je iz programa 4. referenduma). Iz programa tekočega referenduma sta opravila vzdrževalna in sanacijska dela ter preplastitve na 15,7 kilometra naslednjih odsekov: Globoko—Pišce, Župelevec—Vrhje, Spodnja Pohanca—Dečno selo in Krška vas—Skopice.

Program za letošnje leto so začeli uresničevati 1. avgusta. Pogodbo so sklenili s Cestnim podjetjem Novo mesto. Planirana so dela v vrednosti 203 milijonov dinarjev, od tega bo 110 milijonov priteklo iz samoprispevka za letošnje leto. Ostalo bodo zbrali iz sredstev za amortizacijo cest, iz sredstev za redno vzdrževanje cest, iz naslova manj razvitih, iz sredstev skupnosti za ceste SRS in iz sredstev izvajalca del v obliki blagovnega kredita.

V teku so dela odsekih na Vrhje—Kapele—Dobova in Dobova—Sela—Bukošek. Do konca avgusta bodo prišle na vrsto še ceste: Velike Malence—Mrzlava vas, Krška vas—Velike Malence in Mokrice—Nova vas—Obrežje. Na sistu za komunalno in cestno dejavnost ugotavljajo, da jim bo sredstev primanjkovalo. Sklep o razpisu referenduma namreč ni upošteval stroškov, ki so nastali ob ugotavljanju nosilnosti cestniš, obstoječega

stanja cest in dosedanje nekvolitete izgradnje ter tricentimetreke debeline asfaltnega sloja, ki jo določajo obstoječi standardi. Samo sanacija cestišč, predvidenih za preplastitev, pobere okrog 30 odst. sredstev.

V septembru so planirana dela na brežičkih ulicah. Če bo še dovolj sredstev, bodo preplastili Tomšičevo, Černelčovo, Gregoričovo ulico in Ulico 21. maja. V primeru, da bijim uspelo zagotoviti še kaka dodatna sredstva, bodo v program vključili še odsek Nova vas—Velika Dolina ter Gubčovo in Cankarjevo ulico ter ulico Veljka Vlahoviča. Skratka, obstaja še veliko čevjev. In če ne bodo uresničeni, bo mogoča le sanacija pa šivanje in krpanje.

BREDA DUŠIČ

Lovci vneti čuvarji narave

40 let lovske družine Boštanj — Razstava in kulturne prireditve — Naravno okolje ogroženo

BOŠTANJ — Konec meseca slavi tukajšnja lovska družina 40 let dela. Od nedelje do torka bo v dvorani TVD Partizan zanimiva lovska razstava. Po besedah dr. Jurija Pesjaka bodo divjad predstavili v naravnem okolju.

V isti dvorani bo v nedeljo, 30. avgusta, koncert narodnih in lovskih pesmi. Sodelovalo bo troje oktetov: domači oktet Boštanski fantje, studenški Lovski oktet in oktet LD Peca iz Mežice. Posebnost bo nastop zasavskih registov. Zvečer je napovedana veselica, kjer bodo stregli izključno lovske specialitete. V tisku je tudi društveni bilten, kjer bo strnjeno mnogo sedaj že zgodovinskih podatkov.

Lovci pogosto poslušajo očitke, da premalo streljajo. Podatki o odstrelu

Iz krajevne skupnosti Poljanska dolina

NAGCI V DOLU — V Dolu in Predgradu so nam nekateri starejši občani poželili, da se po Dolu sprehajajo nagci. To so turisti. Seveda niso nagi zato, ker so jih Poljanci oskubli do gola, ampak zaradi današnje mode. Domačini pravijo, da v načelu nimajo nič proti temu, če hoče kdo biti gol, vendar naj bi tega ne počel sredi njihove vasi, ampak kje bolj na samem.

KAMOR ME VETER ZENE — Oni dan se je zaradi vročine odpravil na Kolpo veslati tudi Drago Jonke, gostilničar iz Dola. Pihal pa je močan veter in Drageca je znašalo sem ter tja po Kolpi. To je videl tudi njegov znanec humorist Toni Gašperič in je Drageca poboral: »Kam pa, kam?« oni pa mu je odgovoril: »Tja, kamor me veter žene«.

VČASIH VSAK DAN KRUH — Domačini iz vasi ob Kolpi od Dola do Grglja vedo povedati, da so jim pekovski vajenci ali pomočniki pred vojno dostavljali kruh na dom tako rekoč vsak dan. Nosili so ga sem v koših iz Mozlja, Fare in celo s Hrvaškega. Danes lahko kupijo sveži kruh le enkrat na teden, ob četrtnih, v trgovini v Predgradu. Smo pač odpravili izkoriščanje človeka (peka) po človeku (potrošniku), zadovoljstva pa ni ne pri pekih ne pri potrošnikih.

TUDI POŠTA KASNI — Podobno kot s kruhom je tudi s pošto. Kasni. Včasih so dobivali po mesec dni stare časopise, zato so jih nekateri odpovedali. Malo za šalo morda pa tudi zares povedo tisto, da poštar raznaša včasih pošto že za jutri, se pravi za dan naprej, če pohiti.

O krompirju odloča dohodek

Zaradi velikih zalog pireja v mirenski Kolinski še ne vedo, koliko krompirja bodo odkupili — Na slovenskem trgu 10 tisoč ton krompirja preveč

MIRNA — »Vprašanje, koliko krompirja bomo odkupili letos, ostaja kako bo prej odprto. Ne vem namreč še, kako bo s krediti, pa tudi z zalogami pire krompirja iz lanskega leta. V taki situaciji pa nismo samo mi. Ena izmed podobnih tovarn izven naše republike ima na zalogi kar 1500 ton pireja.« je povedala Marinka Škufca, direktorica tozda Kolinske na Mirni.

Kljub vse prej kot obetavnim napovedim glede odkupa krompirja pa trdijo, da svojih doseganih najbolj zvestih dobaviteljev ne bodo pustili na cedilu. Zlasti se to ne bo dogajalo tistim kmetom, ki so ostajali tovarni zvesti tudi, ko krompirja ni bilo dovolj. Sicer pa pri vsem tem ne gre za maščevanje, ki bi bilo plod lanskega slabega odkupa in slabosti iz preteklih let. V tovarni pač menijo, da poslujejo po dohodkovnem principu. Ker upada zanimanje za krompirjev pire, ga nameravajo v prihodnjih letih izdelati še manj kot doslej.

Zato pa gre Kolinski na Mirni toliko bolj od rok izdelava otroške hrane. Računajo, da bodo predčasno izpolnili svoje obveznosti do svetov-

skih kupcev. Če se bo to zgodilo, in o tem niti ne dvomijo, bodo bržkone dobili še kakšen dodatni posel. Zaradi pospešene izdelave otroške hrane so ipolnili tudi fizični plan proizvodnje v prvem polletju, slabše pa je bilo z dohodkom. Zaradi velikih zalog pireja ni ostalo nič denarja za sklade. Obresti za kredite, s katerimi so surovine že plačali, pa morajo redno odplačevati. Upajo, da se bodo poslovni rezultati do konca leta izboljšali in bo ostalo tudi za akumulacijo še kaj denarja.

Sicer pa so doslej pridelano akumulacijo vložili v razširitev svojih zmogljivosti. Dela potekajo prav sedaj in so žal za štirinajst dni v zaostanku. Težave so tudi s Kovinarsko iz Krškega, ki bo prispevala del strojne opreme.

Kot je slišati iz dobro obveščenih virov, naj bi bilo letos kar 10 tisoč ton tržnih presežkov krompirja, za katerega še ni kupca. Do velikih presežkov krompirja prihaja tudi zaradi pritiska z juga države, kjer je krompir še cenejši kot v Sloveniji.

J. SIMČIČ

KDAJ TELEFONIJA?

KOSTANJEVICA — Jugozahodni del kostanjeviške krajevne skupnosti v smeri proti Prekopi bo v kratkem bogatejši za novo telefonsko omrežje. Več kot 60 gospodinjstev je prispevalo po 150 tisočakov in po 40 udnariških ur, medtem ko bodo vaščani, ki so se priključili akciji nekoliko kasneje, prispevali za telefonski priključek že 200 tisočakov in tudi sami opravili vsa dela. V sodelovanju s Podjetjem za ptt promet Novo mesto so poskrbeli za novo avtomatsko telefonsko centralo, vprašanje pa je, če bodo Novomeščani vsaj do konca leta lahko zagotovili krajanom tega predela krške občine boljše telefonske povezave.

Poletna vročica poganja »Dano«

Bolj ko svet počiva, dopustuje, bolj je v mirenski tovarni treba poprijeti

MIRNA — »Proizvajalci sokov smo v težavah. Najbolj nas tarejo visoke obresti za kredite. Te pa moramo najemati, če hočemo v sezoni odkupiti sadje, ki ga potrebujemo. Kljub temu pa lahko rečem, da smo v prvem polletju dobro poslovali. Proizvodnjo in prodajo smo v primerjavi z lanskim obdobjem povečali za desetino, kar dober pa je bil tudi naš poslovni učinek.« je povedal Avgust Gregorič, direktor mirenske Dane.

Indeksi sicer kažejo izjemne rezultate, vendar je bila Dana lani v precej slabšem položaju, tako da je 170-odst. rast dohodka in 177-odstotna rast čistega dohodka v prvem polletju, tudi plod lanskega zaostajanja. Vsekakor v Dani menijo, da je treba na realne rezultate počakati do konca leta.

Sigmat v mirnejših vodah

V Novolesovem tozdu Sigmat bolje poslujejo

BRESTANICA — Novolesova temeljna organizacija Sigmat v Brestanici se je že dobro uveljavila s programom za površinsko zaščito Wiwa-Airless, ki je postal najdonosnejši del proizvodnje.

Štiri tipe naprav za brizganje barv so Brestančani že sami razvili; izdelujejo skoraj vse dele sami iz domačih mate-

Res pa je, da imajo v Dani poleti največ dela. V prvem polletju so svojim 3000 kupcem (ki kupijo od nekaj gajb do nekaj tovrnjakov pijače) prodali 10 tisoč ton izdelkov. Med njimi jeseveda največ sokov pa tudi sirupov, s katerimi je Dana na mah osvojila trg in spodbudila k posnemanju tudi druge proizvajalce.

V Dani so že odkupili okoli 500 ton različnega jagodičevja, sedaj pa so se začele priprave na odkup jabolk. Kaže, da bo letos tudi na Dolenjskem pridelek jabolk kar velik, tako da računajo na odkup okoli 10 tisoč ton jabolk.

Na letošnjem ljubljanskem vinskem sejmu so s peset dobro odrezale Danine

rialov, švicarski partner dobavi le še približno desetino delov.

Za betonske mešalce, ki jih bodo letos naredili približno 500, je še zmeraj precejšnje povpraševanje, največ v sosednji republikli in Srbiji. Izdelujejo tudi podnožja za svetlobne kupole, zelo veliko pa je povpraševanje po avtomatskih zavetjih, ki jih je izvirno projektiral arhitekt Sašo Maechtig.

● Obrat Sigmata v Velikem Podlogu se je s programom plovil že zasedral na domačem tržišču. Njegovi kanuji in kajaki se vse pogosteje pojavljajo na tekmovalnih, vse več pa pluje na naših rekah tudi Sigmatovih ribiškkih čolnov.

Sodobna zavetja na avtobusnih postajališčih so že postavili v številnih manjših krajih, delavce Sigmata pa pričakujejo še na Mirni, Brezovem, v Vavti vasi in drugod.

Poleg avtobusnih zavetij spadajo v program cestne opreme lične telefonske govornice, pretežno iz kaljenega stekla. Največ jih prodajo v Sloveniji, nekaj jih je zašlo tudi v Sarajevo, Osijek, na jadransko obalo.

Vse kaže, da so v Sigmatu po peripetijah okoli novega leta, ko je skupina delavcev prekinila delo in so zamenjali direktorja, razmere dokaj ugodne, vsaj kar zadeva gospodarjenje.

P. PERC

NIKOLI NI PREPOZNO

VEL. LOKA — Tako so si dejali v trebanjskih Tesnilih in za naše razmere vpeljali naravnost revolucionarn ukrep. Sprejeli so namreč sklep, naj bi bili delavci in tudi pisarniške moči na delovnih mestih že pet minut pred šestjo, delati pa naj bi začeli natanko ob šestih. Kdo ve, kaj hočejo v tej tovarni. Že doslej so bili med vodilnimi gospodarskimi organizacijami v občini, pa tudi po plačah so prednjačili, sedaj pa se jim lahko zgodi, da bodo še bolj napredovali. Človek bi rekel, da motijo naravni red stvari. V Tesnilih pa se za take pripombe nič ne menijo, pravijo celo, da bi se morali za kaj takega odločiti že prej, da pa tudi sedaj ni prepozno.

»Ko bi bil mlajši...«

Od turistične izrabe Ajdovskega gradca še nič

VLANJE — Od leta 1972 Franc Ganc s skupino vaščanov pomega pri izkopavanjih na Ajdovskem gradu.

Dodobra so se navezali na arheologe. Vsi so pripravljani prijati za kramp in samokolnico ali metlico in žlico in pomagati pri izkopavanju zanimivih starih predmetov.

Franc Ganc

Franc Ganc se zaveda kako dobrodošla bi bila za kraj turistična izraba odkritih zidov iz pozne antike. »Letos je prišla sem skupina 300 kolezarjev, večje skupine niso redkost skozi vse leto. Opažam, da jih vodijo ljudje, ki ta spomenik dobro poznajo iz priročnikov, ki jih je spisal še pokojni dr. Petru. Ko bi bil mlajši, bi poskusil turistično izrabiti ta spomenik.« pravi. Tako bi prišlo več življenja v ta sicer mirni kraj.

Zadeva bi bila kot nalašč za kmečki turizem, saj tudi arheologi z zadovoljstvom bivajo med prijaznimi domačini.

A. Ž.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 22. VIII.

18.10 — 00.40 TELETEKST
18.25 POROČILA
18.30 USTVARJALNE IGRE: Prostor v barvi
18.45 FLIPPER, 16. del ameriške nanizanke
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 ŽELELI STE, POGLEJTE
20.15 NE PREZRITE
20.25 KONDORJEV LET: LED, VETER IN OGENJ, 1. del angl. dok. seje
21.20 RISANKA
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 BERGERAC, 18. del angl.

nanizanke
23.05 MULI ZA SESTRO SARO, ameriški film
Osamljeni jezdec v človeku sovražni pušči reši nuno, ki jo hočejo posiliti trije nepridipravi. Že prva akcija torej razkrije junakove sposobnosti, z nuno pa je nekoliko drugače. Sestra Sara se obnaša prav nenavadno, strah jo je francoskih vojakov, okupatorjev Mehike, naskrivaj kadi, predlaga nemožna akcija. Film je že kar ameriška varianta italijanskega »špageti«-vesterna.

DRUGI PROGRAM

14.15 Test — 15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke (kviz) — 16.00 Poletje na Adi — 17.00 Rokomet (2) Radnički: Iskra (ČSSR) — 18.00 SP v plavanju — 19.45

Medigra — 20.00 S poletnih festivalov — 20.45 Poročila — 20.50 Glasovi zgodovine — 21.40 Rezerviran čas — 22.10 Poletna noč TV Ljubljana

TV ZAGREB

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Poletje na Adi — 17.00 Rezerviran čas — 17.25 Risanka — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Dajmo, družimo se — 18.15 Začimbe po svetu — 18.45 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pustolovščine Sherlocka Holmesa (TV nanizanka) — 20.55 Dober večer, Radojka Šverko — 21.40 Dnevnik — 21.55 Gost urednik: Ivo Vuljević — 23.25 Program plus — 00.25 Poročila

Kratka in mirna so bila leta, in bolečina, ko tebe, dragi, ko skupaj smo bili, med nami več ni. ostala je velika praznina

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni je v 54. letu starosti prenehalo biti plemeniti srce našemu nadvse dobremu možu, očetu, staremu očetu, bratu in stricu

JANEZU POREBRU

z Laz 3 pri Uršnih selih

Prisrčna hvala vsem našim sorodnikom, prijateljem in nadvse dobrim vaščanom za nesebično pomoč, solidarnost in sočustvovanje v teh težkih dneh. Posebno zahvalo smo dolžni sindikalnim organizacijam GG-TOZD Gozdarstvo Črmošnjice, KZ Krka-TOZD OSKRBA Novo mesto, SDK-pogruznica Novo mesto, obrtniku Žaretu ŠEPIČU iz Novega mesta, DPO KS Uršna sela ter tov. FONU za poslovilne besede pred domačo hišo. Iskrena hvala tudi g. župniku iz Dol. Toplic za spremstvo od doma, ganljive besede in pogrebni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Magda, otroci Ivan in Bernarda z družinama, Marija, Izidor in Martinka, sestri Ida z družino in Marica ter brat Lojze

SOBOTA, 23. VIII

14.55 — 23.35 TELETEKST
15.10 POROČILA
15.15 SMER DEVETI OTOK, zadnji del nadaljevanke
15.30 VROČE-HLADNO, 4. oddaja video serije
16.00 USTVARJALNE IGRE: Prostor v barvi
16.15 NARODNI PARKI: PO REKI TARI, 2. del
16.45 KONDORJEV LET: LED, VETER IN OGENJ, ponovitev 1. dela angl. dok. serije
17.40 DOGODIVŠČINE TOMA SAWYERJA, ameriški mladinski film
18.55 KNJIGA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME

19.50 TURČIJA: VEČNI RIM, 3. del dok. serije
20.15 ZRCALO TEDNA
20.35 MUPPET SHOW
21.00 FESTIVAL VEDNO LEPIH MELODIJ — VRANSKO 86
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME

22.00 STOPNICE, ameriško-francoski film

Postarana homoseksualca živita skupaj, vendar ima vsak svoje probleme. Prvi je ves prestrašen, ker dobi poziv nasodišče, ker je preoblečen v žensko nadlegoval goste v lokalu, drugi pa se zelo sramuje svoje pleše. Zbadata se kot stara zakonca, drug drugega dodobra poznata, hkrati pa se potrebujeta. Film je resda nekoliko gledališki, toda v dobrem pomenu besede.

DRUGI PROGRAM

14.40 Kako biti skupaj (izseljenci v Makedoniji) — 15.10 Miti in legende — 15.25 Jugoslovanski festival otroka — 16.40 Rokomet (2), finale Yassa turnirja — 18.00 SP v plavanju — 20.00 Nogomet Sloboda: Partizan — 21.45 Športna sobota — 22.05 Poletna noč

TV ZAGREB

14.00 Črnobradi gusar (ameriški film) — 15.35 Šahovski komentar — 15.55 Kritična točka — 16.30 Poročila — 16.35 TV koledar — 16.40 Rokometni turnir Yassa (2), finale — 18.00 Narodna glasba — 18.30 Prisrčno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.00 Nogomet Sloboda: Partizan — 21.45 Dnevnik — 22.00 Bogati in slavni (ameriški film) — 23.50 Program plus — 01.20 Poročila

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

ANE VERCE — MIŠE

upokojenke Krke iz Regerče vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, njenim nekdanjim sodelavcem in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in sredstva, v njen spomin darovana za dobrodelne namene, ter za spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se bivši sodelavki za poslovilne besede ter duhovniku za opravljeni obred. Posebno pa se zahvaljujemo osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice za skrbno nego v času bolezni, družinama Kralj in Udovč za nesebično pomoč med boleznijo, ob smrti in pozneje. Naša iskrena zahvala Marti Petric za pozornost v času bolezni.

Vsi njeni

NEDELJA, 24. VIII

8.50 — 13.05 in 16.45 — 22.30 TELETEKST
9.05 POROČILA
9.10 ŽIV ŽAV: Risanke, Smrkci
10.05 FLIPPER, ponovitev zadnjega dela
10.30 KITAJEC V SCOTLAND YARDU 13. del angl. nanizanke
11.20 PRAZNIČNI DNEVI SLOVENSKE FOLKLORE
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, prenos iz Radgone

13.00 POROČILA
17.00 POROČILA
17.05 TEHERAN 43, francosko-sovjetski film
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
20.00 KAKO NAJTI SREČO, 2. del nanizanke
20.45 KAMEN, LES, LJUBEZEN, reportaža
21.15 TRI SRCA-RADENCI
21.40 ŠPORTNI PREGLED

22.25 POROČILA

DRUGI PROGRAM

17.10 Prometni krog — 17.30 Glasba kot mladost: Z mednarodnega tekmovanja v Kjopenhavnu — 18.15 Subotški Shakespearov festival — 19.00 Konjenstvo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Drugi spol (1 del francoske dok. serije) — 20.55 Poročila — 21.05 Malu (5. del brazilske nadaljevanke) — 21.55 Rezerviran čas — Poletna noč

KLORE
20.25 V SENCI VELIKEGA HRAS-TA, 3. del italij. nadaljevanke
21.20 RISANKA
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.00 AKTUALNO: NAŠ POLETNI UTRIP

DRUGI PROGRAM

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Por-

očila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: Milano — 17.05 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Test 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost — 20.50 Poročila — 20.55

Mali koncert — 21.15 Dinastija — 22.05 Zabavnoglasbena oddaja — 22.50 Rezerviran čas — 23.00 Poletna noč

22.00 INTEGRALI

DRUGI PROGRAM

14.40 Zdravo, kako ste? — Šahovski komentar — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: München — 17.05 Jazz — 17.25 Dnevnik — 17.55 EP v atletiki — 22.00 Zrebanje lota — 22.05 Poletna noč

21.55 VREME
22.00 LASTOVO, reportaža

DRUGI PROGRAM

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: Leningrad — 16.55 Narodna glasba — 17.40 EP v atletiki — 21.40 Poročila — 21.45 Ohridsko poletje (oddaja resne glasbe) — 22.30 Poletna noč

DRUGI PROGRAM

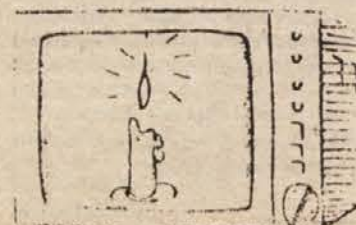
14.35 Rokomet (m) Metaloplastika: Borac — 16.00 Mesta: Peking — 16.50 EP v atletiki — 22.00 Poročila — 22.05 Hiša (6. del poljske nadaljevanke) — 23.25 Poletna noč

SREDA, 27. VIII.

17.00 Napoved sporeda — 17.05 Novice — 17.20 Naši kraji in ljudje — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

NEDELJA, 24. VIII.

10.30 Napoved sporeda — Nedeljsko dopoldne: Kmetijska panorama; Od tedna do tedna; Kulturni utrinki; Mikrofon na vasi; Opazujemo, ocenjujemo, ugotavljamo; Zanimivosti domače občine — 12.00 Govori se — 12.15 Minute za prometno varnost — 12.20 Za vsakogar nekaj — 13.00 Nedeljski poročevalec — 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 26. VIII

17.55 — 23.15 TELETEKST
18.10 POROČILA
18.15 ŽIVI PLANET: OBROBJA KOPNEGA, 9. del angl. dok. serije
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 OTELO DE OLIVEIRA, brazil-

ska drama
Igra je sodobna priredba znane Shakespearove tragedije, dogajanje je prestavljeno v Rio de Janeiro v naš čas, v neko šolo sambe v predmestju Ria. Otelu je glasbeni vodja v šoli. Drama je napisana v sodobnem jeziku, a skuša ohranjati iste globoke resnice, ki jih najdemo v Shakespearovi tragediji.
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME

DRUGI PROGRAM

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Por-

očila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: Milano — 17.05 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Test 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost — 20.50 Poročila — 20.55

DRUGI PROGRAM

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: München — 17.05 Jazz — 17.25 Dnevnik — 17.55 EP v atletiki — 22.00 Zrebanje lota — 22.05 Poletna noč

DRUGI PROGRAM

14.35 Rokomet (m) Metaloplastika: Borac — 16.00 Mesta: Peking — 16.50 EP v atletiki — 22.00 Poročila — 22.05 Hiša (6. del poljske nadaljevanke) — 23.25 Poletna noč

SREDA, 27. VIII.

18.05 — 22.30 TELETEKST
18.20 POROČILA
18.25 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O dobrem kovaču
18.40 NARODNI PARKI: SKADARSKO JEZERO
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 FILM TEDNA: EVROPEJCA,

angleški film
Evropejca, sestra Eugenia in brat Felix, prideta na obisk k svojim ameriškim sorodnikom. Sprva se zdi, da sta zelo sproščena, toda če se boemski Felix povsem znajde v novem okolju, je Eugeninina spretnost le maska. Eugenia se je 20-letna brez ljubezni poročila z nemškim princem. S svojo življenjsko zgodbo posebejla Evropo, ki vse ve in zmore, pa vendar se ji življenje izmika.
21.15 RISANKA
21.30 DNEVNIK

21.55 VREME
22.00 LASTOVO, reportaža

DRUGI PROGRAM

15.00 Zdravo, kako ste? — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Mesta: Leningrad — 16.55 Narodna glasba — 17.40 EP v atletiki — 21.40 Poročila — 21.45 Ohridsko poletje (oddaja resne glasbe) — 22.30 Poletna noč

DRUGI PROGRAM

14.35 Rokomet (m) Metaloplastika: Borac — 16.00 Mesta: Peking — 16.50 EP v atletiki — 22.00 Poročila — 22.05 Hiša (6. del poljske nadaljevanke) — 23.25 Poletna noč

SPORED RADIA SEVNICA

ČETRTEK, 21. VIII

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Rezervirano za — 17.50 Naš prosti čas — 18.10 Predstavljamo vam — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

SOBOTA, 23. VIII.

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Morda niste vedeli — 17.50 Aktualen

komentar — 18.00 Glasbena uganka — 18.15 Bodice — 18.35 Humoreska — 19.00 Vključitev v skupni program

Življenju so dali moč in mladost

Čedne klopce pred brežiškim domom upokojencev in steze v parku okrog njega so vedno polne ljudi, ki so življenju dali svojo moč in mladost. Posebno ob tem vremenu. Mnogo jih je, različni so si, a vendar bi lahko v vsakem odkrili iste skrbi in tegobe, ki tarejo človeka v poznih letih. Kdo pa pravzaprav pomisli, s čim se ukvarjajo, kaj jih teži in kako živijo, ko v naglici vrže bežen pogled na klepetajoče starce, ki posedajo v parku!

O primernem domu za upokojence so v Brežicah začeli razmišljati že v začetku 70-ih let. V zlatih časih. Leta 1979 so med starim mostom čez Krko in Savo ter brežiškim gradom zgradili občudovanja vredno stavbo. Prizadevanja, da bi upokojencem priskrbeli varen in udoben dom za pozna leta, so uspela. Toda ljudje so se težko odločali za bivanje v taki ustanovi, posebno kmečko prebivalstvo, ki ni nikoli šlo za dalj časa z doma. Tako v domu

niso mogli popolniti niti 90 postelj, kolikor so jih imeli spočetka. Da bi premostili ekonomske težave, so sprejemali tudi upokojence iz drugih krajev. Kljub vsemu niso mogli obstajati kot samostojna enota, temveč so postali enota Doma oskrbovancev in upokojencev Impoljce. Povezanost vseh posavskih domov pod isto upravo omogoča enakomerno porazdelitev zasedenosti, hkrati pa prispeva k boljši strukturi strokovnih kadrov.

V zadnjih letih so večkrat omogočili krajanom vseh KS občine, da so si ogledali dom in življenje v njem. Strah pred novim načinom življenja je tako izginil. Upokojenci se zdaj veliko lažje odločajo za bivanje v domu. Čeprav so v tem času že dvakrat adaptirali stavbo in imajo na razpolago že 120 postelj, še vedno ni dovolj prostora za vse prosilce. Upokojencev od drugod ne sprejemajo več, čeprav je velik pritisk, posebno iz obmejnih hrvaških krajev, kjer nimajo lastnega doma.

»Po letu 1990 načrtujemo še en prostor s 40 posteljami. Računamo, da bi 160 postelj že moralo zadostovati za ekonomično poslovanje, ki bi nam prineslo samostojnost,« nam je zaupala vodja enote Erna Čater, sicer višja medicinska sestra.

»Dom obsega 3000 m². Poleg sob razpolagamo še z dvema dnevnima prostoroma za različne namene, s kuhinjo in jedilnico, z ambulanto, recepcijo, čajnimi kuhinjami, s pralnico in drugimi prostori za zaposlene osebe. Trenutno nas je zaposlenih 31, kar je po obstoječih republiških normativih občutno premalo. Primankuje nam v glavnem strokovni kader, zato upamo, da bomo lahko kmalu zaposlili socialnega delavca, delovnega terapevta in druge,« pripoveduje Čaterjeva.

Cene osnovne oskrbe so trenutno od 1500 — 1800 din na dan, odvisno od tega, ali gre za enoposteljno ali dvoposteljno sobo. K oskrbi se prileže še dietna prehrana in dodatna oskrba nepokretnih in delno nepokretnih oseb. Cena dodatne oskrbe je vselej iskrajena

z višino dodatka, ki ga takim osebam dodeljuje skupnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. S septembrom načrtujejo 20-odstotno povišanje, saj so cene že vse od aprila enake.

Upokojenci plačujejo bivanje v domu s pokojninami, če te ne zadostujejo, pa so po novem zakonu dolžni doplačevati njihovi otroci. V primerih, ko upokojenci nimajo sorodnikov, se skupnost za socialno varstvo nasloni na druge virov, predvsem na nepremičnine upokojencev. Za finančno plat zdravstvenega varstva oskrbovancev skrbi Zdravstvena skupnost.

»Za ta sredstva,« pravi Čaterjeva, »nudimo starejšim osebam osnovno varstvo, kot so bivanje, čiščenje, prehrana in dodatna oskrba za bolne. Zdravstveni del oskrbe se je zdaj bistveno izboljšal, saj imamo 12 ur na teden na razpolago zdravnika internista. V domu ima pomembno vlogo tudi fizioterapevtka, zdravstveno oskrbo pa dopolnjujemo še z dietnimi prehranami in zaposlitveno terapijo. Zavedamo se, da je res nujno potrebno razširjeno socialno delo. Dokler nimamo socialnega delavca, opravljamo taka dela ostali zaposleni povsem laično.«

Kljub pomanjkanju kadrov v Domu upokojencev znajo poskrbeti za razvedrilo. Potrudijo se, da praznujejo vse praznike, take in drugačne. Vsako pomlad peljejo upokojence na izlet, jeseni organizirajo kostanjev dan. Nekateri zaposlijo z ročnimi deli, vendar tudi tu ne gre brez materialne plati. Da povrnejo stroške, ročna dela razprodajo na razstavah ali pa delajo po naročilu. Večkrat organizirajo še druge kulturne prireditve, kot so bile likovne razstave in koncert pevskega zbora. Vsak dan po zajtrku imajo organizirano telovadbo. Do kosila se upokojenci ukvarjajo z interesnimi dejavnostmi in raznimi zaposlitvami. Popoldne radi hodijo ven, v zimskem času pa igrajo šah, domino in podobno. Na razpolgo imajo več televizorjev. V domu imajo vrata odprta za obiskovalce ves dan, toda nekateri upokojenci

so ostali sami in nimajo nikogar, ki bi jih obiskal.

Upravnica doma Erna Čater je zadovoljna s svojim delom, moti jo le, da ne dela v svoji stroki, saj je njena naloga v bistvu organizacija dela. Pri našem delu se pozna, da je povprečna starost oskrbovancev 75 let. Najstarejši jih imajo devetdeset in kar nekaj je takih. Povprečje bi bilo še znatno višje, a ga nižajo mlada leta nekaj invalidov. Naše delo je drugačno od dela v bolnišnicah. Srečujemo se vedno z istimi ljudmi, ki imajo iz dneva v dan iste probleme. To so problemi, značilni za starejše ljudi. Včasih moraš biti izredno pozoren, da jih sploh opaziš. Mnogokrat na primer izražajo nezadovoljstvo s kritiziranjem prehrane. Poseben problem so alkoholi. Pri takih letih je težko ljudi odvaditi alkohola, ugovarja Čaterjeva. V Domu upokojencev so posameznike že poskušali odvajati alkohola, vendar vedno brez uspeha. Tako so prisiljeni trpeti tudi take neugodnosti, a v mejah domskega reda. Ohranjanje reda v domu je precejšen problem vsega osebja. Upokojenci so prišli iz različnih krajev, marsikdo s pomanjkljivimi higienskimi navadami. Z visoko starostjo nove navade zelo težko sprejemajo in jih čutijo celo kot nadlogo.

»Marsikdaj smo razočarani nad uspehom obiska kake razstave. Pa kaj hočemo, tu je mnogo kmečkih ljudi, ki tega niso vajeni. Po drugi strani pa so nekateri zelo delavni. Za majhne nagrade pomagajo na vrtu, jedilnici, opravljajo kurirsko in vratarstvo službo, nekateri so redni bralci knjig in časopisov. Marsikateremu veliko pomeni tudi cerkveni obred in spoved,« pripoveduje Čaterjeva, ko razkazuje prostore. Res je kot v boljšem hotelu. A nekako ne more mimo misel, da nekateri ljudje ne znajo navezati stikov, da so osamljeni, da to ni pravi dom in da nobeno razkošje ne more nadomestiti domačega ognjišča, domačih obrazov in vresčanja vnučkov.

BREDA DUŠIČ

21. 8. '86

SLOVENSKA NOČ

Po naravni logiki bi pričakovali, da bo portoroška noč če že ne svetovno rekorderka, kot so napovedovali ambiciozni prireditelji, vsaj primeren vrhunec letošnje turistične sezone ob slovenski obali. Tudi ljudstvo je vzelo zadevo hudo resno, že v petek se je iz bližnjih in daljnih krajev proti morju valilo, kar leže in gre, v soboto in nedeljo dopoldne pa je bil v Portorožu že tak vrvež, da bi potrebovali tudi prometnike za pešce. Na cestah in ulicah si srečeval tudi znane Slovence, tako imenovana smetana se je mešala s klošarji, ki so komajda premogli spalno vrečo in bisago. Ocenili so, da je prebivalstvo Portoroža v 24 urah naraslo za 100.000 ljudi, ki so se na morje pripeljali s 25.000 avtomobili.

In kaj so prireditelji in domačini ponudili tej zabavi, hrane, pijače in drugih presenečenj željnih trumi? Na primer torto velikanko, ki pa je bila svetlobna leta daleč od svetovnega rekorda; ognjemet, ki je res požgal za 4 nove milijone din smodnika, napačno je bila le, da so nam rakete prikazovali na obroke; dejstvo je, da je kljub številnim stojnicam hrane in pijače zmanjkovalo, popolnoma odveč pa so bili kramarski »štandi«, razporejeni po lepi portoroški aveniiji. Ne glede na stopnjo slovenskega svetovljanstva še zdaleč ni prijetno gledati debele, suhe, stare in mlade ženske, ki sredi glavne ulice pomerjajo krila. Portorokonec koncev ni Ponte roso. Ali pa vsaj v svoji noči ne bi smel biti.

K temu je treba prišteti še veliko glasbe, vonj po žaru, dezodoransih in znoju, sapico z morja, veliko, res veliko luči in še več piva. O vlogi te pijače v portoroški noči bi bilo moč napisati novelo. Pivo je tisto, ki je držalo pokonci menda največjo slovensko turistično prireditev,

njene obiskovalce, pivo se je jezilo in pomirjalo, segalo po nožu in še raje po poljubih, Portorož te avgustovske noči ni obličalo morje, ampak sorazmerno nedolžna pijača iz ječmena in hmelja. Z njeno pomočjo je vse prekrila koprena, večinoma prijetna.

Postaja portoroška noč res nekakšen slovenski poletni karneval, zakaj je treba pisati o prireditvi, ki je pritegnila 100.000 večinoma poštenih

ljudi, nekako zviška in rahlo posmehljivo? Kaj naj bi storili v Portorožu, da ne bi vse izpadlo tako kramarsko in cirkusantsko? Je to sploh potrebno narediti? Bi prireditev na višji ravni tudi povzročila turistično romanje k slovenskemu morju?

Najbrž ne. Ljudstva ali njihovi kosi se drenjajo na majhnem prostoru takrat, ko kdo tako zaukaže, ko so resnično besna, ali patakrat, ko so prijetno lačna, žejna in željna nežnosti. V Portorožu je bilo na srečo to tretje. In upajmo, da bo še kdaj. Že zdaj pa je vse skupaj svetovni rekord. MARJAN BAUER

Kino

PULJ 1986, DRUGIČ

Če smo se pred štirinajstimi dnevi vrteli v mreži imen, povezanih z letošnjim triindesetim festivalom jugoslovanskega igranega filma, moramo tokrat nekaj besed zapisati še o na njem prikazanih filmih. Že zato, ker se v ponedeljek, 25. avgusta, v dvanajstih slovenskih mestih (po kratkem »izpadu« ponovno tudi v Novem mestu) začne vrteti natanko isto število filmov. Že podnaslov te prireditve (naslov je seveda tradicionalen — »Pula po Puli«) je več kot pomenljiv: »Nagrajeni in slovenski filmi«. So torej filmi, ki so bili nagrajeni, in so drugi, ki so slovenski. Pa še čisto res je tako. Če boste gledali, recimo, Čas brez pravljic, vam bo hitro vse jasno.

Najenostavneje bi bilo teh dvanajst filmov razdeliti v tri skupine in jih označiti z nalepkami »Prezrite«, »Če imate čas«, »To morate videti«, pri čemer bi v prvo skupino sodili filmi Lepota pregrehe, Črna Marija, Čas brez pravljic in Zlato jabolko; v drugo Kormoran, Ples na vodi, Obiljubljena dežela in Zadnji kretničar ozkotirne železnice; v tretjo, se pravi med vrhunske stvaritve, pa Srečno novo leto 1949, Sanje o roži, Za srečo so potrebni trije in Večerni zvonovi.

Vendar bi nam na blagajni novomeškega Doma kulture tovrstne netaktnosti najbrž ne oprostili, zato tako izbor kot oceno teh filmov prepuščamo vam, na tem mestu pa ponujamo le še nekaj

obrobnih informacij iz Pulja. Obrobnih zato, ker napotujejo k filmom iz obrobja Arene, natančneje, iz Kina Beograd. Kot veste, se prva velika festivalska arbitraža zgodi še pred samim začetkom festivala — ko se odloča o tem, kateri filmi bodo predvajani v Areni in bodo s tem kandidirali za uradne nagrade, kateri pa bodo v dopoldanskih urah zapolnili ekran Kina Beograd. Izbor, kakršen je »Pula po Puli«, ki se ponaša z nagrajenimi filmi, je tako seveda zreduciran na arenске filme. Letošnja izjema je (ob Hladniku) film Vesne Ljubić Zadnji kretničar ozkotirne železnice, za katerega so se že na samem festivalu zavzeli mnogi kritiki, češ da prekaša mnoge iz uradnega programa. Film, katerega začetna zastavitev atmosfere je

prav podobna Fellinijevemu Amarcordu, pa čeprav sredi bosanskih hribov, je v resnici kar zanimiva stvaritev. Podobno »usodo« bi brez dvoma zaslužil tudi film Miljenka Derete Špadijer — eno življenje, in morda še Šmekar Zorana Amara — oba sicer bolj televizijska, neprezahtevna, a z jasno izraženim avtorskim pristopom, čvrsto zgodbo in dobršno mero kritičnosti do tistega »tukaj in zdaj«.

Če imate slabo vest (patriotizem!), da ste doslej zapostavljali domači film, je »Pula po Puli« priložnost, da stvar popravite. Pa še o tem, ali so bile nagrade pravično razdeljene, se boste lahko prepričali. Nekateri vedo povedati, da je to najvažnejše. Morda pa le ni?

STOJAN PELKO

mala enciklopedija neverjetnosti

rali, poslovni ljudje in en filmski igralec.

Topol, ki so ga leta 1815 posadili v Jeni na proslavi konca napoleonskih vojn, se je zrušil sam od sebe 1. avgusta 1914, na dan začetka prve svetovne vojne.

O tem, kako veliko moč ima aristokracija še danes v Angliji, govori podatek, da je bil leta 1960 takratni devonshirski vojvoda v sorodu s takratnim predsednikom vlade, ministrom za obrambo, guvernerjem Angleške banke, zunanjim ministrom, veleposlanikom v ZDA in z lastniki časnikov The Times, Daily Mail in Observer.

Pred nekaj leti je list Variety, glasilo ameriških igralcev, fil-

marjev in drugih ljudi zabave, objavil naslednjo novico: »V avtomobilski nesreči je umrl Buriel Clay (34 let), avtor radijske drame Prepovedano zavijanje v levo. Clay je umrl, ko je zavijal v levo na kraju, kjer je bilo to izrecno prepovedano.«

V londonskem predmestju že nekaj desetletij posluje gostilna Svet obrnjen na glavo.

Julij Cezar, največji državnik v zgodovini Rima, je med najbolj slavimi biseksualci vseh časov. Veliki zapeljivec rimskih deklet je imel tudi homoseksualne vezi. Tako je bil v mladosti nekaj časa ljubček Nikomeda II, kralja Bitinije. V Rimu so v nekaterih krogih Cezarju rekli kar Julija, kraljica Bitinije.

Samuel Adams, ki je leta 1773 organiziral tako imenovano bostonsko čajanko (prebivalci tega mesta so zmetali v morje nekaj tovorov čaja iz Anglije in tako protestirali zoper carinske predpise), je bil po poklicu carinik. Zanimivo je, da je bil ta dohodek iskra, ki je sprožila ameriško revolucijo.

Italijanski kralj Umberto I (1844 — 1900) je imel dvojnika Umberta Santinija, s katerim sta si bila podobna kot jajce jajcu. Oba sta se rodila istega dne, meseca in leta v Torinu, Umberto Savojski je postal kralj Italije, Umberto Santini pa gostilničar. Njunima ženama je bilo ime Margherita, sinovoma pa Vittorio. Oba Umberta sta umrla isti dan v Monzi. Kralj je bil žrtev atentata, gostilničarja pa je ubil strel iz revolverja, s katerim je neoprezno ravnal.

Pravniki ne morejo reči, da v ameriški zgodovini niso imeli važne vloge. Med podpisniki Deklaracije neodvisnosti je bilo skoraj polovico pravnikov, dve tretjini ameriških predsednikov, so bili pravniki, preostali pa gene-

Glasba

JOHN LYDON

tako uspešnem diskografskem projektu so Lydonu pomagali studijski glasbeniki. Rezultat tega sodelovanja je album z naslovom Album. Album je napovedala plošča Rise, na kateri je bila še ena skladba iz albuma, in sicer Home. Zanimivo je, da je izid plošče pospremila cela vrsta izvrstno dizajniranih izdelkov tako za vsakdanjo uporabo eot za zbirke nevsakdanjih zbiralcev.

Lydonu je kot že velikokrat doslej uspelo posneti odlično ploščo in z njo najboljše demantirati govornice o sebi kot o brezdelnem bogatašu, ki se je že izčrpal. Ostala mu je tudi tipična zajedljivost, vendar ni več tako jezljiv in nagel kot včasih. Izumitelj punka živi danes z ženo Noro v Los Angelesu, v vili, ki je nekoč pripadala filmski zvezdi Mae West.

Tudi njegova razmišljanja o drugih glasbenikih so veliko bolj dostojna kot nekoč. Meni na primer, da sta Chrisie Hynde in Jim Ker odlična, prav tako Annie Lennox, od skupin pa mu je najbolj pri srcu tista iz Heaven 17. Presenetljivo pa Lydon izjavlja, da nima nikakršnega domotožja po Angliji in da je v Los Angelesu veliko več zabave. Prav tako izjavlja, da punkovci zaman pričakujejo od njega, da jim bo življenjski kažipot in da bi se rad le v miru sprehajal po obali in praznil konzerve piva. Vse te izjave morda ustvarjajo sliko drugačnega, povsem umirjenega Johna Lydona. Že prvi zvoki iz njegovega albuma Album pa dokazujejo, da ni tako, da je Lydon, ki je v teh desetih letih postal s sijajnimi ploščami slaven in bogat, v glasbi ohranil vso svojo staro jezo in energijo.

Že celo desetletje je minilo od takrat, ko so se na londonski St. Martin School Of Art sceni pojavili Johnny Rotten, Steve Jones, Paul Cook in Glen Matlock. Sestavljali so predvsem mnogim mladim poznano skupino Sex Pistols. Na televiziji so prvič nastopili leta 1976, in sicer na londonski Independent Television. Snemali so plošče, kot so Anarchy In The U. K., God Save The Queen, pa Pretty Vacant. Za njimi se je pojavilo še ogromno povsem podobnih skupin. Kasneje je Sid Vicious zamenjal Matlocka, leta 1979 pa je bil obtožen za uboj svojega dekleta in je umrl od prevelike doze heroina.

Johnny Rotten je spet prevzel svoj stari, pravi priimek Lydon in ustanovil skupino Public Image Limited. V prvotni zasedbi sta poleg Lydona igrala Keith Levene in Jah Wobble, na drugi plošči pa se jim je potem pridružila še Jeanete Lee. Pri tretjem, prav

V DUHOVNEM SOŽITJU

Naravna pravica vsakega je, da ohranja in goji kulturo naroda, ki mu pripada, da se sporazumeva, uči, bere knjige, izraža vse o sebi in drugih v svojem jeziku, govoricu, ki jo je vsrkal z materinim mlekom. Ta pravica ostaja neodtujljiva in trajna kljub neprijetnim usodi, ki je nekatere narode razkosala, da so njegovi deli ostali zunaj meja matične domovine in v drugih državah med drugimi narodi postali narodnostne manjšine.

Pravica in dolžnost vsakega naroda pa je, da tistim svojim delom, ki so jih meje odrezale od celote, po svojih močeh pomaga, a ne samo moralno. Skrb in pomoč morata biti takšni in tolikšni, da se bodo ti deli lahko ne le ohranili kot narodnostne skupnosti, ampak se tudi duhovno in kulturno krepili ter ne zaostajali za razvojem matičnega naroda.

Slovenci dobro vemo, kaj pomeni biti razkosan, saj se usoda tako kot z nami ni poigrala z nobenim narodom. Res ne vemo, da bi še kje živelo ljudstvo, ki bi bilo tako »razseljeno«. Kaže, da smo se s tem sprjaznili, saj navsezadnje ne moremo nič proti zgodovini, v katere kolesje smo prišli že zdavnaj. Da pa bi naše manjšine v Italiji, na Koroškem in Madžarskem ne samotarile in se počasi razgubile v talilnih loncih večinskih narodov, smo se odločili, da se povežemo vsaj na duhovnem, kulturnem področju. Pri tem je posebna dolžnost nas, ki živimo v Sloveniji, da svojim manjšinam pomagamo pri njihovi lastni skrbi za narodnostno preživetje.

Ze nekaj let govorimo o skupnem slovenskem kulturnem prostoru in tega izhajajoči naravni pravici vseh Slovencev, da se duhovno povežejo in gojijo kulturo ne glede na meje, ki ločijo njihove domove. O tem, kaj pravzaprav to pomeni, je beseda tekla na poglavljenih razpravah, zlasti še v najrazličnejših telesih pri republiški konferenci SZDL, ne nazadnje tudi v okviru plenuma, še posebej na tistem v Dolenjskih Toplicah. Pojem skupnega slovenskega kulturnega prostora je bilo treba zelo nedvoumno opredeliti. To so tudi storili in s tem zavezali jezike vsem, ki so v duhovni in kulturni

povezavi Slovencev že videli nekakšne velikonacionalistične, celo ozemeljske težnje naše republike. Na srečo je tudi v Jugoslaviji dovolj pametnih, razumnih in razsodnih ljudi, da tej neumnosti niso nasedli.

Usmeritve pri izvajanju politike skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki so podlaga za nadaljnjo krepitve vezi in ustvarjalnih moči vseh Slovencev, je predsedstvo republiške konference SZDL Slovenije sprejelo na seji sredi letošnjega julija. Obenem je predsedstvo sklenilo ta dokument ne le zagovarjati tako pred slovensko kot tudi pred jugoslovansko obojestransko, ampak tudi vztrajati, da bo izvajano.

In kaj pravijo usmeritve o vsestranskem duhovnem in kulturnem sožitju Slovencev?

Najprej to: Načelo skupnega slovenskega prostora za svojo osnovo jemlje duhovno in kulturno združenost ter sožitje vseh delov in vseh pripadnikov svojega naroda ne glede na to, kje živijo in delajo, hkrati s tem pa naklonjeno odprtost do kultur, ki se z njimi srečuje in prepleta.

Gre torej za bistveno sestavino policentričnega kulturnega razvoja, ki naj zagotavlja čim bolj enake možnosti dostopa k dosežkom slovenske pa tudi ostalih jugoslovanskih in drugih kultur vsem prebivalcem Slovenije ter pripadnikom slovenskega naroda. Tak koncept v ničemer ne krši nedotakljivosti meja, podpirajo pa ga vse napredne sile, saj temelji na uveljavljeni nacionalnih in drugih človeških pravic, opredeljenih v temeljnih dokumentih OZN in Helsinške listine.

Slovenski kulturni prostor pojmuje tudi kot vključevanje in spodbujanje kulturnega življenja delavcev iz drugih republik, ki živijo in delajo v Sloveniji, ter povezovanje s kulturami drugih narodov in narodnosti in za njihov neoviran pretok v okviru Jugoslavije. Izvajanje načel skupnega slovenskega prostora je postalo že stalna in dobro usklajena aktivnost velikega števila nosilcev v naši družbi, pri čemer so bili doseženi pomembni uspehi. Nemalo je k temu pripomoglo dejstvo, da smo v Sloveniji ob izvajanju načel jugoslovanske politike neuvrščenosti in miroljubnega sožitja pri naših sosedih — v Italiji, Avstriji in na Madžarskem — nalezeli na razmeroma dobro sodelovanje in razumevanje. Zaradi tega je lahko odprtost meje in obmejno sodelovanje zgled za vse druge naše sosedbe, ki take stopnje medsebojnega razumevanja niso znali ali niso mogli doseči, hkrati pa korist za ljudi z obeh strani meje.

Prav skupni slovenski kulturni prostor je kot ideja in praksa eno od glavnih zagotovil uresničevanja politike neuvrščenosti, dobrososedskih odnosov Jugoslavije s sosedi na mejah Slovenije. To pa omogočajo edinole na široko odprte meje, svoboden pretok duhovnih in materialnih dobrin. Pomeni pa tudi obratno, da je sleherni zapiranje meje največja grožnja skupnemu kulturnemu prostoru, ki je zagotovo tudi nepogrešljiva osnova našega družbenega življenja. V tem smislu tudi podpiramo vse upravičene in logične zahteve, ki bi jugoslovanskim narodom in narodnostim ter njihovim

sosedom omogočile podobno medsebojno povezanost, hkrati pa tudi dejavno sožitje različnih kultur.

Zavoljo povedanega je še kako pomembno in nujno, da politiki skupnega slovenskega kulturnega prostora posvečamo čedalje večjo pozornost in ji damo poudarek tudi v konkretnih družbenopolitičnih aktivnostih. V tem smislu bo republiška konferenca SZDL Slovenije spodbujala in podpirala te naloge.

● Hitrejši, učinkovitejši in sodobnejši način medsebojnega obveščanja, obveščanja, predstavljanja in izmenjavanja kulturnih, znanstvenih, gospodarskih in drugih dosežkov, kar je temelj za ohranjanje, pa tudi krepitve in razvoj narodne in kulturne istovetnosti. Slednje pa je prav gotovo temeljni element za vsakršno ustvarjalnost.

● Za omogočanje takšnega razvoja je potrebno pri vključevanju v mednarodno gospodarsko menjavo biti še posebej pozoren na tista področja gospodarskega sodelovanja, kamor se lahko neposredno vključijo naši zamejci, izseljenci ali zdomci. Čeprav je jasno, da gre za dokaj različne možne nosilce takega sodelovanja, je neobhodno v okviru republiške in zvezne gospodarske zbornice ter slovenskega izvršnega sveta vselej preverjati, po potrebi pa tudi predlagati ukrepe, na podlagi katerih bodo slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu, izseljenci in zdomci krepili svoj ekonomski položaj. Take usmeritve naj v svojih dejavnostih, predvsem pa v mednarodnih stikih zagovarjajo in predlagajo tudi družbenopolitične skupnosti in organizacije. Neomajno trden argument pri tem je obojestranska korist ter hitrejši kulturni in duhovni razvoj naših narodnostnih skupnosti. Posebne, razmeram in možnostim prilagojene akcijske programe je potrebno pripraviti za zamejstvo s poudarkom na obmejno sodelovanje pa za izseljence in zdomce.

Sklop nalog se nanaša na ravnanje v okviru Jugoslavije. Gre predvsem za učinkovito seznanitev zveznih organov pa tudi drugih republik in pokrajin z vsemi vprašanji naših narodnostnih skupnosti v tujini. V okviru tega imajo tudi diplomatsko-konzularna predstavništva Jugoslavije v tujini pomembno dolžnost, in sicer, da stalno informirajo, nudijo pomoč našim ljudem v tujini. Za vse to bi morala biti ta predstavništva primerno usposobljena, pa zdaj večkrat niso. Obenem se je treba izogibati vsakršni ozkosrčnosti pri vzpostavljanju zvez z zamejci, izseljenci in drugimi, ki bi želeli sodelovati s Slovenijo.

● Predsedstvo republiške konference SZDL pričakuje, da bodo nosilci dejavnosti na omenjenih in drugih področjih pripravili oziroma dopolnili svoje akcijske načrte in programe, jih vključili v svoje srednjeročne in dolgoročne plane, usklajevanje pa doseglj prek SZDL in drugih pristojnih teles. Samo usklajena akcija namreč lahko da tudi rezultate ter s tem tudi skupni slovenski kulturni prostor potrdi v njegovih najzahtevnejših ambicijah. Predsedstvo bo zato prek svojih svetov in drugih teles sprotilo spremljalo uresničevanje sprejetih usmeritev, naslednje leto pa to problematiko tudi proučilo na eni od svojih sej.

Pripravil: I. ZORAN

JE Krško

KAKO ZAGOTOVITI ELEKTRIKO IN VARNOST?

dala, zahteva, da pripravi za tisti dan, ali več dni, ko se predstavniki nuklearke mudijo pri izvajalcu, dokumentacijo in odgovorne ljudi. »Gre za to, da pregledamo celovitost in popolnost dokumentacije po vsebini in obliki. Ugotovimo tudi splošno raven zagotavljanja kvalitete. To dosežemo torej po eni strani s pregledom dokumentacije, s katero se predpisujejo načini za doseganje kakovosti, na drugi strani pa na mestu samem preverjamo, kako se predpisi izvajajo.

Od 17 izvajalcev smo jih tako pregledali 14. Na osnovi takega ogleda napišemo poročilo, sestavni del tega pa so seveda kritične pripombe, na katere mora naš dobavitelj oziroma partner odgovoriti,« pojasnjuje Pribac.

Letos so imeli precej pripomb. V glavnem so izvajalci odpravili tiste, ki se nanašajo na manjše napake. Kar je sistemskih pripomb, pač niso rešljive v kratkem času. Služba za kontrolo kvalitete JE Krško vedno terja od dobaviteljev, da navedejo, kako mislijo urediti, kar je v pripombah, in določijo odgovorne osebe. Ko je »problem« rešen, zahtevajo še, da to dokumentirajo. »Navadili smo se, da na besedo nič ne verjamemo. Hočemo imeti dokument, poročilo kot dokaz, poleg tega pa se še osebno prepričamo. Na žalost se razni žigi včasih prelahko dajejo, na zahodu je dosti podpis, žigov ne poznajo!« doda inž. Pribac.

Po tej prvi fazi pripravljanih del za remont, ko je dokončna inačica plana remonta narejena, služba za zagotovitev kvalitete naredi svoj interni načrt, kaj od tega bodo spremljali. Zaradi danih kadrovskih možnosti (po sistemizaciji naj bi imeli 14 delavcev) se omeji na aktivnosti, ki so pomembne za varnost. Kolikor ostane časa, pa se posvetijo še dejavnostim, ki so morebiti kritične, a niso neposredno v zvezi z varnostjo. Osnovni namen službe je pač, da deluje na področju nuklearne varnosti. Služba lahko da teh-

ničnemu ali glavnemu direktorju predlog, naj zaradi pomanjkljivosti, ki presegajo določen obseg, tudi zaustavijo elektrarno.

Vse leto občasno nadzirajo delovanje, med obhodi elektrarne pa na mestu samem pregledujejo dokumentacijo, se pogovarjajo z operaterji. Enkrat na leto temeljiteje pregledajo delovanje vseh služb. Ob remontu pa služba, ki jo vodi Franc Pribac, še toliko bolj usklajuje delo vseh služb za zagotovitev in kontrolo kakovosti. V pripravljalnem obdobju so seveda terjali od izvajalcev, naj pripravijo podlage, da bo vse potekalo normalno, med samim remontom pa zahtevajo od njih, da vsa dela dokumentirajo, posebno morebitna odstopanja in poškodbe, ki jih odkrijejo pri remontu.

Dokumentiranje seveda ni samo sebi namen, ampak gre za to, da taka listina pride do strokovnjaka, ki je usposobljen za konkretno, ožje področje, da lahko predlaga ustrezno rešitev problema. To pomeni, da ne more denimo, delodavca, ki vodi demontažo turbine, sam odločati, kako bodo odpravili napako. QA (kot se na kratko imenuje služba za zagotovitev kvalitete po začetnicah angleških besed Quality Assurance) zahteva, da to kontrolo posname, opiše problem, točno locira in skicira napako, vse to pa potem izroči specialistu, ki se ukvarja ne samo s turbino, ampak s tistim delom turbine, kjer je problem nastal. Izvedenec lahko včasih sam predlaga rešitev, zahteva dodatne meritve, analize ali pa problem rešijo interdisciplinarno.

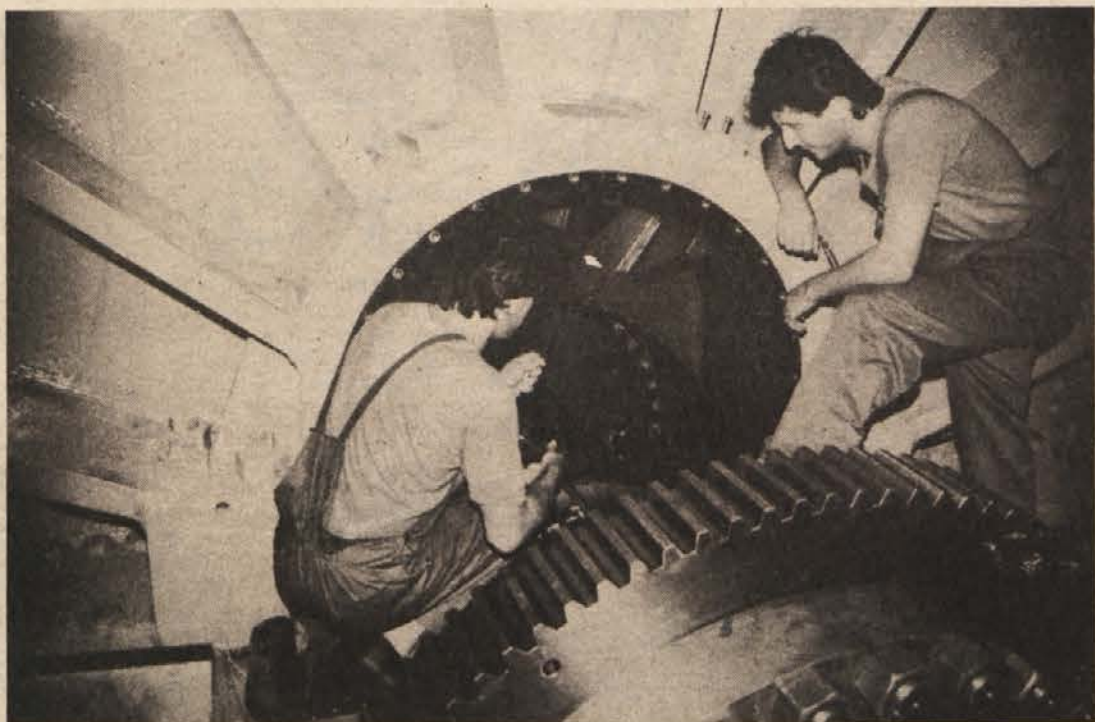
»Ena izmed pomanjkljivosti naših remontov (če temu sploh lahko rečem pomanjkljivost) je, da ljudje še zmeraj niso dovolj pismeni. Vse preveč se upirajo temu, da bi kaj zapisali, dokumentirali. Toda to je nujno, kajti jutri bo prišel nekdo drug, ki bo moral delati na isti opremi, če ne bo vedel, kaj se je prej delalo, bo lahko naredil napako. Ljudje pa mislijo, da

je treba zapisati zate, ker pač nekdo želi, ne pa zato, ker je potrebno. Potrebujemo pisanje, saj bo nekomu v pomoč pri delu,« meni inž. Pribac.

Pri delu si služba ne pomaga le z zajetno dokumentacijo, s katero so prenatrpani številni prostori pod upravno stavbo nuklearke, ampak imajo vedno pri roki tudi nekatere listine Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA) z Dunaja. So nekakšna Biblija, temeljni dokument te službe v krški JE in vseh nukleark po svetu. V več poglavjih dajejo največji poudarek prav na odgovornost. Ta se kaže tudi pri remontih, kajti izvajalce najame nuklearka, zato mora zagotoviti, da so kakovostni. Šele tedaj lahko JE prenese del odgovornosti na izvajalca, inšpekcijam pa odgovarja le elektrarna. Zato v JE Krško pritiskajo na izvajalce.

»Iz lastne prakse lahko povem, da večina velikih izvajalcev, naših partnerjev, na primer Rade Končar, Iskra, Djuro Djaković, dela tudi za vojno industrijo. Tam se nikoli ne vprašajo, zakaj hočejo, da naredijo tako. Pri vojaškem delu je vsakomur jasno, da se morajo potruditi in da morajo dati vse od sebe. Če pa gre za kakršnokoli drugo obliko proizvodnje se ljudje že obnašajo malce neodgovorno in vprašajo, zakaj pritiskajo ravno nanje. Kakor da bi mi hoteli koga zafrkavati,« pravi inž. Franc Pribac.

Zelo čuden pa je pri nas postopek pri uveljavitvi obče veljavnih jedrskih listin v naših predpisih. Zaenkrat so še veliki odpori, češ kaj nam bodo zdaj »oni« predpisovali organizacijo. Kot da ne bi tudi naš zakon o združenem delu zahteval, da je treba v vsaki delovni organizaciji opredeliti odgovornosti in pristojnosti vsakega posameznika. Tudi v nuklearki nočejo nič drugega kot listino, iz katere je razvidno, kdo je za kaj odgovoren. Tista z Dunaja je lahko v veliko pomoč! PAVEL PERC

Franc Pribac

OB ZIBELKAH NI VEČ RAZLIKE

Če velja mišljenje, da morajo imeti zdravstveni delavci poleg strokovnega znanja še poseben čut za delo z ljudmi in da je njihova dobra beseda bolniku včasih v večjo korist kot samo zdravilo, potem velja to še posebej za patronažne sestre. Poleg tega, da bolnikom in novorojenčkom na domu pomagajo, jih negujejo, jim dajejo zdravila, injekcije, opravljajo razgibalne vaje, je še posebej pomembno njihovo prosvetiteljsko delo.

Nimajo lahkega poklica, ampak vseh osemnajstero, kolikor jih je v novomeški občini, ga opravlja ljubezljivo. To je zatrdila skupina patronažnih sester, ki se sredi avgusta iz novomeškega zdravstvenega doma odpravljala na teren. Vsaka ima na skrbi čez 3000 občanov, del je mestnega, del pa vaškega prebivalstva. Medtem ko so takoj ob prihodu v službo pripravljale tampone, povoje in vse, kar spravljajo v službeno torbo, s katero obiskujejo teren, so Slavka Kastelic, Majda Štimatec, Marija Drgan, Dragica Murn, Tanja Sever in Marija Bradač pripovedovale o senčnih in sončnih straneh svojega poklica.

»Ne morem pozabiti 10-letnega otroka, ki je umiral za rakom in sem zadnje dni vsak dan hodila k njemu. Dajala sem mu injekcije, ga božala in ga tolažila s starši vred, a sem vedela, da mu ni pomoči. Kljub injekcijam je otrok jokal od bolečin. Zadnji dan se mi je zdelo, da mu moja pomoč ne bo več potrebna.

Ko sem v tistem predelu opravila obiske, sem se hotela še enkrat oglasiti. Že od daleč sem videla, da se je zgodilo. Pred hišo so se zbirali ljudje. Vsak dan, ko sem bila pri malem bolniku, sem se zadrževala, se delala radostno in pogumno, a so me obile solze vsakič, ko sem sedla v avto.

»Spominjam se mamice, ki je imela komaj desetmesečnega otroka in že je rodila dvojčke. Živeli so v sobici, ki ni imela več kot šest kvadratnih metrov in stari hiši, kjer so bivali še stari starši z družinskimi članom, ki je umiral. Kljub vsemu so bili rojstva dvojčkov iz srca veseli. Z nasmehom in dobro voljo so ju sprejeli.

»Mene boljijo velike socialne razlike, ki smo jim patronažne sestre vsak dan priče. Ponekod imajo za

novorojenčka posebno sobo, košarico z baldahinom, imela pa sem primer najemniške družine, kjer so že imeli enega otroka. Bivali so v tesni in vlažni sobici, novorojenčka pa niso mogli namestiti drugam kot pod mizo. V obeh primerih sta oba starša delala, a otroci ob prihodu na svet nimajo enakih pogojev.

»Hude težave so z ostarelimi, ki v domačem kraju nimajo svojcev, a nočejo v dom za stare. Hodila sem k zakoncem v odročni vasi, ki sta v zatohli sobici dobesedno sama umirala. Ležala sta na postelji, dobra sosedja jima je pozimi prišla zakurit in ejima enkrat na dan prinesla hrano. Večkrat nas na take primere že ljudje po vasi opozarjajo in godrnjajo, češ da ni pravice. Nekateri dobijo dodatek za pomoč in postrežbo ob lepih dohodkih, pri socialno ogroženih pa taka

pomoč največkrat ni možna. Taki so predpisi, ki pa po mojem niso humani.

»Posebno težko je v družinah, kjer imajo bolnika s težko sklerozo. Tak potrebuje noč in dan varstvo kot majhen otrok. Zgodilo se je, da je hčerka v Ljubljani pustila službo in prišla negovat na kmetijo ostarele mater s hudo sklerozo, ker ni hotela v dom. Ta hčerka je vzdržala le štirinajst dni, potem so njo odpeljali v bolnišnico. Ponoči ni spala, jemala je tablete, podnevi dvigala bolnico in ji stregla. Za take bolnike je nujna domska oskrba. Včasih morajo kakšnega tudi zgrda spraviti v dom, večkrat pa se je že zgodilo, da je potem pravil: »Le zakaj nisem šel prej!«

»Dostikrat nam pri obisku na terenu vzame veliko časa pojasnjevanje in dajanje navodil. Ko je bolnik pri zdravniku, je večkrat nervozen in si ne zapomni, kako mora jemati zdravila, kako si mora pripravljati hrano, itd. Ob obisku ugotovim, da so zdravnik narobe razumeli. Šele ko bolniku in svojem v miru razložim način zdravljenja, ravnajo prav.

»Ena najbolj veselih ugotovitev nas sester, ki več let obiskujemo teren, je: pri negi novorojenčkov skoroda ni več razlik med mestom in vasjo. Danes v odročnem zaselku pri Dožju prav tako kopljejo in negujejo novorojenčka kot v kakšni mestni družini. Oboji hočejo imeti kar najbolj bele in zlikane plenice, oboji želijo za otroka vse najlepše in najboljše. Večinoma se danes rojevajo zaželeni otroci. In mlade mamice so dosti bolj prosvetljene, kot so bile včasih. Nemalokrat pa se srečujemo z nasprotji med navadami starih in mladih. Danes ne pridem k porodnici, da me ne bi vprašala, če si že lahko umije glavo in se stušira, a stara mama ji ne pusti, češ da ji bo to škodilo za vse življenje. Če ugotovim, da imajo kopalnico, toplo vodo in možnost takojšnjega sušenja las, mladi dovolim, da se uredi, stari mami pa razložim nove navade. Včasih, ko večina hiš ni imela kopalnic in ne tople vode, so se porodnice pri umivanju in še raje po njem prehladile, zato so trdili, da škoduje.

Patronažne sestre vidijo tudi gorje mnogih družin zaradi alkoholizma, a v takih primerih njihovo preprečevanje običajno malo zaleže. Ob vseh teh zgodbah, ki bi se bržkone še nadaljevale, če ne bi že zvonili telefoni s klici za obisk terena, pa nobena niti omenila ni slabih zaslužkov, ki so v zdravstvu splošno znani.

RIA BAČER

Najvišja gorjanska vas

NEKOČ SO JIH OGROŽALI LJUDJE, DANES ŽIVALI

»Življenje nas tepe v miru in vojni,« negodujejo vaščani s Planine na Gorjancih, ker jim divji prašiči že nekaj let zapored uničujejo letino na najboljših njivah. Tu in tam dobijo prizadeti odškodnino, vendar ta ne odtehta ovsa in koruze, ki jim ga požro nočni obiskovalci iz bližnjih gozdov.

Terezija Stipič je čisto obupana. Predlanskim so ji divje svinje uničile koruzo, lani celo njivo ovsa. Bilo ga je nad 600 kg, a našla ga je komaj 150. Obakrat so ji plačali po pet tisočakov. To se pravi, da je bila ona tista, ki je morala prevzeti večino škode na svoja ramena.

Letos se je katastrofa na njenih njivah ponovila. Oves je zelo dobro kazal in Stipičeva je kupila zanj tudi škropivo, da bi bil pridelek čim bolj zdrav. A se je vnovič ustela: divji prašiči so se štirikrat pasli in ji uničili celo njivo. To jim ni bilo dovolj: preselili so se drugam in tudi tam pustili za seboj razdejanje. Stipičevi so zaradi škode, ki jim jo delajo prašiči, opustili že dve njivi.

»Vseh pa ne moremo,« je dejala gospodinaja Terezija, »nekaj moramo pridelati za življenje. Lani je bilo zelo hudo, ker tudi vina nismo imeli za prodajo. Toča je dvakrat oklestila vinograd.«

Pokonci jo drži samo volja in občutek, da se mora preživeti. Lani je ostala sama s 15-letnim sinom. Izgubila je moža, ki je že več let bolehal, pa vendar ji je pomagal po svojih močeh. Hčerka se je že prej poročila in živi na Otočcu. Starejši sin bi bil ostal doma, vendar ni bilo denarja za povečanje hiše in mu ni kazalo drugega, kot da si ustvari družino v dolini. Najmlajši bo verjetno ostal doma, vendar ne brez zaposlitve. Mati se nada, da bo dobil delo na cesti in tako vsak mesec le prinesel plačo domov. Samo tako, upa Stipičeva, bi se lahko izkopal iz težav in si kaj prigospodarila. Posestvo obdelujeta ročno in z volmi.

Traktor bi jima prišel še kako prav, toda zanj bi moral dati par volov, priključkov pa še kljub temu ne bi mogla kupiti. Lani sta bila prisiljena prodati dva vola, da sta imela za pogrebne in druge stroške, ki jima jih je nakopala bolezen v hiši.

Zdaj bi Terezija rada dobila nekaj posojila za dograditev hiše. Imajo samo kuhinjo, sobo in shrambo, kjer je trenutno sinova spalnica. Takrat, ko so zidali, so si na nekdanjem pogorišču uredili le najnujnejše prostore. Za današnje razmere je to pretesno, da bi pod streho živela kdaj še mlada družina. Gospodinaja bo zato poskušala izvrniti kaj kredita pri Zvezi borcev.

Oba z možem sta med vojno izgubila očeta in obema so ustaši požgali dom. Terezijin oče je bil tedaj star komaj 39 let. Mati je ostala brez strehe nad glavo z osmimi otroki. Porazdelila jih je bratom in sestri.

Šele po osvoboditvi so se Planinci naselili v domačem kraju in obnovili vas. Včasih je bilo v njej šestnajst hiš, zdaj jih je le trinajst. Tri družine se niso več vrnile.

Planina je najvišje ležeča vas tostran Gorjancev, zato so kmetije brez mladih nekaj običajnega. Zadnje čase

ta lepi kraj spet oživlja, čeprav dekleta še bolj vleče v dolino kot fante. Za vse odročne vasi od Gradenj do Mladja in Prunšnje vasi je značilno, da mladi zapuščajo svoje domačije, ko se zaposlijo.

Tisti, ki ostanejo in vztrajajo, so vredni občudovanja. Njihov vsakdanjik je zelo naporen in človek se nehotе vpraša, ali je dolg do teh ljudi zares poravnat.

Pri Koretičih imajo traktor, vendar to še ne pomeni, da so se znebili ročnega dela. Zelo veliko ga je, sta povedala mlada dva, sin Jože in snaha Marija. Tudi pri njih napravijo divji prašiči veliko škode. Oves jim vedno uničijo pa koruzo prav tako. Doslej so le enkrat dobili odškodnino. Lovska družina nima denarja.

Škodo bi po njihovem mnenju lahko preprečili edinole z električnim pastirjem. Na tihem vsi v vasi upajo, da jim ga bodo lovci nekoč le kupili. Njihov glavni pridelek je oves, koruzo in krompir. Sicer ima vsaka hiša vinograd, vendar se nikoli ne morejo zanesti na dohodek od trsa. Koretičevi se letos zaradi spomladanske pozebe nadejajo polovičnega pridelka, pa še to le, če ne bo vmes posegla še nova ujma. Podobno je tudi drugod.

Ljudje tam gori morajo imeti zares veliko volje, da vztrajajo. Vsi upajo, da jim bo čas postopoma le prinesel več možnosti za obvladovanje vsakdanjih težav. Vaščani so ponosni na vse, kar so ustvarili na nekdanjih pogoriščih, ponosni na svojo zgodovino, na delež, ki so ga prispevali Osvobodilni fronti, s katero so preživeli sodelovali tudi po tragediji 1942.

Partizanski vojski so pomagali od vsega začetka in niso delali razlike med slovenskimi in hrvaškimi borci. Meja na vrhu Gorjancev jih je od nekdaj združevala. Potem jih je izdajstvo enega samega človeka, partizanskega dezertarja iz Novega sela, veljalo petindvajset življenj. Ta je 14. septembra 1942 pripeljal v vas ustaše, ki so zvezali vse moške in jih postrelili v Novoselski gori. Naslednje jutro so ustaši vaščane ponovno presenetili, postrelili še tiste, ki jih prejšnji dan niso odkrili, in do tal požgali vas. Ženske in otroke so razgnali. Zavetje so si poiskali pri sorodnikih in znancih. Naj so jih ti, še tako gostoljubno sprejeli, jim doma vendarle niso mogli nadomestiti in ne pregnati groze nerazumnega maščevanja nad nedolžnim prebivalstvom.

JOŽICA TEPPEY

Marija Koretič

Terezija Stipič

Gradovi

MOGOTEC, KI ČAKA POMOČI

Prvi lastniki gradu so bili gospodje Višnjegorski, ki so tu postavljali svoje ministeriale — Hmeljniške gospode. Konec 13. st. je bil v rokah grofa Alberta. Ta je dvorec dodelil grofom Turjaškim, ki so grad obnovili in utrdili. Na dveh straneh so ga utrdili z na novo pozidanimi zidovi in ga s tem precej povečali. Za Albertom so sledili gospodje Črnomajski, ki so bili

vneti luterani, postali pa so tudi zaščitniki vseh tedaj protestantsko mislečih ljudi. Za njimi so se lastniki gradu pogosto menjavali, dokler ni takrat že propadajočega gradu leta 1876 kupil sudetski Nemeč Hugo Wamboldt iz Hessena in ga obnovil. Zadnji lastnik pa je bil Filip Hugon baron Wamboldt.

V gradu je imel lastnik mnogo starih dragoceno-

nosti, razkošno opremljene sobane in bogato knjižnico, saj si je dal vso opremo za knjižnico pripeljati s Češkega. Poleg dvojnega obrambnega obzidja s stolpi in vhodnim mostičem je imel grad svojo elektrarno, vodovod in ekonomijo. Leta 1936 je bil zgrajen, za tiste čase najmodernejši vodovod, ki ga je iz 1 km oddaljene Velike njive poganjal bencinski motor. V Bajerjih je imel grof ribnike, še danes so vidni umetni nasipi. Blizu gradu je tudi 37 m globoka Pristavska jama, ki jo v svojih delih omenja že Valvasor.

Hmeljniški gospodje so zelo pazili na zunanjo podobo pokrajine okoli gradu. Leta 1929 je bila zasajena večina dreves na vrtu in ob cesti. Zasadil jih je vrtnar Anton Saje, ki ga je leto pred tem poslal baron na specializacijo na Češko. Ravno tako je imel baron tudi v kuhinji zaposlene ljudi iz okolice. Kuharice so morale iti na priučitev ali, kot bi danes rekli, na tečaj v Nemčijo.

Ženica, ki je na gradu bila v službi kot kuharska pomočnica, se spominja, da so za baronove kuhale tudi znamenite slovenske jedi. Pekle so več vrst kruha, ki pa ga ni smelo zmanjkati za nobenega delavca, ki si je zaželel slastno zapeceno skorjico.

Na gradu je bilo živo tudi kulturno življenje, večkrat so prirejali sprejeme za druge graščake, prijatelje, seveda ob zvokih glasbe »trubadursko« razpoloženih muzikantov. Skratka, grad je imel razgibano življenje, okoliški ljudje pa so imeli tu eno od redkih priložnosti, da so si prislužili vsaj boren dinar. Delali so na polju, travniku, z živino. Malo pred drugo vojno je bilo v grajskih hlevih približno 12 krav, 12 konj, zredili pa so tudi 15 do 20 prašičev na leto.

In danes? Bohotni hmeljniški grad čaka pomoči. Njegove obnove se veselijo tudi ljudje iz okoliških vasi, saj ta kulturnozgodovinski spomenik ne bo samo sam sebi v okras, temveč bo pomenil napredek za celoten okoliš.

Grad ima veliko obiskovalcev; privablja jih s svojo lepo in mirno okolico. V njegovi neposredni bližini je dober mrzel studenec in prijetna senca. Z obnovitvijo gradu bi na svoj račun prišli tudi tisti, ki hočejo kaj več.

J. ŽAGAR

Pred kratkim smo pisali, da je letos spomladi dalo Društvo ekonomistov Dolenjske pobudo, da se upravljanje gradu Hmeljnik prenese z Gozdnega gospodarstva Novo mesto na GIP Pionir, ki ga naj bi tudi obnovilo. Sedaj je grad že v rokah novega »gospodarja«, ki ima namen v nekaj letih v grobem zaščititi propadajoče poslopje, čez čas pa naj bi se dela lotili resneje, od temeljev. Minilo je že več kot štirideset let, odkar je bil grad porušen, vendar za obnovo ni in ni mogel priti na vrsto. Nekaj del je sicer bilo izvedenih v začetku 60. in 70. let, vendar bodo tudi ta kmalu zaman, če se obnavljanje ne bo kmalu nadaljevalo. Najbrž je res šele leto 1986 prineslo nove obete za oživitve tega pomembnega kulturnozgodovinskega spomenika.

Grad Hmeljnik prvič omenjajo v virih leta 1217. Zgrajen naj bi bil že v 11. stoletju na mestu nekdanje rimske utrdbe. Sodi v eno največjih grajskih arhitektur romanske dobe v Sloveniji. Grad je zamenjal mnogo lastnikov, spreminjal pa je tudi svojo zunanjo podobo. Doživel je vrsto prezidav v gotiki in poznorenesančni dobi, ko je z notranjim arkadnim dvoriščem ter dvojnimi zunanji obzidjem dobil edinstveno grajsko podobo. Ta romanski grad z renesančnim dvoriščem je bil med drugo svetovno vojno uničen.

24. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM GOR. RADGONA 22.-31.8.1986

SODELUJE ČEZ 1000 DOMAČIH IN TUJIH RAZSTAVLJALCEV — STROKOVNA PREDAVANJA — PREDAVANJA ZA HOBISTE — AKCIJSKA PRODAJA GOVEJE ŽIVINE

DELOVNI ČAS:
od 9.00 do 19.00 ure (zabavni program do 24.00 ure)
NEDELJA 24. avgust
— ob 10.00 uri velika parada kmečkih opravil in navad
— ob 15.00 uri velike konjske dirke

EMONA-DOLENJKA iz Novega mesta

obvešča, da bo 1. 9. 1986 pričela obratovati
komisijska prodajalna

na Kidričevem trgu št. 1 v Novem mestu.
Vse stranke, ki želijo prodati kakšno blago:
— gospodinjske aparate
— kolesa
— športno opremo
— krzno
— razne druge aparate in stroje

vabimo, da nam blago dostavijo v komisijso prodajo.
Obiščite nas ali pa pokličite po telefonu 22-395 ali 21-274, in boste lahko dobili vse ustrezne informacije.
632/31-86

TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA,
n. sub. o.
TOZD Tobak, LJUBLJANA, Tobačna ulica 5
Komisija za delovna razmerja

Ponovno objavlja
prosta dela in naloge:

PREVZEM, IZDAJA IN RAZVOZ BLAGA V OE KRŠKO

Pogoji:
— poklicna šola trgovske ali druge ustrezne smeri
— šoferski izpit C kategorije
— 2 leti delovnih izkušenj
Delo je za nedoločen čas.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Tobačna tovarna Ljubljana, TOZD Tobak, organizacijska enota Krško, Cesta krških žrtev 59, v 8 dneh po objavi.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30-ih dneh po izteku objave.
693/34-86

Sekretariat za občo upravo občine Novo mesto

razpisuje

javno dražbo najdenih predmetov (mopedi, kolesa).

Javna dražba bo
v soboto, 23. avgusta 1986, ob 8. uri
na dvorišču Ljubljanske ceste št. 2 v Novem mestu.
691/34-86

Obvestilo učencem Srednje šole pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve Novo mesto (velja tudi za učence VIP obutveni tehnolog — izdelovalec obutve I). S poukom bomo pričeli v ponedeljek, 1. septembra 1986, ob 8. uri. Učenci 1. letnika naj se zbero pred šolskim poslopjem, učenci 2., 3. in 4. letnika pa v matičnih učilnicah.

Učenci 1. letnika bodo dobili učbenike v šoli v ponedeljek, 1. septembra, učenci 2. letnika pa v petek, 29. avgusta.
699/34-86

Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti JUGOBANKE-TEMELJNE BANKE LJUBLJANA

objavlja

dela oz. naloge:

ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV V EKSPozITURI NOVO MESTO za 4 ure v popoldanskem delovnem času

Pogoji:
— I. stopnja strokovne izobrazbe
— 3 mesece delovnih izkušenj pri enakih delih
— poskusno delo 1 mesec

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite direktorji kadrovskih zadev JUGOBANKE-TEMELJNE BANKE LJUBLJANA, Titova 32, 61000 Ljubljana, v 8 dneh po objavi.

O izidu izbire bomo kandidate pisno obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa.
698/34-86

OSNOVNA ŠOLA VAVTA VAS

komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

tajnik — blagajnik

Pogoji:
— srednja izobrazba ekonomske smeri
— 3 leta delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.
700/34-86

HP Kolinska, n. sol. o. Ljubljana
TOZD BELSAD — predelava sadja in vrtnin, o. sub. o. Črnomelj

Delavski svet TOZD v skladu s statutom temeljne organizacije združenega dela

RAZPISUJE
dela in naloge

individualnega poslovnega organa — DIREKTORJA TOZD Belsad — predelava sadja in vrtnin, o. sub. o., Črnomelj

Kandidat mora izpolnjevati poleg splošnih, z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki določenih pogojev, še naslednje posebne pogoje:

— da ima visokošolsko izobrazbo biotehnične ali ekonomske smeri,
— da ima 5 let delovnih izkušenj,
— da izpolnjuje kriterije iz 24. člena Družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v SRS

Kandidat bo izbran za 4 leta.
Kandidati naj vložijo pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi in obširnejšim opisom dosedanjega dela v 15 dneh po objavi razpisa. Ponudbe pošljite v zaprti ovojnici z oznako »Razpisna komisija« na naslov: HP Kolinska, kadrovsko-socialna služba, Šmartinska c. 30, Ljubljana. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 10 dneh po odločitvi.
692/34-86

ŽG — ŽTO Ljubljana, TOZD za upravljanje in vzdrževanje prog Ljubljana, obvešča, da bo lokalna cesta Sevnica—Brestanica na Blanci na mestu križanja z železniško progo Dobova—Ljubljana zaradi zamenjave obstoječe konstrukcije podvoza z novo za ves promet zaprta.

Zapora bo od 19. 8. 1986 dalje in bo predvidoma trajala 2 meseca.

Obvoz bo potekal po začasni deviaciji ceste Sevnica—Brestanica po levi strani ceste preko železniške proge z zavarovanim potnim prehodom.

Vse udeležence v prometu prosimo, da upoštevajo postavljeno prometno signalizacijo.
694/34-86

Razpisna komisija skupne delovne skupnosti upravnih organov občine Trebnje

razpisuje

prosta dela in naloge:

1. vodja odseka in davčnega inšpektorja za nedoločen čas

POGOJI: visokošolska izobrazba pravne smeri, tri leta delovnih izkušenj, opravljen strokovnih izpit.

2. referenta za urejanje prostora in stavbnih zemljišč za nedoločen čas

POGOJI: visokošolska izobrazba gradbene smeri, tri leta delovnih izkušenj, opravljen strokovni izpit.

Pisne prijave s potrebnimi dokazili morajo kandidati poslati v 8 dneh po dnevu objave razpisni komisiji.

O izbiri bomo prijavitelne kandidate obvestili v 15 dneh po izteku razpisa.
697/34-86

Upravni organi občine Novo mesto

Razpisna komisija delovnih skupnosti upravnih organov

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

UPRAVNEGA REFERENTA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO v komiteju za družbeni razvoj

Pogoji:

— splošni pogoji po zakonu o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih in
— posebne zahteve: višja izobrazba upravne ali pravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj, strokovni izpit

Poleg navedenega so pogoji za zasedbo razpisanih del še: primeren odnos do socialistične družbene ureditve in dela, družbenopolitična aktivnost in aktivno znanje slovenskega jezika.

Z izbranim kandidatom bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom. Prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi sekretariat za občo upravo občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku roka za sprejem prijav.
704/34-86

ISKRA — ELEMENTI TOZD Tovarna keramičnih kondenzatorjev Žužemberk

Odbor za delovna razmerja

vabi k sodelovanju:

1. večje število nekvalificiranih delavcev za delo v proizvodnji elektromehanskih sklopov.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s 3-mesečnim poizkusnim delom.

Kandidati naj oddajo pismene prijave na naslov: ISKRA-ELEMENTI, TOZD keramični kondenzatorji Žužemberk, do 1. 9. 1986.

2. razpisuje za šolsko leto 1986/1987 naslednje štipendije:

— strojna fakulteta — 3 štipendije
— ekonomska fakulteta — 1 štipendijo
— FNT — kemijska tehnologija — 1 štipendijo
— FNT — tehnična fizika — 1 štipendijo
— elektro fakulteta — smer računalništvo — 1 štipendijo

Vlogi na obrazcu DZS (8,40) priložite zadnje šolsko spričevalo oziroma potrdilo o opravljenih izpitih ter potrdilo o vpisu in pošljite na naslov: ISKRA — ELEMENTI, TOZD keramični kondenzatorji, Žužemberk, do 10. 9. 1986.
696/34-86

GIP PIONIR NOVO MESTO TOZD TOGREL Leskovec pri Krškem

Komisija za ocenitev in odprodajo objavlja

JAVNO LICITACIJO

za odprodajo osebnega avtomobila FIAT 132, registriran in v voznem stanju, letnik 1980, izklicna cena 750.000 din.

Javna licitacija bo 30. 8. 1986 ob 9. uri v prostorih TOZD TOGREL. Ogled vozila je možen na dan licitacije od 7. do 9. ure dopoldan. Licitacije se lahko udeležijo pravne in fizične osebe, ki pred pričetkom vplačajo 10 odst. varščine od izklicne cene. Licitacija bo po sistemu videno-kupljeno, v prodajno ceno ni vključen prometni davek. Kupec mora vozilo odpeljati v treh dneh od dneva licitacije.
702/34-86

OSNOVNA ŠOLA STARI TRG OB KOLPI

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

učitelja MATEMATIKE in FIZIKE.

Rok prijav do zasedbe delovnega mesta. Šola ima stanovanje.
695/34-86

Blagovno transportni center Ljubljana TOZD SKLADIŠČA NOVO MESTO Ljubljanska c. 27

objavlja
prosta dela in naloge

1. voznika viličarja

pogoji:
— končana osemletka
— strokovni izpit za voznika viličarja
— vozniško dovoljenje B kategorije
— odslužen vojaški rok
— 3 mesece delovnih izkušenj
Poskusno delo traja 2 meseca.

2. transportnega delavca

pogoji:
— končana osemletka
— vozniško dovoljenje B kategorije
— odslužen vojaški rok
— 1 mesec delovnih izkušenj
Poskusno delo traja 2 meseca

Delovno razmerje bomo združili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pismene prijave z opisom doseganega dela naj kandidati pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi.
703/34-86

PARADIŽNIKI

Sočni, zreli paradižniki, ki jih je prav sedaj v obilju, so zelo uporabni. Lahko jih jemo surove, kot jabolka, lahko jih narežemo v solate, same ali mešane s papriko, kumaricami in čebulo, z njimi lahko okrasimo hladen narezek, lahko jih tudi skuhamo z mesom, polnimo z različnimi nadevi, premažemo s sirom in popečemo itd. Možnosti je vsekakor veliko, domolj za vsak okus in vsako lakoto.

Nadevani paradižniki: Potrebujemo 150 g svežih gob, šopek peteršilja, 250 g mešanega mletega mesa, 1 jajce, sol, poper, nastrgan muškadni orešek, ščepec suhega origana ali majarona, 8 zrelih okroglih paradižnikov, srednje veliko čebulo, 150 g tanko narezane prekajane slanine, žličko moke, 1/8 litra rdečega vina. Gobe očistimo in drobno sesekljamo, prav tako peteršilj. Zmešamo meso, gobe, jajce in peteršilj, dodamo sol, poper, muškadni orešek in origano. Nadev naj nato čaka, medtem pripravimo paradižnike.

Paradižnike operemo in obrišemo, vrh s pecljem odrežemo in notranjost previdno izdolbimo z žličko. Izdolbeno meso pretlačimo skozi cedilo inerilranimo. Čebulo olupimo in sesekljamo. Dno plitve nepregorne posode obložimo z rezinami slanine in potresemo s čebulo. Na to posadimo votle paradižnike, ki jih polnimo s pripravljanim nadevom. Nadev naj sega še kot kupček čez rob paradižnika. Nato ogrejemo pečico. Paradižnike pečemo na srednji rešetki 25 do 30 minut pri 225 stopinjah. Pečene preložimo na pladenj, ki ga postavimo na toplo. V pekaču pa na štedilniku slanino in čebulo potresemo z malo moke in med mešanjem na hitro prepražimo. Zalijemo s paradižnikovim sokom in vinom. Kuhamo 6 do 8 minut, da tekočina malo povre, dolijemo še sok, ki se je natekel na pladenj iz paradižnikov. Paradižnike in omako ponudimo ločeno, zraven gre dobro dušen riž ali kar kruh.

Enolončnica s paradižniki: Potrebujemo 500 g majhnih paradižnikov, strok česna, 500 g paprike, 1 kg puste jagnjetine, teletine ali svinine, 30 g masla, poper, pol litra močnega rdečega vina, žličko soli, 3 lovorove liste, vejico rožmarina, šopek timijana, 375 g majhnih čebulic (šalotk). Paradižnike olupimo z ostrim nožem izrežemo paradižniku pecelj, na drugi strani pa križasto zarežemo v sadež, potopimo najprej v vrelo, nato v zelo mrzlo vodo in paradižnik bo sam zdrsil iz lupine), papriko drobno narežemo, meso pa kot za golaš. V visoki kozici razpustimo maslo, na njem popečemo meso, da porjavi. Popopravimo in zalijemo z vinom. Česen olupimo, strogo s soljo in ga damo z lovorom, rožmarinom in timijanom k mesu. Meso dušimo na srednji vročini v pokriti kozici 30 minut. Dodamo cele olupljene čebule in narezano papriko. Kuhamo še 30 minut. Nato damo v kozico še paradižnike, pokrijemo in dušimo na majhnem plamenu 10 minut. Ponudimo z rižem ali svežim kruhom.

Mesna solata s paradižniki: Za 6 do 8 oseb potrebujemo 1 kg govedine za juho, jušno zelenjavo, sol, poper, lovorov list, 8 poprovih zrn, 375 g stročjega fižola, 750 g paradižnikov, 100 g čebule, 3 žlice limoninega soka, četrt litra paradižnikovega soka, žličko sladkorja, poper, 4 žlice olja. Jušno zelenjavo očistimo in narežemo. V loncu damo liter vrele vode, zelenjavo, meso, lovor in poprova zrna. Kuhamo na majhnem ognju v pokritem loncu 1 uro. Vmes z juhe poberemo pene. Meso vzamemo iz juhe, pustimo, da se ohladi, juho porabimo posebej. Fižol skuhamo v osoljeni vodi, odcedimo in ohladimo. Paradižnike narežemo na krhlice, čebulo sesekljamo. Limonin sok zmešamo s paradižnikovim sokom in dodamo čebulo, sol, poper, malo sladkorja, nazadnje pa še olje. Meso narežemo na tanke rezine, v skledi ga zmešamo s fižolom in paradižniki ter prelijemo z omako. Solato pustimo pokrito vsaj uro. Ponudimo s pečenim krompirjem ali kruhom. Lahko je večerja ali tudi hladna poletna glavna jed.

UDOBNA HALJA

rajšamo, kar ni prav nič težko, bomo lahko sešili halje tudi za očka in nadobudneže.

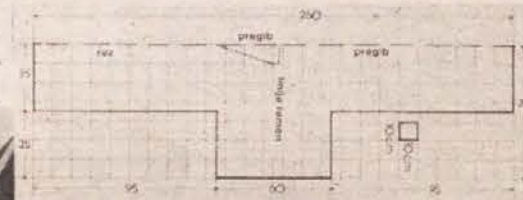
Za omenjeno velikost potrebujemo dvojno dolžino frotirja širine 140 centimetrov koliko, je odvisno od dolžine halje. Potrebujemo tudi bel ali po želji kakšen drugačen frotir za obrobo sprednjih stranic.

Iz enobarvnega ali vzorčastega (dobijo se zelo lepi vzorci) frotirja lahko sami sešijemo udobno domačo haljo za vso družino. Haljo prav lahko v poletnih dneh oblečemo tudi za na plažo.

Kroj je zelo preprost. Na skici je kraj za žensko velikost 38/40. Če kraj razširimo in podaljšamo ali zožimo in sk-

kavom v isti potezi. V stranskem šivu pustimo po želji odprt razporek, v katerega nato vstavimo vrečast žep. Zapognemo spodnji zagib in prišijemo. Iz belega frotirja urežemo obrobo, ki naj bo za 2 cm širša, kot jo želimo imeti na halji. Obroba mora biti dolga toliko kot sprednji stranici z vratnim izrezom. Tudi rokave lahko obrobimo z obrobo. Obrobo položimo z licem na lice na sprednjo stranico. Prišijemo jo 1 cm od roba. Nato jo obrnemo na pravo stran in ozko ob šivu prešijemo. Zapognemo jo navznoter, spodvihamo za 1 cm in prišijemo.

Iz frotirja urežemo še pas, ga sešijemo, obrnemo na pravo stran in vpeljemo skozi zanki, ki ju prišijemo na stranska šiva.

DOMAČA LEKARNA

Domača lekarna, če je pravilno opremljena, mnogokrat pride zelo prav, da preženemo ali vsaj oblažimo manjše zdravstvene težave in lažje bolečine, da oskrbimo lažje in manjše rane oz. poškodbe itd. Sami, brez zdravnika in postelje, lahko na primer preženemo lažji prehlad. Pogosto se dogaja, da otrok pade na dvorišču ali doma v stanovanju. Potrebujemo vato, alkohol, posip za rane, samolepljiv obliž, povoj. Če boli glava ali zob — ti imajo prav neprijetno navado, da se najraje »prebudijo« za vikend ali v prazničnih dneh — pride zelo prav ardol ali kakšno drugo sredstvo zoper bolečine.

Seveda je treba biti pri jemanju in dajanju zdravil iz domače lekarne zelo previden. Napačno zdravilo namreč samo škodi ali pa bolečine celo še poveča. Zato ni dobro delati se preveč pametnega. Jest in dajati kaže na svojo pest, brez zdravnika, le tisto, kar dobro poznamo, ter seveda v primerih, ko je jasno, da zdravnik ni ali vsaj zaenkrat še ni potreben. Škodljivo je na primer junačenje z dajanjem antibiotika, ki je ostal morda od zdravljenja kakšnega obolenja pred tedni, otroku, ki je dobil vročino, sredstva, da bi mu vročino zbil čimbolj proti normalni, pa mu ne damo in se brez vsake potrebe muči, morda celo do vročinskega krča.

Hišno lekarno je treba zaklepati in postaviti tako visoko, da je otroci ne morejo doseči. Skratka, hišna lekarna mora biti postavljena in zaprta tako, da otrok nikakor ne more sam do njene vsebine. Maščuje se lahko — in

se velikokrat že je — enkratna neprevidnost. Dalje je treba vsa zdravila hraniti v izvornih zavitkih, da ne pride do zamenjave, z datumom pa posebej označiti, koliko je zdravilo staro, posebno če že sama škatla ni opremljena z rokom uporabnosti ali datumom izdelave.

Kaj pa naj bo v domači lekarni? Osnovno opremo sestavlja pet skupin predmetov: priprave, obvezila, zdravila za notranjo in zunanjo uporabo ter čaji. Našteli bomo le tisto opremo, ki zares ne bi smela manjkati v nobeni domači lekarni, in le tista zdravila, ki jih lahko dobimo brez recepta.

Od priprav je v vsaki hiši nepogrešljiv toplomer, škarje, pinceta, s katero bomo izvlekli nit, ter varnostne sponke. Imeti moramo obliže raznih širin in

velikosti (dobi se tudi spray za obliže), sterilno gazo, razne povoje, tudi elastične, pa komprese za opekline. Prav tako je dobro imeti v domači lekarni otroški puder za kožo, sredstva za izpiranje ran (stekleničko alkohola, peroksida ipd.), sredstva za razkuževanje ran v prahu ali mazilu, mazilo proti izpuščajem na ustnicah ali okoli njih (cinkovo mazilo), mazilo proti opeklinam (npr. jekoderin). V domači lekarni naj ne bi manjkale baldrijanove kapljice za pomirjanje, zdravila proti prehladu (aspirin), zdravila zoper glavobol in zobobol (aspirin, andol), zdravila proti vročini (aspirin, andol, aminopirin) za odrasle in otroke, blago odvajalno sredstvo, sirup proti kašlju za odrasle in otroke pa sredstvo proti driski. Od čajev je dobro imeti kamilice, ki so za žejo, pomirjajo, blažijo krče, lajšajo težave pri vnetjih in pomirjajo želodec; žajbelj, ki dezinficira in je odlična za grgranje pri vnetju žrela, mandeljnov in sluznice; ruski čaj, ki pomaga pri driski (za majne otroke so priporočljive suhe borovnice); čaj proti zaprtju, na primer senen. Pri čajih velja poudariti še to, da jih je treba pripraviti natančno po navodilih, da bodo delovali zdravilno, in da jim po letu dni v glavnem izgine zdravilni učinek.

ČIŠČENJE TAPET

Tudi na tapetah se nabira prah. Najlažje ga očistimo, če si pomagamo s ščetko za zid, ki je sestavni del pribora pri sesalcu za prah. Za brisanje prahu s sten, preplepljenih s tapetami, krpe namreč niso najboljše.

Če tapete čistimo s sesalcem za prah, moramo paziti, da jih ne strgamo. Če imate papirnate tapete, ki so površinsko obdelane z lakom, jih lahko očistite z vlažno krpo, namočeno v mlačni raztopini milnice. Papirnate tapete, ki so površinsko obdelane z voskom,

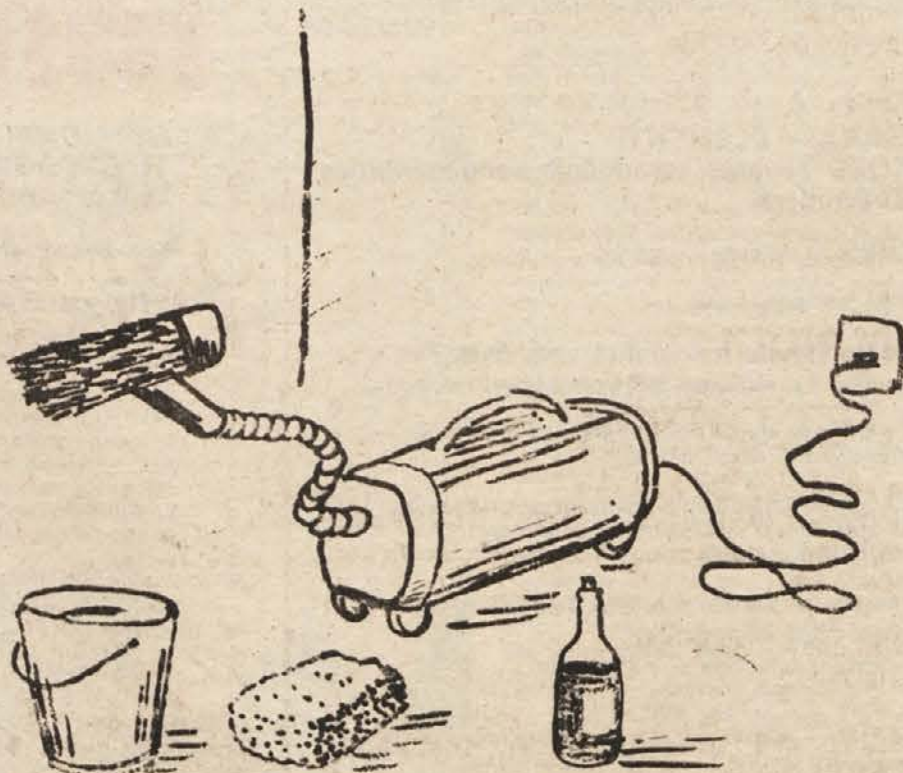
boste očistili z mehko krpo, namočeno v zelo blagi raztopini vode in detergenta.

Kakršnekoli že so tapete, je pametno, da se pred nameranim mokrim čiščenjem prepričate, ali ga bodo prenesle. Gobo ali mehko bombažno krpo zmočite v mlačni vodi, jo malo ožmite, potem pa narahlo drgnite tapeto na kakšnem skritem mestu. Če se barve na tapeti ne bodo razmazale in če se bodo vlažni madeži posušili, ne da bi pustili za sabo kakšne sledove, lahko tapete brez skrbi očistite tudi mokro.

Pri mokrem čiščenju tapet je treba paziti, da ne bi grobo drgnili. Del za delom očistite z ožeto gobo, ki ste jo namočili v čisto vodo. Vsak del

sproti posušite s tamponiranjem, ker ni pametno, da tapete dalj časa izpostavljamo vlagi.

Stenske tapete, ki pa mokerega čiščenja ne prenesejo, čistimo seveda samo na suho. Če so zelo zamazane, lahko uporabimo radirko, dobro pa se bo obnesla tuči kruhova sredica. Mastne madeže poskušamo s tapet odstraniti s kašo, ki jo pripravimo iz zdrobljene krede in terpentina. Čistilno kašo najprej preizkusimo na kakšnem skritem koncu tapete. Ugotoviti moramo, ali ne bo poškodovala barv. Če tapete kašo prenesejo, jo namažemo na madež, pustimo, da se posuši, posušeni prah pa nato odstranimo z mehko ščetko.

knjižna Ouzorja

PREBRALI SMO

DOMOVINA, BLEDA MATI

Leposlovje motivno nikakor ni revno z marginalnostjo, še posebno ne leposlovje, ki je blizu današnjiku. Ljudje z roba družbe, iz podtalja, ljudje izven, so za pisatelje zanimiva podoba gledanja na življenje, ker je sam položaj obrobja zanimiv in omogoča drugačno ugledanje kot položaj znotraj. In tako so pisatelji plodno posegali v podtalje, na obrobje, in od tam z močjo svojega pisateljskega peresa oblikovali podobe, ki govorijo prav toliko kot o robu tudi o vsem, kar rob sploh omogoča. V šestdesetih in sedemdesetih letih je pisanje o ljudeh z roba družbe postalo kar modno, saj je bil to čas številnih gibanj, od bitništvu do hipijevstva. K nam je bitniški ali hipijevski roman pljusnil nekoliko kasneje in se seveda v skladu s slovensko izkušnjo oblikoval drugače, vendar pa tako dosledno in prepojen z lastno tematiko, kot je Francičev kratki roman Domovina, bleda mati, najbrž še ni bil. Roman je nedolgo tega izšel pri Knjižni mladini Slovenije v zbirki Aleph.

Francič v njem izrisuje junakove izkušnje ob dogodkih, ki so globlje posegli vanj: prijatelj samomor, izkušnja z JLA, čas blodenj in omame ter bivanje v norišnici. Mamila, alkohol, spolnost, potepuštvu, prestopništvo, samosvojest in popolna apolitičnost, vse to opredeljuje junaka pripovedi, ki kljub navidezni popolni »od-

štekanosti« od družbe prihaja v konflikte z njo, najostreje pač na področjih, kjer je družbeni kalup najbolj tog, to je v JLA. Narkoman, pijanec in »nepri-meren« mladinec, ki drugačen noče in ne more postati, se v takšnem konfliktu mora zlo-miti, saj institucija ne popušča. In res se junak Francičeve pripovedi po odpustu iz JLA in obdobju blodenj znajde tam, kamor družba postavlja »bojne« posameznike — v norišnici.

Vendar kljub »odštekanosti« in navidezemu lebdjenju junak nekaj hoče, išče. Na dnu ostaja tipični romaneskni junak ki se bori za življenjski smisel, ki se skuša trgati iz teme, ki jo v življenje seva smrt in praznina, nič, ki stoji za njo. Vendar pa na poti za smislom ni dejaven navzven, potuje po pokrajinah zavesti, notranjih podob in izkušenj. Drugače tudi ne more, saj gre za leposlovje, ki je izjemno močno avtobiografsko, pisatelj pa sam v položaju, ko ni dvignjen nad dogajanjem, marveč povsem potopljen vanj.

Marsikomu se bo Domovina, bleda mati zdelo slabotno delo, bolj podobno grdemu jecljanju in spakovanju kot pravemu in ustvarjalnemu pisanju, a tudi še tako nenaklonjen bralec bo moral priznati, da bolj odkritega pisanja brez predsodkov že zlepa ni bral.

M. MARKELJ

VRNITEV POROČNIKA BOROVNICE

V hiši Čehinje, ki v Torontu izdaja opravljen časopis, poln poročnikov« z njeno staro domovino, je bila ustreljena mlada Kanadčanka. Primer je dokaj zapleten, saj ima preiskovalka, dekle žrtvinega brata, opraviti z več motivi, ki bi jo lahko pripeljali do morilca. S češkimi emigranti je umor povezan še s čim drugim, ne le s krajem zločina, zato pritegnejo k preiskavi pozabljenega detektiva Borovnice, ki se je na Češkem še preveč izkazal, zato je moral na tuje. Predno se zaveva razplete do konca, je ustreljenih še nekaj ljudi...

Za kaj je pravzaprav šlo, kajpak ne bomo izklepetali; bo pač treba prebrati »Vrnitev poročnika Borovnice«, kakor je Josef Škvorecký naslovil eno od svojih »reakcionarnih detektivk«. Poznavalci pravijo, da je Škvorecký ob M. Kunderi najvidnejši češki pisatelj, ki ustvarja v tujini. Literarna vrednost njegovih romanov, po katerih je bralstvo rado segalo, ni odtehtala »problematičnosti«, ki mu jo je očitala oblast, zato se je zatekel v Kanado, kjer je njegovo pisateljevanje v glavnem usmerjeno k opredeljevanju obupa češke politične emigracije, posredno pa razkriva tudi vzroke, ki so veliko ljudi pogнали v svet.

Sprijaznen ni ne s prvim ne z drugim, grenkoba nad razslojenostjo rojakov, njihovo nesložnostjo in še čem odganja z

iz izložbe ČLOVEK IN NJEGOVA PISAVA

Anton Trstenjak, naš strokovnjak, ki ga poznajo tudi v svetovnih strokovnih krogih kot pomembnega psihologa, že desetletja vztraja pri svoji hoji za človekom. Ni slučaj, da ima tudi ena od njegovih knjig natanko takšen naslov Hoja za človekom, saj je Trstenjak temu iskanju posvetil obilo svoje znanstvene in raziskovalne energije. Plod vsega so številne strokovne in poljudne knjige, ki jih slovenski bralec radi berejo zaradi njihovega jasnega sloga, katerega razumljivost prav nič ne krni znanstvenosti besedila. Vrh Trstenjakovih prizadevanj ugledati človeka z najrazličnejših možnih kotov je bila lani izdana knjiga okvirne antropologije Človek, bitje prihodnosti. Te dni pa je prišla na knjižne police knjiga, ki prav tako tipa za človekom, le da na dokaj nenavaden način. Trstenjak namreč v nji razkriva poti, ki vodijo do spoznavanja človekove duševne dinamike preko njegove pisave. Gre za knjigo Človek in njegova pisava, ki je izšla pri založbi Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva, in sicer v knjižni zbirki Sopotja.

V knjigi beseda teče o grafologiji, pomožni znanstveni panogi, ki je sicer mnogi sploh nimajo za pravo znanstveno panogo, jo pa s pridom uporabljajo na mnogih področjih od psihologije do kriminologije. Dejstvo je namreč, da je pisava več kot le podoba žive besede, da je mogoče iz njenih oblik sklepati na določene značajne črte posameznika. Človek sicer že od nekdaj čuti v pisavi magično moč in nekaj skrivnostnega, čuti, da skriva v sebi še neodkrite in neizpovedane

misli in da morda celo kaže na prihodnje reči, vendar je to pretirano gledanje na pisavo, četudi drži, kot meni Trstenjak, da je »mogoče« v pisavi odkriti drobec resnice in vsaj za spoznanje prodreti globlje in odstran vsakdanje površine.

Trstenjak piše v knjigi najprej o razvoju od besede k pisavi, oriše psihološko utemeljevanje pisave in se nato loti teoretičnega razčlenjevanja pisave. Knjigo zaključuje z zanimivimi oznakami nekaterih slovenskih književnikov in mislecev na osnovi njihovih pisav. Sploh je knjiga polna konkretnih primerov in analiz, k boljšemu razumevanju pa pripomorejo tudi vzorci pisav, ki so natisnjeni po vsej knjigi. Skratka, gre za zanimivo delo, ki bo pritegnilo širok krog bralcev.

M. MARKELJ

dokajšnjo mero humorja, s tem pa je pretkal tudi »Vrnitev poročnika Borovnice«, ki kot kriminalka ne zanemara nobene od zahtev tega žanra. Vsekakor pa pričujočega romana ne gre brati zgolj kot lahkotno, mestoma napeto kriminalko, pod to povrhnjico, če smo pozorni, šele odkrijemo njegovo pravo bistvo. To pa je ob duhovitih, celo zabavnih vrinkah, ki se posmehujejo človeškim slabostim, svojevrstna otožnost zaradi neprijetne usode, ki je doletela pošteno misleče ljudi. Da je Škvorecký za povrh še pravi mojster sloga, je razvidno tudi iz prevoda Nives Vidrihove, roman pa je v zbirki Zenit izdala Mladinska knjiga.

D. R.

GRADIŠNIKOV NAŠ JEZIK

Komaj smo na tem mestu seznanili bralce z Gradišnikovim četrtim jezikovnim priločnikom Za lepo domačo besedo, že je pred nami novo delo istega avtorja, ki je pred kratkim izšlo pod naslovom Naš jezik+. Ali medtem ko je bilo v prejšnjih priločnikih gradivo razporejeno tako, da je prvi del knjige obsegal sestavke o jeziku, v drugem pa je avtor v zgoščeni obliki obravnaval najbolj pogostne, pravopisne slovnice, in slogovne napake

obsega Naš jezik že objavljene in neobjavljene sestavke in predavanja, ki jih je imel Gradišnik v radiu in drugod ter se nanašajo na današnjo slovenščino, lektorstvo, časnikarski jezik, jezik javnih občil, jezik športnikov, pravopis in pisavo delujočih oseb (boj med zagovorniki pisave oblik bralebravec, borilec-borivec) stopnjevanje pridevnikov in prislovov (lažje-laže, hitrejšje-hitreje), rabo trpnika, itd.

Od 28 sestavkov jih je v knjigi prvič objavljeno 6, pa tudi vsi drugi so takrat prirejeni, predelani oz. dopolnjeni. Še posebej se mi zdijo pomembni naslednji sestavki: o lektorjih, O normi in časnikarskem jeziku, Oziralni omnibus (sestavke je poln novih ugotovitev in izvirnih misli in je lepo dopolnilo znanega članka prof. A. Sovreta o odvisnikih iz leta 1938), povedati, praviti, reči. Mnenje dr. Antona Bajca, ki ga skuša Gradišnik ovreči, se mi zdi vendarle bolj utemeljeno kakor pa njegovo. Tudi Gradišnik me ni prepričal, da bi se namesto veznika all v odvisnih vprašalnih stavkih ne smel uporabljati veznik če. Gradišnikova ugotovitev: »takšna raba ni dobra, (to) vidimo že po tem, da takih stavkov ne moremo obrniti« (ne vem, če sem dobrodošel — če sem dobrodošel, res ne vem), je sicer zanimiva, ni pa zadosten argument za prepoved rabe veznika če.

Vendar moramo reči, da je Naš jezik tehtna in v našem času še posebno potrebna knji-

ga. Kakor vsi prejšnji Gradišnikovi priločniki o slovenskem jeziku se tudi ta, odlikuje

po veliki skrbi za našo materinščino, po zanesljivem jezikovnem čutu, izvirnosti misli ter jasnosti in ostrini izražanja. Mimogrede bodi povedano še to: čeprav Gradišnik ni poklicni jezikoslovec, se ne boji povedati kako pikro tudi na račun Jezikovnega razsodišča ši velikega akademjskega Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Prav ima.

+ Janez Gradišnik: Naš jezik. Urednik Dušan Drolc. Založila Založba tržaškega tiska, Trst, in Založba Drava, Celovec. Oprema Graficenter, Trst. Natisnila Tiskarna Jože Moškrič v Ljubljani, 1986. 214. str. Cena 3400 din.

— **kompletno stavbno pohištvo**
— **stropne in stenske obloge**
— **montažne hiše, vikend hiše in poslovne objekte**

VSE NA ENEM MESTU

- 2 leti garancije na kvaliteto izdelkov
- brezplačen prevoz do 100 km za določeno vrednost nakupa
- stavbno pohištvo FCO vgrajeno

VAM NUDI JELOVICA

lesna industrija, Škofja Loka
pokličite nas (064) 61-361, 61-761, 61-185 ali pa nas obiščite v maloprodajni trgovini v Škofji Loki, Kidričeva 58!

Delovni čas — vsak dan 7—17
Sobota 7—12

OBIŠČITE NAS TUDI NA GORENJSKEM SEJMU V KRANJU OD 15—24. 8. 1986

RAD BI OSTAL LE PEVEC

Vse tri osnovne šole v Mirenski dolini (v Tržišču, Krmelju in Šentjanžu) že domala petnajst let zamaš iščejo glasbenika. Kljub temu pa ljubiteljsko petje v tem delu sevniške občine ni zamrlo. Dobrih trideset let že deluje moški zbor pri krmeljski Svobodi, v Tržišču pa je prizadeven nonet deklet.

Zlasti moški zbor je moral večkrat prenehati z delom prav zato, ker ni imel pevovodje. Takšno životarjenje zbora je trajalo do 1970, ko so pridobili mladega predmetnega učitelja Franca Bastardija iz

Krmelja, ki jim je zvest še danes. »Po stroki sem zgodovinar in geograf, prave glasbene izobrazbe nimam, čeprav sem z njo povezan od otroških nog. Oče je bil kapelnik godbe, med drugim sem še ne desetleten med njegovim službovanjem v Kočevju igral krilovko,« se Bastardi spominja začetkov uvajanja v glasbo. Njegov oče je vodil tudi krmeljsko rudniško godbo in moški zbor.

Mlademu učitelju Bastardiju so se tedaj »prilepili« šolski zbori, tisti čas je deloval tudi v vrsti ansamblov. Vodenje moškega zbora je prevzel, ko mu je bila obljubljena mentorska pomoč. Ob vrsti obveznosti bi zborovodstvu že dal slovo in v zboru ostal le kot pevec, vendar ob pomanjkanju pevovodij na to ne more računati.

Pevci prihajajo iz območja treh krajevnih skupnosti. Bastardija posebno veseli, ker je med njimi vse več mlajših. Zato tudi ni pomišljal, ali naj prevzame še mentorstvo nad tržiškimi nonetom. »Dekleta so z vztrajnostjo ostala skupaj tudi po osnovni šoli. Pred časom so si sama nabavila lepa oblačila. Dogovorimo se, kaj bomo delali, nato sama pilijo. Zaradi šolanja in študija

pridejo skupaj le za konec tedna,« opisuje njihovo vneto. Na znani šentviški tabor je Bastardi krmeljski moški zbor popeljal že trikrat, letos prvič tudi tržiški nonet. Najnujnejše stroške krijejo običajno pevci kar sami, pomagajo jim tudi kolektivi. Za avto-bus v Šentvid jim je prispevala Metalna.

»Naš namen je, da oba zbora delujeta tudi naprej samostojno. Menim, da bi lahko spravili skupaj še več žensk in sestavili mešani zbor. Z nekaj skupnimi pesmimi se bomo morda poskusili ob letošnjem občinskem prazniku, ki ga bomo tokrat slavili v krajevni skupnosti Šentjanž,« razgrinja načrte Bastardi in pohvalno govori o usposabljanju slovenskih pevovodij v Cankarjevem domu. »Dvakrat sem se udeležil teh seminarjev, kjer je koristno zlasti skupinsko delo. Seznanjamo se z novimi prijemi, notnim materialom, spoznavamo boljše zборе. Prav je, da tudi na občinske revije v sevniški občini kot strokovni kritiki prihajajo znani pevovodje. Letos (v Boštjanju) je bil to znani pevovodja in skladatelj Radovan Gobec. Dobrohotno nas je opozoril na naše pomanjkljivosti.«

A. ŽELEZNIK

NA KRAJU SAMEM

KAMNITI KRUH

delavnice prihajajo predvsem izdelki, ki jih uporabljajo v gradbeništvu, kot so marmorne stopnice, police, tlaki. Izdelava spominskih obeležij — skoraj vsa, ki so posejana po Dolenjski in Beli krajini, so delo gradaških mojstrov — in ročno izdelanih nagrobnih spomenikov je skoraj usahnula. Če pa že naredijo kakšen nagrobnik, je to strojno delo, saj se ljudje v današnjih časih raje odločajo le za plošče, ki so mnogokrat bolj estetske, predvsem pa cenejše. In če se kateri od naročnikov le odloči za ročno izklesan spomenik, Peter z veseljem poprime za delo. Kar nenavadno ga je opazovati, kako z ljubeznijo oblikuje hladno kamenino. Ni namreč vseeno, kako in kje bo klestil po njej. Ne le prirojen občutek za obdelavo kamna, brez katerega ni dobrega kamnoseka, imeti mora tudi malo umetniške žilice in to Plut prav gotovo ima. »Moti se, kdor misli, da kamen ni občutljiv, pa naj bo mehak ali trd. Tako nežen je, da bi ga moral že skoraj vprašati, če ga smem obdelati ali ne,« nekoliko v prisposobi pove Peter.

Prav zato mu je kamen kot surovina, iz katere je z zvrhano mero domišljije in vztrajnosti moč narediti marsikaj, prirasel k srcu. In zategadelj mu je delo v delavnici v zadnjih letih enolično, dolgočasno, priznava, da je razočaran nad tovrstnim kamnoseštvom. »Nekdaj so generacije in generacije ene družine klesale kamen in ti njihovi izdelki imajo še vedno veliko vrednost. To, kar danes naredimo mi, pa je vredno le toliko, kolikor veljata marmor in delo, vloženo v obdelavo. Za takšno kamnoseštvo ni potreben izkušen kamnosek, dovolj bi bil že priučen delavec, ki je natančen, ga delo zanima in ki se

spozna na meter. Razumljivo, da se potem le malo osnovnošolcev odloča za ta poklic. Ko sem se jaz učil, nas je bilo 70, nekaj let pozneje pa le po par,« potarna Plut.

Pred desetletji, ko je začel z ukom Peter, ni bilo strojev, niti za pridobivanje kamna ne. Poznali so jih, le da so bili v Gradcu prerevni, da bi si jih lahko privoščili. Prav to, kako pridobiti kamenino, pa je bilo osnovno. Kot vajenec je moral celo leto delati v kamnolomu, ki so ga imeli v Gradcu, poskusno pa so lomili kamen tudi v Vranovičih, Zelebeju, Adlešičih in Nerajcu. Ker razstreljevati niso smeli, so ročno trgali od žive skale kose kamna. Najprej so ročno naredili kanale, vanje zabili zagozde, in ko je kamen popustil, so ga z jekleno vrvo potegnili v stran. Štiri delavci so dva do tri dni imeli kaj delati samo s trganjem kamna, nato pa so ga še nekaj dni oblikovali v kvader ali kocko. Danes vse to delo opravijo kompresorji in žage, vendar gradaškim kamnosekom že od leta 1958 ni potrebno več hoditi v kamnolome, ker so jih opustili, čeprav so se jim kazale lepe možnosti. Sivi školjkasti apnenec iz gradaškega kamnoloma so celo izvažali, največ v Italijo, poskusno pa tudi v Ameriko, kjer je bilo povpraševanje po njem veliko. A v kamnolomu je prišlo do depresij, denarja za sanacijo je bilo premalo in tako je ostala le delavnica. Tej je Plut ostal zvest tudi takrat, ko je za nekaj časa ostal v njej sam, potem ko so nekateri odšli v pokoj, drugi v vojsko.

Ko opazujem kamnoseke pri delu in poslušam Plutovo pripoved o lomljenju kamna v kamnolomih, si ne morem kaj, da ne bi priznala, da je to

še kako težaško delo. A Peter zanika. »Ne zdi se mi težko, morda prav zato, ker drugega dela ne poznam. Če bi se sedaj zaposlil na primer v tekstilni industriji, bi najbrž menil drugače. Priznam pa, da je nevarno, čeprav večjih nesreč še nismo imeli, nekaj manjših pa je bilo posledica nepazljivosti in malomarnosti delavcev.«

Tisti, ki poznajo Pluta le kot kamnoseka, so še kako presenečeni, ko stopijo na vrst pred njegovo hišo na Otovcu pri Črnomlju. Tam si je uredil pravo formo vivo, a ne, kot bi pričakoval obiskovalec, s kipi iz kamna, temveč iz lesa. V dolbenju lesa je našel protitež poklicnemu delu, ki ga veseli, a prizna, da se kamna mnogokrat kar boji. Pri lesu pa ni tako, tudi ga je lažje obdelovati, čeprav tako kot ni dober vsak kamen, tudi vsak les ni. Trudi se, da bi bili njegovi izdelki iz lesa hkrati tudi funkcionalni. Poseben čar jim dajejo raznovrstne oblike, ki so ne nazadnje odsev iskanja sloga, ki ga še ni našel. »Rad bi imel koga, ki bi svetoval, pomagal, žal pa v Beli krajini za to ni priložnosti. V deželi ob Kolpi je veliko samoukov, a se nihče ne zavzame za nas. Vsak živetari po svoje,« se pritožuje in hkrati zatrdi, da mu pri rezljanju v les, kjer je ostal zvest ročnemu orodju, ne bo zmanjkalo ne volje ne idej, a tudi surovine ne. Zaradi pomanjkanja barv se je namreč moral že odpovedati slikarstvu.

Peter Plut je tako na zanimiv način združil svoj poklic in konjička, ki se med seboj močno prepletata, čeprav dolbe v povsem različni snovi. Morda pa je ta prepletenost prav v tem, da z enako mero ljubezni oblikuje kamen in les. In če se mu pri prvem počasi zapirajo vrata, se vse boj na široko odškrinjene pri drugem, pri lesu.

M. BEZEK

Kamnoseška delavnica v Gradcu je v zadnjih letih močno spremenila podobo. Medtem ko je bilo dolga desetletja slišati iz nje predvsem zven klavir, ki so udarjala po dletih, pa zadnjih šest let v glavnem brnijo le še stroji. Nič več ni tistega kamnoseštva v pravem pomenu besede, ampak zgolj industrijska predelava marmorja, ki tamkajšnjih delavcev očitno ne moti preveč. Razumljivo, saj jim je obdelava kamna s stroji olajšala delo. S takšnim načinom dela se ne more sprijazniti le Peter Plut, ki se z otožnostjo spominja časov, sicer težkih in slabo plačanih, a lepih, ko se je pred dobrimi tridesetimi leti začel prav v Gradcu učiti osnov kamnoseštva.

Če odšteje služenje vojaškega roka, je v isti delavnici že 29 let. Menjali so se le gospodarji, teh pa je bilo veliko. Zadnjih šest let so Pionirjev obrat in Peter prizna, da jim gre prav zdaj najboljše, čeprav se nikakor ne more sprijazniti, da je moral ročno orodje zamenjati s troji. Spremenil se je namreč proizvodni program, iz njihove

široj po Evropi in po drugih kontinentih in povsod smo pognali korenine ter prispevali svoje k razvoju drugih dežel, družb in kultur. Povsod pa smo dodali tudi nekaj svojega in s ponosom lahko rečemo, da je skoraj ni kulturne dežele na tem svetu, kjer ne bi nekaj dodal tudi naš rojak, naj bo to v taki ali drugačni obliki. Bili smo in smo še delavci, inženirji, kulturni ustvarjalci, zdravniki, diplomati in celo politiki, čeprav pravijo, da to ne leži blizu naše narodne biti.

Razdajali smo se svetu in želi ugled in spoštovanje, pa vendar je vsak od nas globoko v srcu ohranil svojo intimno in neodtujljivo ljubezen do tistega koščka tega sveta, iz katerega izhaja njegov rod, ljubezen do slovenske domovine. Ta je kot skrinjica zaveze prehajala iz roda v rod, zato ni čudno, da se kdaj celo v tretji ali četrti generaciji naših izseljencev oglasi nepremagljiva želja videti domovino svojih prednikov. In ni tako poredko, zlasti v teh vročih poletnih dneh, da oči poznih naslednikov zopet občudujejo deželo, o kateri so njihovi predniki v daljnji tujini na smrtni postelji samo sanjali.

Domine Krese in Rudi Jurgec iz Eskilstune na Švedskem sodita še v prvo generacijo izseljencev. Čeprav sta se izselila še precej mlada — enemu je bilo nekaj čez dvajset, drugemu nekaj pod dvajset — je misel na domovino ter ljubezen do slovenskega jezika in običajev tista vez, ki ju drži v vsakdanjem življenju, tako kot tudi še nekaj slovenskih družin, ki bivajo v istem mestu v osrednji Švedski. Na Švedskem sta že petindvajset let, se pravi več kot polovico svojega življenja, oba imata za ženi Švedinji in oba po dva otroka, ki slovenskega jezika sicer ne obvladata, ga pa malo razumeta, in kar je tudi važno, rada gresta z očetom na jug, v domovino svojih dedov.

Prav o teh obiskih je z našima rojakoma, ko smo se svetlega poletnega dne srečali v Eskilstuni, tekel pogovor. Domine je naš ožji rojak, doma iz Birčne vasi pri Novem mestu, Rudi pa je doma iz Haloz, ali točneje povedano, iz Gradišča pri Ptujju. Kako onadva gledata na nas, ko se enkrat na leto ali dve vrtneta v svojo staro domovino? Kakšni so občutki, ko se po opravljenih obmejnih formalnostih, ki so seveda problem zase, spustita po vijugastih cestah proti domačemu kraju in so vsa čutila napeta do skrajnosti, pripravljena na zaznavanje vsakih, še tako majhnih sprememb?

»Ni kaj reči, občutljivi smo, to je res,« pripovedujeta. »Kako tudi ne, saj so tudi pričakovanja, po mesecih in letih čakanja, precej velika! Zato je človek lahko včasih tudi razočaran. Pred desetletji so nas imeli doli, zlasti tiste, ki smo mladi odšli za kruhom, za neke vrste odpadnike, čeprav je bilo doma le težko dobiti zaposlitev.

Takrat je bilo tudi še 'nobel' priti domov z velikim svetlečim se avtomobilom. Nekateri so se hvalili z življenjem in zalužkom v tujini, kot da je tukaj vsem z rožcami postlano in da se brez muje lahko pride do velikih zaslužkov. To seveda ni res, je pa pri ljudeh, ki resnice niso poznali, zbuvalo mešane občutke, celo zavist in mržnjo.

Tako je hitro prišlo do kakšne opazke in tisti, ki je tako občutljiv kot mi, je hitro kot polž potegnil svoje roge in se zaprl v varno hiško. Potem so se časi spremenili. Postali smo zanimivi zaradi deviz, ki smo jih prinašali. Prišli naj bi domov z denarjem, z opremo, odpirali naj bi delavnice, nova delovna mesta. Pa je bila teorija bolj daleč od resnice, težave pa take, da se je marsikdo že na začetku premislil. Sedaj, vsaj tako misliva, so

stvari prišle na normalne tirnice. Ljudje v domovini so bolj obveščeni o nas, o našem delu, pa tudi o naših težavah. Zlasti pa ni več veliko dilem glede povratka. Večina, ki nas je zunaj toliko let, pa naj bo to kjerkoli po Evropi ali po svetu, smo se že zaradi družin pa tudi zaradi drugih vezi sprijaznili z mislijo, da bomo za vedno ostali v tujini. Mnogi se sicer še tolažijo s povratkom po upokojitvi, vendar je to verjetno le tolažba. Iz takih spoznanj gradimo tudi odnos do domovine, ki pa za to ni nič manj pristen in ploden, raje bi rekla bolj zrel. S carinskimi predpisi in raznimi odloki, zlasti če so še nedorečeni, pač ni moč krojiti usode ljudi.«

Domine in Rudi letos nista obiskala domovine. Domine si je po dolгих letih privoščil dopust na Švedskem in živo pripoveduje o svojih dogodivščinah, saj je Švedska poleti zelo lepa in zanimiva. Pa tudi draga. Dopust v domovini je cenejši, za dušo pa bolj bogat: »Letos nisem obiskal sorodnice Magde v Birčni vasi,« pravi Domine, »pozdravite jo, drugo leto zagotovo pridem.« Rudi je zaradi težav z dopustom — z ženo jih imata v različnem času — tudi opustil redni letni obisk ljubljenskih Haloz: »Tja sicer redno hodim, za morje mi je malo mar. Tudi ostala družina, zlasti sinova, se rada odpravi na pot v Jugoslavijo.«

Na severu Evrope je jesen zgodnja obiskovalka. Domineta bo našla v tovarni za strojem za pločevino, Rudija pa v šoli, kjer poučuje. Oba bosta ob prvem jesenskem mrazu že pričakovala novo pomlad, polno nad o sončni deželi dobrih dva tisoč kilometrov južneje. Ali ni zanimivo, da je v spominih domovina vedno obsijana s soncem?

TONE JAKŠE

DOMOVINA JE VEDNO POLNA SONCA

Pravijo, da nas je Slovencev zunaj več kot v domovini. Piš zgodovine, življenjska nuja, avanturizem in radovednost, vse to nas je nosilo

Med reševalci letošnje 28. križanke Dolenjskega lista je zreb naklonil knjižno nagrado VIKTORJU SUNCICU iz Brežic. Po pošti bo prejel Hammonda Innesa roman Atlantik divja, to je napeto pripoved o nenehnem boju človeka proti morju. Knjiga o raznovrstnih značajih ljudi pri zoperstavljanju podivjani naravi je ko nalaže za kratkočasno dopustniško branje.

Za reševalce križank imamo na zalogi še veliko zanimivih knjig, zato naj se kar lotijo tudi današnjega »oreha« in rešitev pošljejo najkasneje do 29. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Gernova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom Križanka 30. Veliko sreče!

PRGJŠČE MISLI

Ne samo posameznik, temveč celi razredi, družbe in civilizacije lahko zaldejo v krizo smisla življenja in razvoja.

Brez čustvenega odnosa do našega okolja, do naše krajine, zakrmino mi in naše ustvarjalne sposobnosti.

Avtocenzura je sestra laži, popačenje duha.

Resničen boj mnenj, ki o nečem odloča in lahko pripelje do kakšne pozitivne rešitve, je možen le tam, kjer se nastopa z močjo argumentov, ne pa z avtoriteto funkcije.

Alkoholizem ni drugega kot vsesplošno sprejet množični genocid nad nemočnimi in manj sposobnimi.

Brez ustvarjalnih osebnosti ni mogoče spremeniti toka zgodovine.

Ni moških v najboljših letih

V klimakteriju skušajo dokazati reči, ki jih od njih nihče ne terja

Nekatere ženske mislijo, kako krivično je, da klimakterij doleti ob svojem času samo šibkejši spol. Motijo se, klimakterij moških ne obide, čeprav je res, da ni hormonske narave. Ne glede na to pa se moški okoli petdesetih sreča z valovi vročine, nespečnostjo, razdražljivostjo in podobnimi težavami, ki so bile do nedavnega uradno samo ženske. V tem obdobju se moški boji, da njegova potencia pada in da ga bo žena ali prijateljica zaradi tega gledala postrani ali pa se celo norčevala. Ima se za bolj seksualno nemočnega, kot je v resnici, zadavne težave vidi tam, kjer jih ni, oziroma kjer jih partnerka ne opazi. Običajno je, da zdravnik, h kateremu se je zatekel možak s »krizo srednjih let« (kot lepše pravijo moškemu klimakteriju), povabi na pogovor tudi njegovo ženo. Ko ji zdravnik predoči možne skrbi, je ta največkrat presenečena. Pokaže se namreč, da hoče mož dokazati zadeve, ki v postelji dobesedje niso bile in še vedno niso sporne.

Tako je tudi na drugih področjih, moški si zastavljajo vprašanje svoje splošne vrednosti, pri čemer pogled na storjeno običajno ne daje razlogov za zadovoljstvo. Tu je tudi spoznanje, da se bo z več leti v zasebnem in službenem življenju še težje dokazovati. Pri roki so seveda tudi primerni izgovori, poleg že omenjene krize srednjih let, ki je samo lepo okrašen izraz za eno od stopenj človekovega staranja, je med moškimi na pragu druge polovice stoletja večno zelo v modi tudi misel, ki je pravzaprav že miselnost. Prepričani so namreč, da gre za osebe moškega spola »v najboljših letih«, medtem ko imajo ženske enake starosti za stare.

Klimakterij je torej že od nekdaj obojestrna zadeva. V novo obdobje življenja lahko moški in ženske stopijo z mirom, z olajšanjem ali nejevoljo, korak, tak ali drugačen, pa je neizbežen. Pri tem nam je lahko v tolažbo misel kritikov vsevedne medicine, ki pravijo, da je klimakterij samo ime za nekaj, česar zdravniki ne znajo pojasniti.

Vir: Stern

NAGRADNA KRIŽANKA

DL	TRETJI IZVOD	EV. VELETOK	OSEMVRSTNA KITICA	VRSTA SEKIRE	SEST. J. UDRI	SLOV. PISATELJ (BOGOMIR)	OBUVALO	ODPOLJA V ANGLIJI	ZENSKI GLAS
SKUPINA ZIVALI					ZMLITO ZITO				
HRV. LUKA					POZIV ILOVNICA				
SPLETKAR SLOVNIČNI POJEM									
		ZEMLEVID							DL
		IRSKI OTOK							
								GLASILLO IT. SOCIAL STRANKE	DL
DL	FR. TURIST. MESTO OB LOARI	BOGINJA USODE KOST V PRSNEM KOŠU		INKOVSKI VLADAR TRAVA DRUGE KOŠNJE					TEKOČA VODA
CITATELJICA				TUR. UTEZNA MERA M. IME					
ZMRZJE-NA VODA					DOLEC	DL		ANTON OCVRK	
ZAVRTLJAJ				STRUPENA KACA KEM. SIMBOL ZA NATRIJ				PRIPAD. NAJVIŠJE GA SLOJA V ATENAH	
PERUNKA					1. JANUAR			MOČNO RAZSTRE-LIVO	
NATRIJEV KARBONAT								AVT. OZNAKA LIVNA	
					VEŠCARI V ANALIZI				

Kot bi krivce iskali s kovancem

Koliko v resnici laže detektor laži? Če je med 1000 osumljenci en sam krivec, bo v bistvu primitivni stroj pokazal tudi na 50 nedolžnih

»Prej bom dal odpoved in odšel, kot dovolil, da me analizira ta naprava.« je rekel pred nekaj meseci ameriški državni sekretar George Schultz samemu predsedniku Reaganu. Naprava, ki jo je imel v misli, je detektor laži, pravijo mu tudi stroj resnice. Ameriška policija to napravo, ki ji s tujko rečemo tudi poligraf, že dolgo uspešno uporablja, vik in krik je nastal, ko so posamezne tajne službe (CIA, FBA in NSA) sklenile, da bodo s pomočjo detektorja laži ugotovljale, v kolikšni meri so pošteni, zanesljivi in lojalni državni funkcionarji na posebno odgovornih položajih. Načrt je bil vseč tudi Reaganu, vse se je zapletlo s Schulzovim odkritim uporom, ki je zadevo odložil.

Detektor laži doživlja v ameriškem političnem in komercialnem življenju nesluten razcvet. V zadnjih petih letih se je petkrat povečalo število zveznih uradnikov, ki imajo opravka z zaupnimi zadevami in so morali zato sestiti pred stroj resnice. Tako ja zaukazala vlada. Vse več je tudi podjetij, ki sprejemajo nove uslužbence samo na temelju rezultatov detektorja laži. Schultzov protest je v ospredje postavil predvsem zakonitost uporabe detektorja laži, ki po mnenju mnogih pomeni največjo nevarnost za ameriško demokracijo.

»Detektor laži nima v sebi nič peklenškega, gre za navaden magnetofon,« pravi Frank Horvat, profesor na kriminalistični šoli v Michiganu in direktor združenja ameriških poligrafistov. »Deluje po načelu, da vsaka oseba, ki izgovori laž, izzove v telesu specifične fiziološke signale, ki jih aparat samo zabeleži,« pojasnjuje Horvat. Poligraf zapisuje tri funkcije organizma: krvni pritisk, ritem dihanja in znojenje. Signali, ki jih posebni priključki z mišic, prsnega koša in konic prstov pošiljajo stroju, se spreminjajo v električne impulze. Ti premikajo pisala, ki na premikajočem se papirnatem traku beležijo določene znake. Poligrafist diagram prouči in na temelju sprememb v fizioloških funkcijah zaslišane ugotovi, ali je govoril resnico ali laž. Logika, na kateri temelji postopek, je nadvse preprosta. Če stroj beleži povečano znojenje, pomeni, da je zasliševani vznemirjen, če je vznemirjen, je tudi zaskrbljen, zaskrbljen pa je zato, ker laže ali pa je bilo vprašanje zanj neprijetno.

Spraševanje je mogoče opraviti na tri načine. Prva metoda uporablja načelo, da oseba, ki laže, doživlja burno fiziološko reakcijo na vprašanja o zločinih, ki jih je v resnici storila. Samo po sebi naj bi se pri tem razumelo, da tisti, ki nima kaj skrivati, enako mirno odgovarja na vsa vprašanja. Med spraševanjem se izmenjujejo pomembna in nepomembna vprašanja. Na primer: Ste kdaj poskusili mamilo? Je danes ponedeljek?

Drugo metodo uporabljajo pri kazenskih zasliševanjih. Tako imenovana tehnika kontrolnega vprašanja je osnovana na domnevi, da se bo tisti, ki laže, močnejše

odzval na pomembna vprašanja. Zaradi tega dodajajo kontrolna vprašanja, ki tudi pri popolnoma nedolžnih praviloma dajo burno reakcijo. Tako splošno kontrolno vprašanje je na primer: Ste pred svojim 20 letom ukradli kakšno malenkost?

Tretja metoda, test zamolčane informacije, skuša ugotoviti, ali spraševani pozna določene podrobnosti, ki so lahko znane samo storilcu ali soudeležencu v zločinu ali neprijetni zadevi.

Zagovorniki detektorja laži trdijo, da v 95 odstotkih primerov lahko loči resnico od laži. Številne raziskave take trditve pobijajo. Frank Horvat je na primer ugotovil, da detektor res s 77-odstotno zanesljivostjo odkriva lažnivce, nedolžnega pa osvobaja suma samo z 51-odstotno zanesljivostjo. Potem bi bilo pa že ceneje in preprosteje, če bi resnico ugotavljali z metanjem kovanca.

Zaradi vsega tega se mnogi sprašujejo, ali naj bo detektor laži še v uporabi. K stvarnostinagnjeni ljudje predlagajo, naj bi bila naprava samo člen v preiskavi, nikakor pa ne faktor, ki lahko odloča o človekovi usodi. Pri tem poudarjajo, da detektor sploh ne odkriva laži, ampak samo opozarja na znake zadrževanja, zaskrbljenosti in tesnobe, ki so pri nekaterih vprašanjih neobhodni.

Nerazumljivo je, kako je detektor laži, na katerega pomam-

kljivosti znanost tako vztrajno opozarja, dobil v ZDA in nekaterih drugih državah (Japonska, Izrael) tako važno vlogo. Domnevajo, da je detektor laži naredila popularnega industrija, ki ga izdeluje. Nedvomno pa so zagovorniki ne preveč zanesljivega stroja milijoni Američanov, med njimi tudi predsednik Reagan. Slednji je celo izjavil, da ga je sposobnost stroja, ki zna od kriminalcev izvleči priznanje, navdušila. Predsednik ZDA se je odločil povečati finančno pomoč državi šoli za poligrafiste. Na tej šoli je od leta 1951 diplomiralo 1200 slušateljev, po Reaganovem načrtu naj bi bilo študentov v prihodnje še enkrat več. Z njihovo pomočjo in s pomočjo precej primitivne naprave naj bi poslej še bolj vneto iskali ljudi, ki so nevarnost za nacijo.

Po drugi strani pa osnovne aritmetike zgornjo povedo, kaj je vznemirilo upornega Georga Schultza. Domnevajo, da se med 1000 uslužbencev skriva človek, ki ZDA noče dobro. Vzemimo podatek, da detektor laži daje točne rezultate v 95 odstotkih primerov. Če to dvoje združimo in potegnemo črto, se pokaže, da bo detektor laži sicer res mogoče odkril resnične krivce, mogočede pa bo pokazal tudi na drugih 50 popolnoma nedolžnih uslužbencev!

Vir: Discover

agrotehnika - gruda

n.sol.o. ljubljana titova 38-40

Delovna organizacija AGROTEHNIKA — GRUDA, proizvodnja, notranja in zunanja trgovina, servisi, n. sol. o. Ljubljana, Titova 38 — 40

Komisija za delovna razmerja TOZD PROIZVODNJA n. sol. o. Ljubljana, Titova 40

objavlja prosta dela in naloge

v pitlišču govedu — farmi v Globokem pri Brežicah

DELAVEC — HRANILEC IN OSKRBOVALEC ŽIVINE

Pogoj: končana osnovna šola, opravljen izpit za vožnjo traktorja ter 1 leto delovnih izkušenj.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Pismene vloge sprejema DSSS, kadrovska služba Ljubljana, Titova 38, 8 dni po objavi. Kandidate bomo obvestili v desetih dneh po izbiri.

701/34-86

POPRAVEK

objave novih cen komunalnih storitev DO KOSTAK iz Krškega, objavljenih v Dolenjskem listu št. 31 z dne 31. julija 1986 str. 13.

Na podlagi družbenega dogovora o skupnih izhodiščih za oblikovanje cen komunalnih storitev v letu 1986 je delovski svet DO KOSTAK na svoji seji dne 7. 7. 1986 sprejel naslednje cene komunalnih storitev:

I. VODARINA

c) gospodinjstva, oskrbovana z vodovodi na črpalni sistem, plačujejo vodarino po pavšalni tarifi 550,— din/mes/os (in ne 55,— din/mes/os, kot je bilo napačno objavljeno. Op. DL)

Nad mojim žitjem je ugasnil dan, na moje setve mrazi dahnil, cvetovi bujni so usahnil, nad mojim žitjem mrak leži teman.

O. Župančič

V 61. letu nas je 13. avgusta nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

ANTON TOMC
borec
Cankarjeve brigade

iz Gor. Lokvice 10 pri Metliki

Ob boleči izgubi našega dragega se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. Hvaležni smo Martinu Mucu in bratoma Ambrožičema kot tudi sosedom, znancem in sorodnikom, ki so bili v najtežjih trenutkih z nami. Zahvaljujemo se ZZB, GD, OOKZ in SZDL Lokvica za vence in spremstvo s prapori do groba, govornikoma Francu Štefaniču in Vinku Kepicu za ganljive besede slovesa pred domačo hišo ter ob odprtjem grobu, godbi pa za ganljivo zaigrane žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

Ignac Jereb: Umirajoča domačija

Kristina je stopala pokraj njega in se trdno oklepala njegove roke. Pot proti domu v dolino ju je peljala prek košenic skozi temačni smrekov gozd. Zunaj gozda je legel mrak, v temačnem gozdu pa je bila že kar tema. Kristino je postajalo strah. Privila se je k Matevžu. Ob njegovi bližini je začutila ženskost in skrita čustva so razburila njeno notranjost. Na gladem kamnu ji je spodrsnilo in Matevž jo je komaj še prestregel, da ni padla. Njeni svilnato mehki kodri so ga poškodovale v obraz. Opojni vonj njenih las ga je za trenutek omamila, da mu je postalo toplo, kakor bi popil čašo močnega vina. Ne da bi se zavedal, kaj dela, jo je stisnil in pridržal ob sebi, da je čutil ob sebi njene bujne trepetajoče prsi. Začudena in osupla je obstala v njegovem objemu samo za trenutek, nato ga je nalahko odrinila in nadaljevala sta pot.

Dospela sta iz temačnega gozda na travnato jaso. Izza slemena nasprotnega hribovja je strmel vanju ogromen mesec oranžne barve. Matevž je obstal in občudoval večerno lepoto.

»Zakaj si obstal?« je rahlo preplašeno zašepetala Kristina.

»Poglej, kako čudovito lep večer! Enkratno doživetje!« je bil Matevž navdušen nad večerno lepoto.

»Ah!« je vzdihnila Kristina in mu obe roki položila na rame. Matevžu je pod dotikom njenih rok zavalovila kri. Počasi se je obrnil in jo pogledal. Stala je pokraj njega, zamišljena in ginjena, vsa obža-

rjena od mesečine. Pobliskovalo mu je v krvi in poželel si jo je. Toda že naslednji trenutek ga je bilo strah, da morda ne sluti njegovih sramotnih poželenj.

Prijel jo je za roko in odšla sta za vasjo skozi temno sadnih vrtoev proti Grabnarjevi hiši.

Pred vrati se je obrnila in se mu zaupno približala, da je čutil njen prijetni, dražeči dih. Povabila ga je v hišo.

Težko se je odzval povabilu, še posebno, ker je vedel, da so njegovi obiski v Grabnarjevi hiši nezaželeni.

»Pozna si!« je zapela njena mati ob vstopu v kuhinjo in pri tem Matevža še pogledala ni.

»Je kaj narobe, če sem se nekoliko sprehodila?« je Kristina poskušala ugovarjati.

»Zato bi še zmerom lahko prišla pravčasno domov, kot se spodobi za dekle tvojih let!« je mati zoprn odgovorila in pokazala, da ji Matevževa navzočnost ni po volji.

»Sem že toliko stara, da lahko sama presodim, kaj je spodobno in kaj ni!« je Kristina odrezavo zavrnila mater.

»Saj, zato je tako in še globlje boš zabredla!« je mati histerično vzkliknila, odpela predpasnik in ga odvrгла na stol ter s trdimi koraki odšla iz kuhinje.

Kristina se je obrnila k prepadenemu Matevžu. »Tu se nimava kaj pogovarjati.« Ponudila mu je roko in ga odpeljala iz kuhinje.

Vedno močnejša vez je bila med njima. Matevž je postal postaven fant, da malo takih med njegovimi vrstniki. Njegovo preudarno govorjenje je tako privlačevalo Kristino, da ga je rada vide-la, se z njim pogovarjala in bila rada z njim skupaj.

Tudi Kristina je postala zalo dekle. Dasi ravno je bila gimnazijka. Matevž pa navaden kmet, sta vedno našla skupne točke za zanimive pogovore. Med njima je bilo tolikšno zaupanje, da nista imela nobenih skrivnosti in sta se vedno pogovarjala o vsem. To pa je Matevž najbolj potreboval. Kot ves Osojnikov rod je bil tudi Matevž vase zaprt in ni znal navezati prijateljskih stikov med vrstniki. Matevža je Kristinina navzočnost vedno prevzemala, da se je počutil pred njo čisto majhnega, kakor da ga ni.

Ko je Kristina dokončala gimnazijo, jo je oče zaposlil v pisarni na svoji žagi. Kot edinko jo je uvajal v lesno trgovino, da bi lahko za njim prevzela poslovanje. Privajal jo je za lesnega manipulanta. Začela je prevzemati hlo dovino in oddajati žagan les. Vedno je bila nasmejana in dobra z ljudmi, zato so les najraje zape-ljali na Grabnarjevo žago.

To so bili za Matevža najlepši časi. Kadar je vozaril les, je bil lahko z njo vsak dan enkrat ali celo dvakrat skupaj. Iz kupa zloženih desk je omamno dišalo po svežem razrezanem lesu in po smoli. Želel si je, da bi teh voženj nikoli ne zmanjkalo.

Aprila največ požarov

V torek in soboto popoldne največkrat zagorelo

NOVO MESTO — V letošnjem prvem polletju je v novomeški občini 36-krat gorelo, kar 11 požarov pa je bilo aprila, ko ljudje neprevidno zažigajo travo.

V prvi polovici letošnjega leta sta bila samo 2 požara v juniju, sicer pa je bilo število ognjenih nesreč po mesecih različno, največ jih je bilo v aprilu. Po podatkih Zavoda za požarno varnost v Novem mestu je bilo letos 11 požarov na gozdnatih in travnatih površinah, 9 na stanovanjskih objektih in 4 na gospodarskih poslopih. V proizvodnih prostorih je letos zagorelo 4-krat, enkrat pa v obrtni delavnici.

Zanimiva je ugotovitev, da sta bila za požare najbolj kritična dneva torek in sobota popoldne, ko se je pripetilo nad 70 odst. vseh registriranih požarov. Ko so ugotavljali vzroke požarov, so ugotovili, da je bila malo-

marnost občanov kriva za 76 odst. požarov, drugi pogostni vzroki pa so: odvrgeni cigaretni bčgorki, nepravilni požigi, pomanjkljivosti pri dimovodnih ali kurilnih napravah ali napake v elektroinstalacijah.

V 17 primerih je požar sama pogasila enota iz Zavoda za požarno varnost, v 5 primerih so pomagala gasilska društva iz Smihela. Zdinje vasi. Mirne peči, Šentjerneja in Gabrja, pri dveh požarih so pomagali gasiti občani sami, pri dveh pa delavci prizadetih delovnih organizacij.

R. B.

NA URŠNIH SELIH JE GORELO

URŠNA SELA — V soboto, 16. avgusta, je okrog 23. ure začela goriti stanovanjska hiša, last 30-letni Marije Petrina z Uršnih sel. Po vsej verjetnosti je do požara prišlo zaradi odvrgenega cigaretnega ogoraka. Vnelo se je ostriše hiše in tudi pogorelo, ogenj pa je uničil še nekaj sena in čebulo. Na požarišče so prišli gasit domači gasilci in Dobindolčani, nastalo škoda pa cenijo na 1,5 milijona dinarjev.

Pozorni do gostov Zmikavte ob topliškem bazenu so hitro dobili

DOL. TOPLICE — V turističnem kraju, kot so Dolenjske Toplice, je delo miličnika še posebej pomembno tudi zato, da se gostje in izletniki čutijo varne. Kakšne izkušnje ima komandir postaje milice Dušan Slak?

»S stališča prometne varnosti lahko rečem, da so parkirišča urejena, da jih je dovolj in da ni pretirane gneče vozil. Nekaj težav imam le ob plesnih ali drugih zabavah, ko pride več naključnih gostov in ti večih zasedejo z vozili del ceste proti Uršnim selom. Tudi prometna signalizacija je v Toplicah urejena. Do gostov v zdravilišču smo razumevali. Ker vemo, da je med njimi tudi dosti invalidov, ne kaznujemo takoj vsakogar, ki parkira tik pred stavbo. Pustimo mu listek z obvestilom, naj

pride po opozorilo. Vemo, da invalid mora zapeljati do vrat in da nekaj časa traja, preden izkrcja prtljago in uredi bivanje v recepciji. Nasploh zelo dobro sodelujemo z zdraviliščem.

— Kaj pa osebna lastnina gostov in izletnikov ter kraje? — V zadnjem času smo imeli ob zunanem bazenu nekaj primerov kraje oblačil ali drugih predmetov, ki jih preveč brezskrbno kopalci puščajo kar na travi s cekarji in denarnicami vred medtem, ko gredo v bazen. Moram pa reči, da smo storilce hitro dobili. Miličniki imamo vsak dan najmanj 3 do 4 obhode pri bazenu, kar spada v naše preventivno delo.

— Imate dosti opravka s srčanostjo mladih? — V splošnem z mladimi iz domačih krajev ni težav. Z ostrišjim nadzorom smo tudi dosegli, da ima večina voznikov koles z motorjem potrdila, da se lahko vozijo. Toliko časa smo posameznike opozarjali, nekateri tudi predlagali za kaznovanje sodniku za prekrške, da so spoznali nesmiselnost divjih voženj.

R. B.

Kdo ga pozna?

V Spodnji Libni pri Krškem so 10. avgusta našli obešenega neznanega moškega, starega okrog 60 let. Bil je vitke postave, visok 182 cm, kratko pristrizhen las temno kostanjeve barve, nad ušesi osivelimi, s temensko plešo, svetlo rjavih oči. V zgornji čeljusti je imel dve zoba (levo enico in šestico), v spodnji čeljusti levo dvojko in vseh šest zob na desni. Posebnost na truplu je bila brazgotina na zunanji strani komolca leve roke dolga 11 cm, bila je nekaj šivana. Obleden je bil v sive žametaste hlače širokega vzorca, obut v črne mokasine št. 43. Nosil je temnosive nogavice. Odložen je bil siv moški suknjič Mura, bela srauca s kratkimi rokavi je izdelek tovarne Delčevce. Kdor bi o neznanu karkoli vedel ali ga prepoznal, naj to javi najbližji postaji milice.

Naskok na prvo mesto

Rokometaši Sevnice okrepljeni samo z domačini

SEVNICA — Novi trener članske rokometne vrste je Dušan Novšak, zadnje leto igralec zagrebške Chromosa, sicer pa dotlej vsa leta borben mož v vrstah Sevnčanov.

»Dve leti zapored je Sevnica pristala na drugem mestu v 2. republiški ligo, čas je, da se prebijemo povsem na čelo. Vrača se več igralcev, od Kostevca, Radanoviča in Kneževića do Svaba in Še koga, ter vratar Gorogranc. Ostajajo izkušeni Trbovc, Svažič in Možič, skratka sami domačini. Tudi med mladinci so dobri igralci,« pojasnjuje Novšak svoj optimizem, da Sevnčane spet popele naprej.

Potem, ko si je v prvotigaški konkurenci pridobil nove izkuš-

nje, se čuti tudi telesno tako dobro pripravljen, da se mu zdi škoda stati ob stani, zato bo v moštvo tudi zaigral. Kot obrtnik se je ustalil doma, zato se mu ni težo po Zagrebu. Le z razmerami za rokomet v Sevnici ni zadovoljen.

»Vsi sosedi so že prišli do športnih dvoran. Temu cilju se, navkljub težavam tudi v Sevnici ne bi smeli odpovedati. Če se prebijemo v 1. slovensko ligo in ne bomo imeli dvorane, doma ne bomo mogli igrati. Vse čase je Sevnčane bodrilo domače občinstvo kot le malokje. To je bilo vredno še več, ker nas ta publika ni zapustila niti tedaj, ko nismo bili uspešni. Podpora bo dobrodošla tudi sedaj, ko začenjamo na novo,« je sklenil Dušan Novšak.

A. ŽELEZNIK

AMD TREBNJE PREHODNI POKAL

TREBNJE — Na cesti Mirna — Debenec je moto klub AMD Trebnje pripravil meddruštveno prvenstvo v supermotoslalomu. Pred 1000 gledalci je na 1800 m dolgi progi tekmovalo 52 voznikov v petih kategorijah. Od domačinov sta zmagala: v kategoriji do 100 ccm Možina (1:40,05), Rokavec pa v kategoriji od 250 do 650 ccm z najboljšim časom dneva 1:10,55. Na prireditvi v počastitev občinskega praznika Trebnje je Zveza borcev zmagovalni domači ekipi izročila prehodni pokal. Domačinci so bili drugi, moštvo Lukovice pa tretje.

LEP USPEH GLIVARJA V AVSTRIJI

PITEN — Na sobotni krožni dirki v Pitnu (Avstrija) so jugoslovanski kolesarji Pavlič, Glivar in Polanc dosegli trojno zmago, Glivar pa je za nameček osvojil še gorske cilje, pred Pavličem. Na drugi krožni dirki v kraju Deutches Kreuz so se najbolje odrezali avstrijski kolesarji. Glivar in Polanc sta 500 m pred ciljem še ujela vodilne in se v času zmagovalca uvrstila na 12. oz. 14. mesto. Rezultati — sobotna dirka (120 km): 1. Pavlič 3:15,12; 2. Glivar isti čas, 3. Polanc 1:42,4; nedeljska dirka (155 km): 1. Hoefel (Avstrija)... 12. Glivar, 14. Polanc.

BOŽIČ USPEŠEN PONOČI — »Velika nagrada Krke« 1986 se je pričela v petek zvečer z nočnim kriterijem na Drski, kjer je v zadnji dirki med člani Novomeščan Janez Božič prepričljivo ugnal Čehoslovaka Jirija Šorma in kasnejšega zmagovalca v skupni razvrstitvi Braneta Ugrenoviča iz Roga. Na sliki z leve: Šorm (ČSSR), Božič (Krka) in Ugrenovič (Rog). (Foto: Marko Kline)

Okrnjena Velika nagrada Krke

Novomeščani brez reprezentantov le delno uspešni — Skupno Ugrenovič

NOVO MESTO — Ugibanje in želje, da bi pred odhodom na svetovno prvenstvo še enkrat na domačih tleh pozdravili naše najboljše tekmovalce, se je v petek na startu temovanj za »Veliko nagrado Krke« sprevrglo v razočaranje. Zvezni kapetan Franc Hvasti je ostal pri svoji odločitvi in poslal kolesarje na mednarodne dirke v tujino.

Ogorčenje pri občinstvu je bilo tolikšno, da je dirke bojkotiralo do te mere, da je bilo skorajda tekmovalcev več kot gledalcev. Na Ratežu, na primer, ki sicer slovi po svoji navijaški evforiji, sta bila le dva, in še ta dva bolj slučajna opazovalca dirke. To si kolesarji, ki so nastopili na prireditvi, se srčno borili s kilometri, stotinkami in hudo pripeko, zagotovo niso zaslužili.

Kljub odsotnosti najboljših predoljskih klubov le niso ostali praznih rok. Na nočnem kriteriju Drske sta zmagala Roman Judež pri mlajših mladincih in Janez Božič pri članih, oba v dresu KD Krka Novo mesto, na Grmu

je bil med rekreativci prvi Tomo Zorič iz Krškega, med cicibani Milan Petkovič iz Metlike, med pionirji »A« Borut Omerzel iz Metlike, med mlajšimi mladinci Milan Eržen iz KD Krka, na memorialni dirki Milana Novaka pa je pri mlajših mladincih zmagal član KD Metlika Marko Pečnik.

Končni rezultati (po treh dirkah): mlajši mladinci: 1. Roman Judež (Krka) 28 točk, 2. Milan Eržen (Krka

Praznik nogometa

V Črnomlju proslavili pomembna nogometna jubileja — Visoko priznanje

ČRNOMELJ — Ob 60. obletnici igranja nogometa v Beli krajini in 55. letnici uradne registracije Sportnega kluba Bele krajine, kakor se je takrat imenoval sedanji nogometni klub, so preteklo soboto v Črnomlju pripravili pravi praznik nogometa. Najprej se so pomerili pionirji belokranjskega kluba A in B (rezultat 3:1) pa veterani NK Olimpija in NK Bela krajina, kjer so prvi zmagali s 3:2, potem pa še člani NK Koper in domačini (zmagali so gosti s 3:1).

Na proslavi je o prehojeni poti kluba govoril njegov predsednik Štefan Misja. Kljub vsem oviram, kajti pred šestimi desetletji takratna oblast ni bila naklonjena nogometu, je ta šport v Črnomlju hitro dobival pristaše. Kako trdoživ in vztrajni so bili predvojni nogometaši, zgovorno pove že to, da so bili prisiljeni v 10 letih zamenjati pet igrišč. Nogometaši belokranjskega kluba so bili v NOB med prvoborci, v vojni vihr pa jih je padlo 18. Kmalu po osvoboditvi so v Črnomlju nadaljevali z igranjem nogometna, ki so ga prekinili v času kulturnega molka, in sicer najprej pod

PRIZNANJE NOGOMETASEM — Nogometna zveza Jugoslavije je članom nogometnega kluba Bela krajina ob pomembnih jubilejih podelila zlato plaketo, ki jo iz rok sekretarja Nogometne zveze Slovenije Rudija Zavrta (na desni) sprejema predsednik kluba Štefan Misja.

imenom Rudar, nato pa vse do danes kot NK Bela krajina. Za obstoj in dvig nogometa v Črnomlju je bila odločilna zgraditev stadiona. Sele po tem je bil klub organiziran v tekmovalne lige, že vrsto let pa tekmuje s člansko, mladinsko in kadetsko ekipo. Za svoje delovanje je prejel četrto vrsto priznanj, najbolj pa so ponosni na Bloudkovo plaketo, ki so jo leta 1976 dobili kot prvi nogometni klub v Sloveniji, ter zlato plaketo Nogometne zveze Jugoslavije, ki so jo prejeli ob zadnjem jubileju.

B. M.

ŠKEDELJ PETI V ČRNI

ČRNA — Na letošnjem maratonu Kralja Matjaža v Črni na Koroškem je sodeloval tudi član novomeškega atletskega kluba Iskra Tenel Ivo Škedelj. V članski konkurenci na 21 kilometrov je bil peti. Zmagal je Ptujčan Mirko Vindiš pred Kranjčanom Dovjakom in Velenjanom Stanetom Miklavžino.

dežurni poročajo

PRIHRANJENA POT V TUJINO — Razna moška in ženska oblačila so 10. avgusta zmanjkala iz avtomobila 38-letnega Branka Lenarta, ki živi v Avstriji. Avto je parkiral v Kolodvorski ulici v Novem mestu, neznanec pa si je oblačila iz tujine priskrbel kar doma. Lenartova sta oškodovana za 150.000 dinarjev, za tatom pa poizvedujejo.

OB KASETE IN DENAR — V noči na 12. avgust je nekdo vlomil v osebni avto 27-letnega Slobodana Milenkoviča iz Novega mesta, parkiran v Dlančevi ulici. Zmanjkalo je 15 kaset in še 6.000 din. Lepo spravljeneh v voznikem dovoljenju... Storičca, ki je oškodoval Milenkoviča za 30.000 dinarjev, seveda iščejo.

VLOMIL JE DOPOLDNE — Neznan predrznec je 12. avgusta med 6. uro zjutraj in 14. popoldne vlomil v osebni avto 26-letnega Ivana Markoviča z Gradišča pri Toplicah. Avto je stal pred poslovno stavbo tovarne Krka. Vlomilec je odnesel iz avta radiokasetofon Blaupunkt-Madrid 23 in si prisvojil odlični aparat, vreden 100.000 dinarjev.

NISO PRIŠLI OD DALEČ — Pritletni Franc Novak iz vasi Hudo je 14. avgusta prijavil, da je z njegove njive nekdo izkopal okrog 200 kg krompirja. Utemeljeno sumijo, da se je sosedovega krompirja polastil 23-letni B. B. iz romskega naselja v Žabjaku.

ŠTIRJE RANJENI PRI VRANOVIČIH

ČRNOMELJ — Pri železniškem nadvozu v Vranovičih se je 17. avgusta ob 21.30 zgodila ena hujših nesreč. S fičkom je iz Črnomlja prehitro pripeljal 18-letni Srečko Stančec in ni mogel ustaviti vozila za avtom 24-letnega Marjana Kobetiča iz Butoraja, ki je ob prometnem znaku zmanjšal hitrost. Stančec se je hotel rešiti trka z zavojem v levo, takrat pa je naproti pripeljal Integralov avto 39-letni Ciril Kuzma iz Velike Lahnje. Stančecov fičko je najprej trčil v avto, nato ga je odbilo še v Kobetičevo vozilo. V nesreči so bili ranjeni voznik Stančec in trije njegovi sopotniki: 18-letni Ivan Perkočič in 20-letni Dušan Hudorovac iz Kanižarice ter 25-letni Ljubo Hudorovac iz Črnomlja. Vse so odpeljali v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša milijon dinarjev.

Strela upepelila hlev

Gasilci obvarovali hišo Goletovih v Kamenici

KAMENICA — V torek, 12. avgusta, zvečer je strela udarila v velik hlev Ignaca Goleta v Kamenici. V hipu je bilo v plamenih veliko ostriše Goletovega hleva. Sosedom je komaj še uspelo po telefonu poklicati krmeljske gasilce, že je bila prekinjena zveza, ker je pregorel tudi kabel. Gasilci iz Krmeleja so tudi nemudoma prihiteli, pomagali so jim tudi Šentjanžani, ker je jelo zmanjkovati vode, so poklicali še cisterni iz Sevnice.

Goletovi so imeli na podu najmanj

25 ton sena. Prav s tem senom so se ubadali gasilci vse do štirih zjutraj. Dokler ni premetan in polit sleherni otep, še vedno ti. Takšne krme seveda živina ne mara več.

Sosedje so nemudoma priskočili na pomoč pri čiščenju požarišča. Desetglavo govejo čredo so lahko zasilno vrnili pod obokani strop, na katerega bo treba čimprej postaviti novo streho. Tej nesreči se je zjutraj ob sedmih pridružil še druga: umrl je gospodarjev oče.

A. Ž.

KRONIKA NESREČ

NIČ NI POGLEDAL — V križišču lokalne ceste Šentjerneje—Pleterje se je 11. avgusta dopoldne pripetila nesreča, ki se je končala s hujšo poškodbo 13-letnega kolesarja Davida Jordana iz Dol. Brezovice. Fant je s kolesom pripeljal v križišče, ne da bi se prepričal, če tja lahko varno zapelje, tako ga je z avtom zadel 24-letni Ivan Kostanjšek iz Pišec, ki je takrat pripeljal mimo in se navzlic umikanju trku ni mogel ogniti. Neprevidni fant je ostal v bolnišnici, škoda na vozilih pa je ocenjena na 100.000 dinarjev.

ČELNO TRČENJE V JURKI VASI — 11. avgusta, malo po 14. uri, je 23-letni Ciril Zupančič z Vrha pri Ljubnu pridrvel z osebnim avtom v ovinek v Jurki vasi in pred seboj zagledal stoječ avto, ter za njim še dve vozili. Ustaviti ni mogel, skušal pa se je ogniti z zavojem v levo, ravno takrat pa je naproti pripeljal 30-letni avtomobilist Beno Kop iz Občic. Prišlo je do čelnega trčenja, v katerem se je voznik Kop teže poškodoval, sopotnik

30-letni Bojan Zorc pa je dobil lažje poškodbe. Škode je za 500.000 din. NEMEC JO JE OPLAZIL — Ko je 13. avgusta popoldne 47-letni Adam Rieder iz ZRN med vožnjo iz Metlike proti Novemu mestu v enega gorjanskih ovinkov priletel po levi, je z nasprotno smeri z avtom pripeljala 26-letna Marija Fink z Dol. Težke vode. Pri oplazenju vozil se je Finkova hudo poškodovala in so jo odpeljali v bolnišnico. Gmotno škodo cenijo na 500.000 din.

TRAKTOR V DOMAČI ZID — 11. avgusta popoldne je 17-letni Vili Globevnik iz Škocjana po cesti vozil proti domu 'n zavijal na domače dvorišče, ne da bi vključil smernik. Ker ga je ravno tedaj prehiteval z avtom 50-letni domačin Franc Blažon, je avto zadel traktor in ga odbil v zid domačega hleva. Avto je čez meter visoko živo mejo zletel na njivo s koruzo. V nesreči sta bila Blažon in njegova žena laže ranjena, na vozilih pa je bilo za milijon dinarjev škode.

*Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Žalostno si se poslovil, tiho si odšel,
naj ti bo lahka zemlja, ki si jo tako ljubil.*

ZAHVALA

Ob kruti resnici, da

ANTONA TESSARIJA,

ki smo ga imeli radi, ni več med nami, se želimo iskreno zahvaliti vsem, ki ste nam v težkih trenutkih preranega slovesa stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega v velikem številu spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju kirurškega oddelka in oddelku za intenzivno nego novomeške bolnišnice, ki se je trudilo zanj, sorodnikom in sošedom za nesebično pomoč, kolektivom Gozdnega gospodarstva Črmošnjice, TOZD in TOK Črnomelj, ter DSSS, Centru srednjih šol zdravstvenih in tehničnih usmeritev Novo mesto in Iskri, lovski družini Smuk-Semič, govornikoma tovarišem Regini, Šebeniku, Trojetu in Porebru, pevcem, godbi in gospodu župniku za opravljeni obred.

Njegovi: žena Tončka, mama Rozalija, hčerki Rozika in Sonja z družinama, brat in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

Kot pri Semiču, 18. avgusta 1986

ZAHVALA

Po težki boleznini nas je v 75. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta, prababica in svakinja

MARIJA KASTELIC

roj. Žiberna

iz Smolenje vasi 40

Ob boleči izgubi se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, z nami sočustvovali, podarili pokojnici vence in cvetje ter jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto za nesebično pomoč pri lajšanju bolečin v zadnjih dneh njenega življenja. Zahvaljujemo se kolektivoma IMV in KRKA ter KOZB Mali Slatnik, g. župniku za lepo opravljeni obred in cerkvenim pevkam za zapete pesmi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage, dobre mame, stare mame, prababice, sestre in tete

ANE NAGELJ

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sošedom, posebno Volkovim in Jeršinovim, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih in nam izrekli sožalje, darovali toliko lepega cvetja in pospremili pokojno na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi g. župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat pristrčna hvala!

Žalujoči: sin Franci, hčerke Anica, Milica z družinami ter vnuki in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je nenadoma zapustila naša ljuba hči in sestra

MARIJA ŠKUFCA

Mačkovec 17

Iskreno se zahvaljujemo sovaščanom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in našo ljubo in nepozabno Marijo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi invalidskemu društvu Novo mesto in Maribor in župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mama, ata, sestra Anica, brat Brane in ostalo sorodstvo

*Zakaj usoda posega tja
kjer je najmanj zaželena?
Vzame ti, kar si imel najraje
in da ti solze, osamljenost,
trpljenje, polno spominov.*

V SPOMIN

Danes mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila ljuba hčerka, sestra in vnukinja

BARBIKA KRŠTINC

17. januarja je minilo 10 let, odkar nas je zapustila ljuba hčerka, sestra in vnukinja

DRAGICA KRŠTINC

iz Metlike

Imeli sta veliko veselja do življenja, toda bolezen je bila močnejša od vaju. Vsem, ki obiskujete njun prerani grob, se iskreno zahvaljujemo.

Žalujoči: mamica, ati, sestra, dedek in babica

OSMRTNICA

Nepričakovano nas je mnogo prezgodaj zapustila najina sestra

MILENA JERNEJČIČ

rojena RADEJ

učiteljica v pokouju

Od nje smo se poslovili v družinskem krogu v ponedeljek, 18. avgusta, na ljubljanskih Žalah.

Žalujoči: sestra Irena in brat Franci z družino ter ostalo sorodstvo

Krško, 18. avgusta 1986

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 58. letu zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

DARINKA ZAMAN

Štefan 5, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na zadnji poti, nam pomagali v težkih trenutkih, pokojni darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala Labodu-TOZD Temenica Trebnje, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: hčerka Jelka z družino in sin Peter

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družijo nas.
So vezi močnejše.
Brez pomena zadnje so razdalje, kraj in čas.
(M. Kačičeva)*

IM MEMORIAM

Včeraj, 20. avgusta, je minilo leto žalosti in bolečine, odkar je, izmučen od trpljenja, za vedno odšel od nas naš ljubljani mož, oči, brat, stric, svak in zet

JOŽE ŠIŠKO

iz Mirne peči 79

Teško je spoznanje, da te ni več med nami, toda v naših srcih boš vedno živel. Iskrena hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in obudite spomin nanj.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

IZTOKA MRAZKA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in znancem, bivšim njegovim sošolcem, govorniku za poslovilne besede in pevcem ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Še posebej se zahvaljujemo družinoma POVH in STRAJNAR, ki sta nam v bridkih urah izkazali vso pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

MAGDALENE JAKOVAC

roj. RAUH

se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sošedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno tako številno spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti je umrl oče, stari oče, brat

JANEZ KOPINA

iz Družinske vasi 27

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sošedom in znancem za pomoč, izraženo sožalje in podarjeno cvetje. Hvala Gasilskemu društvu Bela cerkev, ZB Bela cerkev, tovarni Labod, Zdravilišču Šmarješke Toplice, GG TOZD Vrtnarija in vsem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti, župniku pa za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerki Ivanka in Slavka ter sin Lojze z družinami

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta, moža in dedka

JOŽETA MIHALIČA st.

železniškega upokojenca
in borca Gubčeve brigade
z Dol. Ponikev 18

se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Posebna hvala obema govornikoma za besede ob odprtem grobu, pevcem ter župniku za opravljeni obred in še posebej sosedu Marjanu Rokavcu za pomoč.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 55. letu zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari oče, tast in stric

MARTIN GRUBAR

Sajevec 3, Kostanjevica

Vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste v najtežjih trenutkih pomagali, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, se pristrčno zahvaljujemo. Hvala vsem kolektivom in posameznikom za prineseno mu cvetje, posebno pa gasilskemu društvu Malo Mraševo in govorniku za tople besede slovesa. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, še enkrat hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila ljuba mama, stara mama, prababica in sestra

MARIJA CEHTE

roj. Brodnik

iz Stolovnika pri Brestanici

Zahvaljujemo se sorodnikom, znancem in vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje, ter pevcem in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči vsi njeni

Brestanica, dne 11. 8. 1986

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 21. avgusta — Ivana Petek, 22. avgusta — Timotej Sobota, 23. avgusta — Filip Nedelja, 24. avgusta — Jernej Ponedeljek, 25. avgusta — Ludvik Torek, 26. avgusta — Viktor Sreda, 27. avgusta — Jože Četrtek, 28. avgusta — Avguštin

LUNINE MENE
27. avgusta ob 9.40 — zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 22. in 23. 8. francoski akcijski film Policaj na robu zakona. 24. in 25. 8. ameriški vestern Rumeno laska in Pekos Kid. 26. in 27. 8. ameriška komedija Poletni ljubimci.
CRNOMELJ: 21. 8. ameriški akcijski film Neka daljna prostranstva. 22. in 24. 8. ameriški vohunski film Mata

Hari. 24. 8. italijansko-francosko-ameriški vohunski film 2019. 26. 8. ameriški triler Vigilante. 28. 8. ameriški avanturistični film Policaj iz Beverley Hillsa.
SEVNICA: 21. 8. kriminalni film Policaj iz Bronka. 22. in 23. 8. glasbeni film Ostati živ (Travolta). 24. in 25. 8. drama Boksar za dolarje. 27. in 28. 8. erotični film Strasti.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 21. 8. (ob 10. in 18. uri) ameriški film Vohun, po imenu Šivanka. 22. 8. (ob 10. in 18. uri) in 23. in 24. 8. (ob 18. uri) ameriški pustolovski film Octopussy — James Bond 007. 25. 8. (10. in 18. uri) ter 26. 8. (ob 10. uri) ameriški spektakel Hundra. 26. in 27. 8. (ob 18. uri) ameriški film Dozorevanje. 27. in 28. 8. (ob 10. uri) ameriška komedija Abot in Costelo srečata duhove. 28. 8. (ob 18. uri) ameriška grozljivka Ostermanov vikend.
Pulj po Pulju ob 20. uri: 25. 8. Srečno novo leto 49', režija Stole Popov. 26. 8. Čas brez pravljic, režija Boštjan Hladnik. 27. 8. Sanje o roži, režija Zorana Tadića. 28. 8. Lepota greha, režija Zivko Nikolić.

126 P, letnik 1981, prodam. Markelj, Šentjernejski, 21. Mira, peč, popoldne.
RENAULT 4 TLS, letnik 1978, prodam. Cesarjeva 37, Novo mesto, popoldne.
R 4 TL, registrirano do 1987, prodam. Gorenc, Zalog 11, Škocjan.
POCENI prodam TAM 4500 kason, 11000 po generalni, in R 4 TL, 72000 prevoženih km in registriran. Kupim mlin za grozdje, pečjalnik, drozgalnik na električni pogon. Ivan Hlebec, Dol. Leskovec 6, 68270 Brestanica.
Z 101 GTL 55, maj 1985, prodam. Radkovič, Dol. Brezovica 2, Šentjernejski.
R 4, letnik 1978, prodam. Ponudbe na tel. 85-993, zvečer.
Z 101, letnik 1974, obnovljeno prodam. Silvo Blatnik, V. Hubajnica 6, tel. 89-149, po 20. uri.
ZASTAVO 128, rdeče barve, letnik 1985, še pod garancijo, prodam. Simčič, Trdinova 11 a, Novo mesto.
ZASTAVO 750, letnik 1983, ugodno prodam. Marija Šiško, Mali Slatnik 4, Novo mesto.
126 P, letnik 1977, ugodno prodam. Aloj Šterbenec, Slavka Gruma 20, Novo mesto.
Z 750, letnik 1973, prodam. Tel. 27-265.
126 P, letnik 1979, 30.000 km, dobro ohranjen, prodam. Tel. 25-700, popoldne.
GOLF, letnik 1977, prodam. Ivan Slak, Stari trg 18, Trebnje.
Z 101, registrirano do 28. marca 1987, prodam za 30 M. Franc Koželj, Ljubljanska 20, Novo mesto, tel. 26-363.
PRODM ohranjen P 126, letnik 1982, registriran do marca 1987. Cena po dogovoru. Ogled vsak dan popoldne pri Strgar, Podbočje 64.
SKODO 105 L, letnik 1981, 73000 km, garazirano, prodam. Košak, K Roku 95, Novo mesto, tel. 22-995, po 19. uri.
Z 101 M, letnik december 1980, garazirano, 70000 km, prodam. Ogled popoldne. Kirm, Cesta herojev 36, Novo mesto, tel. 22-890.
PRODM OM Lupeto 2,5 t. Franc Gorenc, Mali Podlog 7, tel. 75-846.
TOMOS 15 SLC, prva registracija 1983, prodam. Marko Oven, Šentlovrenc 25, Vel. Loka.
JAVO 350 cm, v voznom stanju, letnik 1984, prodam. Tel. 26-726.
LADO 1600, letnik 1980, prodam. Pavlovič, Majde Šilc 19, tel. 23-659.
R 4, letnik 1976, motor APN 6, letnik 1984, in ovce ugodno prodam. Stane Gosenc, Podgrad 23, Novo mesto.
JUGO 45, letnik 1985, prodam. Bračič, Dol. Polje 7/a, Straža.
126 P, letnik 1977, obnovljen, na novo registriran, prodam za 32 SM. Črmošnjice 4 a, Novo mesto, tel. 43-733.
PRODM R 4, 1979, registriran do avgusta 1987, in motor JAVA. Cankarjeva 17, Novo mesto.
ZASTAVO 750 LC, 1979, dobro ohranjen, prodam. Slavko Zupančič, Cerovi log 2, 68310 Šentjernejski.
Z 101 GTL, letnik 1983, prodam. Hudo n. h., Novo mesto.
TORI zlojživno motorno kolo prodam. Tel. 25-005.
R 4, letnik 1976, ugodno prodam. Josip Juvančič, Šmarješke Toplice 101 (poleg hotela).
ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984, prodam. Kapler, Šmarjeta 58 a.
FIAT 126, 21.000 km, prodam. Informacije dopoldne tel. 22-441, Fajdiga.
Z 101, letnik 1980, prodam. Tel. 25-242.
Z 750, staro 9 mesecev, prodam. Josip Pogačič, Otočec 55.
BMW 316, odlično ohranjen, letnik 1979, prva registracija 1980, prodam. Jaklič, Gaberje 132, 68321 Brusnice.
YAMAHA 125 cros, letnik 1983, prodam. Jaklič, Gaberje, 68321 Brusnice.
ZASTAVO 750, letnik 1976, registrirano do maja 1987, prodam za 30 SM. Pšeničnik, Ragovska 16, Novo mesto.
Z 750, prva registracija 1977, ugodno prodam. Tel. 25-574, popoldne.
ZASTAVO 750, letnik 1964, po delih prodam. Franc Božič, Šmihel 48, Novo mesto.
PRODM šasijo in karoserijo za R 4, staro eno leto, rahlo poškodovano v desni bok. Tel. (068) 24-761.
ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Majda Per, Hrvaški brod 15, Šentjernejski (ali Koka Varazdin, prodajalna tržnica).
R 4, letnik 1978, prodam. Martin Turk, Dol 2, Novo mesto.
ELEKTRONIC 90, letnik 1979, prodam. Marko Bevc, Lutrško selo 15, Otočec.
126 P, letnik 1982, prodam. Štemberger, Majde Šilc 22, Novo mesto.
GOLF JGLD, letnik 1985, prodam. Tel. (068) 44-446, zvečer.
AVTOMATIC A 3 ML, 8612, kot nov, poceni prodam. Silvo Koželj, Dvor 44.
PRODM avtomatik, letnik 1982, dobro ohranjen, Tel. (068) 56-337.
Z 750, letnik 1971, registriran, motor TLS 14 in invalidski voziček z motorjem, ugodno prodam. Bregar, Hudenje 5, Škocjan.
OPEL KADET, letnik 1973, in gume 155/12, prodam. Šmihel 22, Novo mesto.
ZASTAVO 750 L, letnik 1978, prodam. Informacije na telefon 20-581.
ZASTAVO 128, ZASTAVO 101, ZASTAVO 750 ugodno prodam. Gostilna Kos, Kozanjevica.
Z 750, letnik 1981, prodam. Blažič, Brusnice 80.

JUGO 81 in harmoniko Hohner, primerna za učenje, prodam. Vrdun 15, nad Stopičami.
PRODM Golf diesel, letnik 1978. Ogled od 18. do 20. ure. Ulica Mirana Jarca 35.

kmetijski stroji

PRODM motor za Ferguson 35. Anton Palčič, Kočarija 2, Kozanjevica.
FERGUSON 35 prodam. Us, Gor. Jesenice 1, tel. 49-027.
TRAKTOR Steier (30 KS), generalno obnovljen, s koso prodam. Cena 60 SM. Basarac, Tanča gora 12, Dragatuš.
FREZO in motor 14 M prodam. Tel. 43-747.
PRODM traktor Štore 502, malo rabljen. Jablan 23, Mirna peč.
TRAKTOR MF (35 KM) s kabino prodam. Tel. (068) 58-736.
TRAKTOR Goldoni 224 v zelo dobrem stanju prodam. Marjan Pirc, Kaplja vas 15, Tržišče.
MOTOKULTIVATOR MIOSTANDARD Honda F 600 s koso, plugom in železnimi kolesi, prodam. Dominik Povše, Krmelj 5, 68296 Krmelj.
PRODM frezo Honda F 600 enkrat rabljeno, 10 odst. cenje. Tel. 26-865.

prodam

PRODM pralni stroj, zamrzovalno škrinjo in hidrofor z motorjem. Pirc, Čučja mlaka 4, Škocjan.
PRODM prenosni radio na kasete znamke ITT. Anton Deželan, Velike Brusnice 69 a.
PRANI STROJ, rabljen prodam, čisto poceni, in televizor Minirama. Malči Patek, Pristava pri Leskovcu.
SADJARSKO — VINOGRADNIŠKE hidravlične stiskalnice (100 in 180 l) s pritiskom navzgor prodajam. Informacije na telefon (064) 23870.
PRODM dva voza na trda kolesa, možnost predelave. Nagelj, Beli grič 3, Mokronog.
PRODM zamrzovalno omaro Gorenje, staro 2 leti in pol. Telefon 20-374.
PRODM rabljeno peč za centralno kurjavo 25000 cca!, 2000-litrsko cisterno za olje in gorilnik CTC, vse dobro ohranjeno. Informacije Franc Brajer, Mirna peč 7, ali po telefonu (068) 84-306.
PRODM prikolico (2 t) in diesel motor za kosilnico BCS, ali zamenjam za rezane deske. Avgust Gabrič, Titova 90, Senovo, tel. (068) 79-055.
PRODM dve dobro ohranjeni ločeni peči. Telefon (061) 316-369. Kličite od 17. ure dalje, v nedeljo cel dan.
CEMENTNO STREŠNO OPEKO, 3600 kom, prodam. Cena 100 din kom. Stična, tel. (061) 783-576.
PRODM dva meseca stare rjave jarkice — nesnice in bele, težke peteline za dopitjanje. Jurij Stanonik, Log, Škofja Loka.
POCENI PRODAM stara dvo- in tri-krilna okna. Telefon 55-337, Peter Balkovec, Vinica
PRODM električni pisalni stroj «OLIVETTI», tel.: 20-238.
PRODM hi-fi stolp JVC. Rustja Igor, Cesta herojev 34, Novo mesto. Cena 400.000 din
KRAVO prodam. Jože Sukovič, Mirna peč 19.
PRODM e. m. 11 KW/1400. Tel. 74-947.
STENSKE obloge za ostrešje prodam, 2.000 din za m². Telefon 82-483.
PRODM agregat Uljanik 25-340A. Cena ugodna. Informacije na telefon 51-285, Črnomelj.
PRODM stereo radiokasetofon Sharp in otroško kolo (za 3 do 5 let). Tel. dopoldne (068) 21-050, int. 03.
PRODM 10 tednov stare lovske pse, trobarvne nemške goniče, primerne tudi za krvsledce. Alojž Jerman, Otočec 45, tel. 85-182, po 16. uri.
KANU CANADIER prodam ter kavč in dva fotelja. Jože Gliha, Meniška vas 63, Dolenjske Toplice.
PRODM francosko športno kolo Motobecane (15 prestav). Matkovič, Nad mlini 25, tel. 25-170.
KADI, hrastove, 500 in 700 l, prodam. Jože Pavlin, Gotna vas 39 c, tel. 25-440.
RADIOKASETOFON stereo prodam. Tel. 21-942, popoldne.
MOTOR za čoln Tomos 4, dolga os, prodam. Tel. 25-056, v večernih urah.
SOD (2000 l) in log za deutz prodam. Jablan 29, Mirna peč.
KOZE prodam. Ovan, Regerča vas 177, Novo mesto.
PRODM HSR 160. Ogled v petek od 16. do 18. ure. Brane Sturm, Paderšičeva 37, Novo mesto.
POCENI prodam hladilnik in dva raztegljiva fotelja Neptun. Tel. 22-757.
PRODM prenosni video sistem Mitsubishi (videorekorder in kamera), kanu in tenis lopar WIP — PANATTA 4,5. Tel. 32-136.
PRODM juke box rock — ola, fliper, peč za centralno, 23.000 cca!., cisterno 3500 litrov in suhe smrekove deske. Gostilna Kos, Kozanjevica.
PRODM pol sezone rabljeno peč — štedilnik kuepperbusch. Zvonko Hribšek, Kettejeva 2, 68250 Brežice.
HARMONIKO melodijo, 60 basov prodam. Tel.: 44-211, dopoldan.
ZARADI selitve prodam eno leto

rabljeno spalnico Malajka za 40 odst. cenje; kot nova. Kličite 22-260. Jožkota, do 14. ure.
PRODM pse, mladiče nemškega ovčarja, stare dva meseca. Šušteršič, Zagrebška 21, tel. 22-456 (popoldne).
ZAMRZOVALNO SKRINJO (310 l) prodam. Pilič, Ivana Roga 38, Novo mesto.
PRODM črno-beli TV Gorenje, star 16 mesecev, za 8 milijonov starih din. Tel. 20-391.
PRODM kombajn Bautz 2 m širine, zamrzovalno škrinjo 220 l Gorenje, rabljeno, gumi čoln za 4 osebe, pol osovine in hladilnik za R 4, gobelin «La pastoreale» in ovce z mladiči. Golob, Vrbovec 14, 68310 Šentjernejski.
PRODM šivalni stroj Danica elektronič, v kovčku. Anica Može, Dol. Kamence, Novo mesto.
UGODNO prodam strešno opeko (Dobruška vas). Informacije po telefonu (068) 44-039.
NERABLJENO strešno okno 6 x 112 prodam. Tel. 25-625.
KRAVO z en teden starih teličkom ter BCS, staro 6 let, prodam. Tel. 23-311, popoldne.
PRODM TRI tridelna okna in eno enodelno. Tel. 85-769.
PRODM 500-litrski hrastov sod. Alojž Rajšelj, Ivanja vas 12, Mirna peč.
PRODM tračni transporter (silazni), dolžine 7 m, širine 5,5 cm, pogon elektromotorski z reduktorjem (naprej in nazaj), s črpalko na kardanski pogon, italijanske znamke Comet P-48, prikolico za prevoz živine z avtomobilskim priključkom nosilnosti 1000 kg. Franc Oberč, Brezje pri Rakih 18, Raka pri Krškem, tel. (068) 75-571.
UGODNO prodam mizo in stole, kavč in tri fotelje, moped Colibri T 14. Informacije po telefonu 23-578, po 19. uri.

kupim

KUPIM RENAULT 4, leto proizvodnje 1982/83/84/85. Tel. (011) 771-656, Časlav.
KUPIM vikend zidnico v okolici Novega mesta. Tel. 21-853.
KUPIM koso za TV 420 in ruvač za krompir. Ivan Venetič, Vrčice 3, 68333 Semič.

posest

PRODM vikend hišico pri Gačah pri Črmošnjicah-smučarja. Mujkič, Ribnik pri Črmošnjicah.
NJIVE, travnike in gozdove v Birčni vasi prodam. Tel. (061) 263-993.
VINOGRAD, 2400 m² velik, v Podbočju pri Kozanjevici prodam. Janez Terlep, Ljubljana, Bizjanova 7.
PARCELO za vikend in vinograd v okolici Sevnice prodam. Tel. 81-752.

čestitke

V tem tednu praznuje svoj 70. rojstni dan REZKA POVŠE, Šegova 39, Novo mesto. Za njen praznik ji iskreno čestitajo in želijo vse najboljše vsi njeni.
Dragi mami in stari mami MARIJI PRIBANIC, ob njenem osebnem prazniku želimo vse najboljše, očeta pa lepo pozdravljamo. Otroci z družinami.

obvestila

HITRO, poceni in z garancijo popravljam vse gospodinjne stroje. Tel. 25-393.
VAS MOTI ropot in prepih, rosenje oken, veliki stroški za kurjavo? Montiramo tesnilo ter vse vrste oken in vrat. Tel. 20-408 za Dolenjsko, 71-286 za Posavje.
OBVEŠČAM cenjene stranke, da poleg vseh slik izdelujem tudi slike za vozniška dovoljenja. Fotograf Cvetko Tramate, Breška vas 3, 68310 Šentjernejski.

mali oglasi

službo dobi

DELO dobi ključavničar z večletno prakso. Tel. 23-673.
DODATNO zaposlim dva strojna ključavničarja. OD po dogovoru. Novak, Na lazu 1, Novo mesto.
ZAPOSLIM KV ključavničarja in kovinostrojarja. Ostalo po dogovoru. Slapničar Ivan, Ceglunca 39 a, tel. 22-706.
TAKOJ zaposlim orodjarja in strugarja. OD po dogovoru. Janez Urbič, 68233 Mirna, tel. 47-003.
ZA ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV ŠOLE zaposlimo eno delavko za polni delovni čas za nedoločen čas in eno delavko za polovični delovni čas. Prijave in informacije: OSNOVNA ŠOLA METLIKA.
SLUŽBO DOBI poklicna šivilja. Informacije: Modni salon, tel. 23-713.
V STALNO delovno razmerje sprejemam KV ali PKV MESARJA za dela v klavnicah in predelavi mesa. Pavel Božič, mesarstvo, Škocjan.
NATAKARICO ali kuharico zaposlim. Gostilna RAKAR, Gradac, tel. (068) 56-653.

stanovanja

ŠOLARKA dobi brezplačno sobo. Goleš, Stanetova 1, Novo mesto.
IŠČEM stanovanje v Novem mestu ali okolici. Naslov v upravi lista (5206/86).
DIJAKU oddam opremljeno sobo. Naslov v upravi lista (5207/86).
NUJNO iščem ogrevano sobo ali garsonjero v Novem mestu. Tel. 22-894.
V KRŠKEM nujno vzamem v najem stanovanje ali hišo za največ leto dni. Cena in pogoji niso važni. Tel. 71-537.
SPREJMEM dve dijakinji na stanovanje. Marija Galič, Regerča vas 91 a, Novo mesto.

motorna vozila

APN—6, nov prodam. Informacije Zupančič Jože, tel.: 26-123.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozod Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 120 din, letna naročnina 3.000 din, za delovne in družbene organizacije 6.000 din, za tujino 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 2.000 din, na prvi ali zadnji strani 4.000 din, za razpise, licitacije ipd. 2.500 din. Mali oglasi do deset besed 1000 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročniških rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozod Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

TOMOS 15 SLC, letnik 1979, prodam.

Hrib pri Orehku 8, Novo mesto.
LADO 6000 letnik 1980, prodam. Telefon 23-121, Majde Šilc 19.
PRODM FIAT 126 P, letnik 1978, in PEUGEOT 104, letnik 1976. Miran Pureber, Drežetova pot 11, Novo mesto, vsako popoldne.
R 4, starejši letnik, registriran do novega leta, prodam. Štefan 4 pri Trebnjem.
126 P, karamboliran, prodam za 10 M. Janez Plantan, Vel. Cerovec 9, Novo mesto.
FIAT 850, letnik 1981, prodam. Franc Borštnar, Jepriek, Tržišče.
ZASTAVO 101, letnik 1975, neregistrirano, potrebno manjšega popravila, prodam. Tel. 27-606, popoldne.
R 4 GTL, letnik november 1981, prodam. Franc Strajnar, Dolenje Jesenice 8, 68232 Šentruport.
UGODNO prodam osebni avto FORD 20 M, letnik 1970, v voznom stanju, neregistriran. Naslov: Aleš Ivnik, Gumberk 8, 68222 Otočec ob Krki. Naprodaj je tudi AMI 8 L, letnik 1972, po delih.
POCENI prodam DIANO, letnik 1976, kličite popoldne na tel. 72-093.
R 4, letnik 1981, karamboliran, skupaj ali po delih prodam. Tel. 84-982.
R 4 GTL letnik 1983, prevoženih 21600 km, prodam. Vinko Vidrih, Trdinova 34 a, Novo mesto.
GOLF L, NEMŠKI, 1050 cm³, 50 KM, odlično ohranjen, letnik december 1978, prodam. Tel. (068) 62-020, torek, petek od 7. do 15. ure, sobota od 8. do 13. ure.
Z 750 LE, letnik 1980, prodam. Marjan Jančar, Leskovec 6, Brusnice.
Ugodno prodam ZASTAVO 750 L. 76. Pekez Srečko, Partizanska 29 — popoldan.
ZASTAVO 750 LE, letnik 1984, 17000 km, prodam za 85 M. Tel. 88-913.
AUTOMATIC, star tri leta, prodam za 11 M. Tel. 85-783.
KATRCO 76, registrirano, prodam za dele. T Ael. 79-066, Senovo, zvečer.
ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1985, prodam. Anton Dušak, Cerovec 10, 68333 Semič, tel. (068) 58-577.
PRODM motor za Z 101, letnik 1980, prevoženih 47.000 km, in vse ostale dele za avto. Knez, Krmelj 23.

RAZPIS NAGRAD IN PROGRAMA 1987

NOVO MESTO — Občinska raziskovalna skupnost, ki letos sofinancirala izvedbo 32 raziskovalnih nalog, bo še v avgustu javno objavila razpis za izvajanje programa raziskovalnih nalog za leto 1987. Področja raziskav bodo navedena v razpisu, gotovo pa seznam ne bo nič manj pester kot pretekla leta, ko je skupnost vsako leto sofinancirala raziskovalne naloge z zelo različnih področij, pomembnih za novomeško občino. Prijave bodo zbirali do 15. oktobra. Hkrati bo objavljen tudi razpis nagrad in priznanj za leto 1986 za dosežke na področju množične inventivne dejavnosti in za raziskovalne dosežke. Skupnost naj bi letos podelila 20 nagrad za dosežke na področju inventivne in raziskovalne dejavnosti, 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi, po 1 nagrado pa za raziskovalno delo mladih in za dolgoletno razvojno raziskovalno delo. Tovrstne predloge bo občinska raziskovalna skupnost sprejemala do 30. septembra.

82 PLAVALCEV NA KOLPI

STARI TRG OB KOLPI — Prejšnjo nedeljo je TVD Partizan Stari trg organiziral tekmovanje v plavanju na 100 m na Kolpi; v Radenich in v Prelezu se je pomerilo 82 plavalcev. Najmlajši je bil 6-letni Zagrebčan Muhvič, najstarejši pa 65-letni Velenčan Trček. Zmagovalci: Radenci: pionirji: Kobe; pionirke: Lindič; mladinci: P. Šterbene; mladinke: S. Šterbene; člani: Zajc; članice: Maurin; veterani: Šterbene; Prelesje: pionirji: Kovačič; pionirke: Kovovič; mladinci: Majerle; mladinke: Hercog; člani: Gregorič; članice: Kobe; veterani: Šutej. VINKO KOBE

VRTINA DO TERMALNE VODE

SAJEVCE — V Sajevcah pri Kostanjevici naj bi delavci geološkega zavoda iz Ljubljane do tega četrtega končali 800 metrov globoko vrtino. Termalna voda, ki so jo odkrili na obrobju Krakovskega gozda, bo morda spodbudila razvoj kmetijstva in turizma na tem koncu. Dokončna odločitev še zdaleč ni znana, kajti izsledke morajo dobro preučiti. Sploh pa ni mačji kašelj takale vrtina, saj je stala 120 milijonov, če pa bi morda morali še vrtati, je vprašanje, od kod denar.

»POSAVJE PLEŠE '86«

KRŠKO — Odbor za folklorno in plesno dejavnost pri ZKO Krško je nedavno objavil razpis za sodelovanje na reviji »Posavje pleše '86«. Prireditve bo 20. septembra na Šenovem. Na njej lahko sodelujejo vse folklorne in plesne skupine iz občin Brežice, Krško in Sevnice, ki se bodo prijavile do 6. septembra. Na reviji se bo vsaka skupina predstavila z dvema spletnoma plesov. Program prireditve bo sestavljal odbor za folklorno in plesno dejavnost z ozirom na ples, ki jih skupine obvladajo.

NOGOMET V GRIBLJAH

GRIBLJE — V veliko veselje domačih kopalcev in obiskovalcev so se zadnje nedelje proti večeru na kopališču v Gribljah v nogometu pomerili najprej debeli in suhi Gribelci; zmagali so debeli z rezultatom 5:3. Moške mu zgledu so sledile tudi vijke in malo manj vitanji vte ženske. Čeprav so v glavnem vse prvič igrali nogomet, je bila ta predstava še bolj zanimiva in vesela. Ženski obračun pa se je končal z neodločenim izidom 3:3. Gribelke so dobile na tej tekmi toliko samozavesti, da izzivajo na »dvojbo« vse belokranjske ženske nogometne vrste.

*Če bi ljubezen govorila,
solza mrivega bi obudila,
ne bi tebe, ljubi ata,
črna zemlja krila.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, atija in sina

FRANCETA MAVRA

z Vrha pri Križu

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem za pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih, za podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo tovarni Iskra Žužemberk ter sodelavcem za denarno pomoč in za izrečeno sožalje, župnikoma pa za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marica, sinček Boštjan, hčerka Tatjanca, mami in vse ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po daljši boleznij je 2. avgusta 1986 v 78. letu umrla draga žena, mama, babica in prababica

MARIJA KRALJ

iz Predgrada 61

Iskreno se zahvaljujemo g. župniku iz Starega trga ob Kolpi za opravljeni obred, pevkam za petje na domu in ob grobu, medicinski sestri za lajšanje bolečin, sosedom za nesebično pomoč, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste pospremili pokojno na njeni zadnji poti. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mož Pavel, sin Pavel z družino, hčerke Marija, Pavla in Julka z družinami

*Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje,
skrb za nas vse — bilo je tvoje življenje.*

ZAHVALA

V 68. letu starosti se je tiho poslovila od nas naša ljuba mama, stara mama, sestra in teta

TEREZIJA METELKO

Gmajna 21

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence. Posebna hvala DO Iskra-TOZD Hipot Šentjernej, IMV Novo mesto, Kostak Krško in DO Ravno za podarjene vence. Hvala duhovniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hčerke Mili, Martina in Anka z družinami, sin Štefan, sestri Nežka in Fani ter ostalo sorodstvo

*Samo en gost je, ki še mora
ri: ne bo povedal, ob kateri uri,
ne bo zahteval jesti in ne piti
in samo tiho bo zaklenil duri.
(Alojz Gradnik)*

ZAHVALA

Vsem, ki ste se ob smrti našega dragega brata

LOJZETA HOZNARJA

poklonili njegovemu spominu s prinesenim cvetjem, izrekli poslovilne besede, ga pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje, iskrena hvala. Posebej se zahvaljujemo zdravniku in ostalemu osebju Zdravstvenega doma Črnomelj za lajšanje bolečin ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: brat in sestre

ZAHVALA

V 78. letu nas je po dolgi in težki boleznij zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ SINTIČ

iz Oštrca pri Kostanjevici

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali med težko in dolgotrajno boleznij. Hvala delovni organizaciji Iskra iz Kostanjevice ter Strešniku iz Dobruške vasi za podarjene vence in pomoč, župniku za lepo opravljeni obred ter še posebej družinama ŽULIČ in KLEMENČIČ.

Žalujoči: žena Marija, sinova Rajko in France z družino, hčerke Minka, Jožica, Vera in Štefka z družinami ter sestra Mici in brat France z družinami

*Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina je pri nas,
a v srcih tvoj spomin živi,
povsod si z nami samo ti.*

V SPOMIN

22. avgusta mineva žalostno leto, odkar nas je, polne bolečin v naših srcih, zapustil naš ljubljeni mož

JANEZ BLATNIK

iz Klenovika 19

Bolezen, delo in trpljenje, tvoje je bilo življenje. — Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in svečke na njegov prerani grob.

Žalujoči: žena Tončka z Olgo

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je po težki boleznij zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA KONCILJA

Rdeči kal 21, Dobrnič

Vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, se iskreno zahvaljujemo. Še posebno se zahvaljujemo osebju ginekološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za skrbno nego in lajšanje bolečin. Hvala delovni organizaciji Tesnila Trebnje, otroškemu dispanzerju ZD Novo mesto, kapiteljskemu duhovniku za obisk v bolnišnici, pevcem in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Rudolf, sin Jože z družino, hči Marija z družino, bratje Matija, Lojze in Jože, sestri Ivanka in Julka z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je po dolgi in težki boleznij zapustil naš dragi mož, oče, stric, in praded

MARTIN BAJUK

Radoviči 8

Najlepše se zahvaljujemo osebju ZD Metlika za požrtvovalno pomoč in skrb v času boleznij, vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje in spremili pokojnega na zadnji poti. Prisrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljeni obred, govorniku za poslovilne besede, članom GD Rosalnice, godbi pa za lepo zadnje slovo.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

ALBINA VIDMARJA

sodnika v pokoju

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali, izrazili sožalje in pokojnemu prinesli cvetje. Za požrtvovalno pomoč se iskreno zahvaljujemo Miletu Petroviču in sosedom, gospodu proštu Lapu pa za lepo opravljeni cerkveni obred.

Žalujoči: žena Ana, hčerka Mira z družino in sin Brane z ženo Novo mesto, dne 13. avgusta 1986

ZAHVALA

Ob boleči, nenadni izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, praočeta in strica

ANTONA VIPAVCA

iz Tribuč 43 pri Črnomlju

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Loke in Tribuč, prijateljem in znancem za sočustvovanje in pomoč v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala dr. Alenki Strmec za dolgoletno požrtvovalno zdravljenje ter osebju internega in kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto. Hvala skupščini občine Črnomelj, DO Krka-TOZD Tehnoservis in DSSD, ŽITO Pekarna Črnomelj za podarjeno cvetje in številno spremstvo na zadnji poti. Prav tako hvala pevskega zboru iz Tribuč, govornikoma Ivanu Jankoviču in Antonu Mileku, Enici Škof za organizacijo pogreba ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Frančiška, otroci Milena, Vinko in Marija z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil v 56. letu naš dragi mož, ate, stari ate, brat in stric

ALOJZ ŠUŠTARIČ

Tanča gora 31

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo pevcem iz Dragatuša, govorniku za poslovilne besede pred domačo hišo, osebju ZD Črnomelj, ki so mu pomagali v boju za življenje. Hvala DO GOK Komunala Črnomelj, Iskri Semič, GD Tanča gora za organizacijo pogreba in številno spremstvo. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Anica, hčerki Milena in Marjana z družinami, sestri Marija in Olga z družinami

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi, ko nas je v 68. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

JOŽE PUGELJ — KOSEC

borec Gubčeve brigade
iz Starih žag pri Dol. Toplicah

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Strojini, Ivančič, Zupančič, Golob in Štefanu Kižetu, TVD Novo mesto, Podjetju za PTT promet Novo mesto, sobaricam zdravilišča Dol. Toplice in mladincem iz Koč. Poljan za nesebično pomoč in podarjene vence. Hvala tudi kaplanu za lepo opravljeni obred in govorniku Muhiču za poslovilne besede pi odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Pepca, sinovi Rajko in Jože z družinami, Srečko in hči Marija z Andrejem

ANA GOLEŠ

Komaj osemnajst let je imela Ana Goleš, ko se je odpravila na delo v Nemčijo, kjer je z močnem ostala devet let. Čeprav je v Metliki naredila šiviljski tečaj, je v Nemčiji opravljala povsem drugačno delo, v finomehanični industriji. Z močnem nista nikoli pomislila, da bi za stalno ostala v Nemčiji, v Metliki je rasla njuna hčerka, kmalu pa sta tam začela graditi hišo. V Metliko sta se vrnila, ko je hčerka začela hoditi v šolo.

Ana je bila tri mesece prijavljena na zavodu za zaposlovanje, prek katerega je potem dobila službo v Betini konfekciji. No, tu

je na tej ravni tudi kakovost njihovega dela.

»Delo v konfekciji je težko, dobro moraš poprijeti, da dosežeš normo, počitka ni, vseh osem ur, razen tiste pol ure, kolikor nam je odmerjeno za malico, moraš sedeti za strojem. Le s takim delom dosežeš ali malo presežeš normo,« pravi Goleševa. Delovno storilnost sicer ugotavljajo za vsako delavko posebej, vendar so, kot rečeno, odvisne ena od druge, celotno delo za tekočim trakom je povezano. V enem traku v Metliki dela od 50 do 60 šivilj, v eni izmeni pa teče delo na dveh trakovih. »Časa za klepet res ni, zato pa tudi priložnosti ne, da bi se pokazale.«

Letos Goleševa dela na specialnem šivalnem stroju, ki jih je Beti nekaj dobila za določen čas od nemške firme Triumph, za katero precej delajo. »Če delo teče normalno, če imamo material in če se stroji ne kvarijo, se da normo malo preseči. Delo v naši konfekciji pa je še posebej težko v polemi vročini, zlasti v popoldanski izmeni, ko je v hali že tako vroče, da kakšna zaradi tega celo omedli. Plače so se v zadnjem času sicer nekaj izboljšale, vendar mislim da smo za naše delo še vedno preslabo plačane, vsekakor pa slabše kot v drugih Betinih tozidih, čeprav je res, da se z drugimi ne moremo primerjati zaradi nočnega in nedeljskega dela.«

Na pravi dopust so Goleševi redko odpravili. »Če že gremo, gremo k znanemu na morje, v hotelu si dopusta ne bi mogli privoščiti. Letos sem se prijavila v Beti za Sečo, pa nisem prišla na vrsto. Morda bo več sreče drugo leto. Sicer pa je doma, v hiši in okoli nje, vedno dovolj dela, poleti pa gremo včasih tudi na Kolpo, na izlete pa ne hodimo.«

Doma Ana ne šiva, kaj malega že popravi ali pošije. Pravi da ima šivanja osem ur v službi dovolj.

A. BARTEJ

kaj ji je tisti »prednemški« šiviljski tečaj že malo pomagal, še posebej v začetku, ko se je pričevala za delo strojne šivilje v konfekciji. Od takrat teče že deseto leto, in Goleševa je danes med najbolj priidnimi in natančnimi strojnimi šiviljami v metliškem konfekcijskem tozdu. Nasploh za delo v konfekciji velja, da je treba krepko poprijeti, da so norme visoke, tekoči trak neusmiljen priganjač, če se delo ustavi eni, ga nimaajo tudi druge, kljub vsem našim znanim težavam in zagatam pa je storilnost na evropski ravni, delavke pa vseskozi z delom za tuje zahtevne kupce potrjujejo, da

Uničuje nas »napredek«

Pogovor z dr. Dušanom Plutom o onesnaževanju našega okolja na metliškem grajskem dvorišču

METLIKA — Že sedaj je stanje onesnaženosti našega okolja zaskrbjavajoče, če pa bo šlo tako naprej, se bomo kaj kmalu znašli v nepopravljivo uničenem in onesnaženem okolju, skratka, v brezizhodnem položaju. To je osnovna ugotovitev iz pogovora z dr. Dušanom Plutom na sobotnem večeru na metliškem grajskem dvorišču, ki so ga pripravili v okviru metliških kulturnih poletnih prireditev pod naslovom »Živeti v svinjariji?«.

Dušan Plut, belokranjski rojak in eden najbolj osveščenih in strokovno podprtih slovenskih ekologov, je nanašal vrsto grozljivih dejstev o nezadržnem uničevanju našega življenjskega okolja, in opozarjal, da se pri nas iz napak, ki jih je pred nami delal razviti kapitalistični svet, nismo prav nič naučili. Miselnost, da lahko tako imenovani napredek sloni le na vedno večji produkciji in z njo povezani vedno večji porabi vseh vrst energije, pelje svet v propad. Taka usmeritev, groteskno do konca izpeljana, napoveduje, da bomo največji napredek dosegli takrat, ko bo zaradi njega in od njega na svetu brez gozdov, v povsem zastaranim zrakom in vodo preminil zadnji prebivalec tega nekdanjako lepega planeta, našega edinega doma.

Žal se tega ne zavedajo ali si pred tem dejstvom zatiskajo oči tisti, ki bi jih morali imeti najbolj odprte. Šokantno je dejstvo, oprto na neusmiljene podatke, da je ne samo industrijska Slovenija ekološko že močno načeta, ampak da je onesnaženost okolja tudi v že tako in tako za polucijo močno občutljivi Beli krajini vedno večja. Pa tu ne gre samo za semiško Iskro in z njo smrtno povezano Krupo, Kolpa od izliva Lahinje po mednarodnih standardih že ni več primerna za kopanje, ne več dosti, pod to mejo je Kolpa nad izlivom Lahije vanjo. Črnomelj nima čistilnih naprav, pa tudi sicer samo čistilne naprave ne morejo narediti nič, če ni celoten delovni in življenjski krog naravnih protipolucijsko.

Žalostno in nerazumljivo je dejstvo, da je naša država ena največjih evropskih onesnaževalk z žveplovim dioksidom in da so socialistične države nasploh največje onesnaževalke okolja. In to države, ki imajo v svojih ustavah skrb za človeka zapisano na prvem mestu. Pri nas pa ekološke zmerjajo, jih cinkajo in jim priukajo razne nečednosti in hudobne namere. »Napredek« pa nezadržno in nepopravljivo uničuje gozdove, vode in zrak.

O tem je nekaj bridkih resnic v šaljivem tonu v soboto na grajskem dvorišču v govoru v okviru svoje »predvolilne kampanje« povedal tudi »avantgardni amaterski politik« Janez Vrančič-Luigi.

A. BARTEJ

— Tega sulca so te dni otroci našli mrtvega v Kolpi pri Bilpi. (Foto: J. Primc)

Sulci umirajo v Kolpi

Kar tri sulce, dolge okoli metra, so našli mrtve v Kolpi

FARA, BILPA, DOL — Pozimi, v času sezone lova na sulca, smo pogosto poročali o izrednih uspehih kočevskih ribičev, ki so imeli največ sreče pri lovu

tega kralja Kolpe. Zdaj lahko poročamo o umiranju rib v Kolpi in pogosto izredno velikih sulcev.

8. avgusta so otroci našli v Kolpi pri Bilpi mrtvega sulca, dolgega 86 cm in težkega 5,50 kg. Na njem ni bilo videti nobenega znaka nasilja. Včasih namreč najdemo mrtve sulce s sledovi uboda osti. Otroci so povedali, da so našli na istega sulca že dan prej, obnašal pa se je precej nenavadno, saj je zaplaval kar v plitvino in grizel enega izmed njih za peto, se drsal ob noge, nato pa spet odplaval.

Mrtvega sulca so si ogledali tudi kakajški, ki so prav takrat priveslali po Kolpi. Povedali so, da so kakih 5 km višje tudi oni našli na mrtvega sulca, ki je že razpadal, bil pa je večji. Izrazili so prepričanje, da ribe umirajo zaradi pomanjkanja kisika. Istega dne smo zvedeli še za en podoben primer: 122 cm velikega mrtvega sulca je v Kolpi pri Dolu našel kočevski ribič Milan Cilenšek.

Med ribiči in drugimi ljudmi prevladuje prepričanje, da ribe umirajo zaradi sprememb v naravnem okolju. Vode so vedno bolj onesnažene, jezovi so podrti, zato je voda nižja in se hitreje segreje, bojazen pa je, da ne bi z vnašanjem (vlaganjem) rib vnesli v Kolpo tudi bolezn.

Vsekakor bi bilo treba vode bolj varovati in občasno dajati vzorce v analizo. Proti onesnaževalcem bi morali hitreje ukrepati. Mrtve ribe opozarjajo, da je nekaj hudo narobe.

J. PRIMC

Slovenija
Moja dežela.

R. B.

Takoj dobili priznanje

Komaj odprti mali kamp v Dol. Toplicah je že uvrščen v mednarodni vodnik

DOL. TOPLICE — Letosov Zdravilišču Dol. Toplice odprli mali kamp za največ 40 prikolice, ki imata tudi brunarico s sanitarijami, tuši in toplo vodo. Uredili so sprehajalno pot, razsvetljajo in asfaltno cesto. Ker je bilo julija slabo vreme, letos niti niso računali na večji obisk, so pa kamp vseeno objavili v turističnem vodniku. Ko si ga je ogledal mednarodni inšpektor, mu je takoj dal laskavo priznanje. V mednarodnem turističnem vodniku ADAC za kampe v Evropi, kjer je nekaj tisoč malih in velikih kampov, je komaj odprt kamp v Dol. Toplicah posebej priporočil kot eden najboljših v Jugoslaviji.

Nastal je tako rekoč po naključju in iz potrebe. Drago pri potoku, kjer je bilo več let polno robidovja, v katerega so domačini odlagali tudi smeti, so delavci zdravilišča nekaj let prostovoljno čistili, da bi se znebili sramote. Obenem pa so morali tujec, ki so na potik morju želeli ostati kak dan v Toplicah, odslavljati ali pa so sami kar na črno kampiljali v parku. Da bi ustregli zlasti njim, so letos uredili mali kamp, ki mu sploh ni videti, da je nastal na smetišču.

Vsekakor je to zasilna rešitev, kajti vsa slovenska termalna kopališča in zd-

ravilišča že imajo ustrezne kamping prostore, zato Dolenje ne bi radi zasotajali v ponudbi. Za večji kamp bodo iskali novo lokacijo v okviru ureditvene načrta Dol. Toplice, ki je prav zdaj izdelavi.

R. B.

KMALU DELOVE IN KOMPASOVE IGRE

ČATEŽ — V okviru tradicionalne Čateške noči, ki bo 6. septembra, bodo letos v Čateških Toplicah potekale Delove in Kompasove turistične igre. Domača ekipa in gostujoča ekipa iz Slovenskih Konjic se bosta pomerili v igrah, ki bodo prikazovale značilna opravila teh krajev. V vrhuncu tekmovanja se bosta pomerila predsednika izvršnih svetov obeh občin, Brezice in Slovenskih Konjic. Vzporedno s temi igrami bo zveza turističnih društev iz Brezice organizirala tekmovanje ekip domačih (turističnih društev, odprta pa bo tudi kulinarčna razstava.

B. D.

Bo gnojnica zalila hiše?

Gnojnična mlaka vedno bolj narašča in ogroža sedem hiš — Dosedanja opozorila niso zalegla

STARA CERKEV — V Stari cerkvi pri Kočevju gradijo vedno več hiš, kanalizacija pa spuščajo pod zemljo. Manj narava pa se je uprla in ne požira več vseh odpadkov, pač pa prihajajo zdaj na dan v spodnjem delu vasi ob cesti proti Koblarjem. Zelena luža, polna žab, vedno bolj narašča, in če nihče ne bo ničesar ukrenil, bo kmalu ogrozila bližnjih sedem hiš.

Prebivalci tega območja že dolgo zaman opozarjajo odgovorne organe na to resno nevarnost. Boje se tudi okužbe, zato zahtevajo po ureditvi kanalizacije naslavljajo na razne organe tudi iz Združenega KGP Kočevje. Luža je namreč na njihovem pašniku. V njej se je že utopila krava. S tem ko se luža širi, se zmanjšuje tudi pašnik kmetijskega obrata v Koblarjih in kmetijci morajo zaradi luže neprestano prestavljati ograjo okoli nje za toliko, za kolikor se luža poveča.

Ogroženi krajanje opozarjajo, da je zadeva zelo resna. V občinskih planih je sicer predvideno, da bo kanalizacija iz Stare cerkve nekoč speljana do Kočevja in v mestne čistilne naprave. Če ni druge rešitve, bi morali to gradnjo pospešiti, ji dati prednost. Krajanje ogroženega območja in Stare cerkve pripravljene tudi s prostovoljnimi delom sodelovati pri gradnji kanalizacije, seveda pa potrebujejo sodelovanje in pomoč tistih, ki so v občini za tadea usposobljeni in odgovorni.

J. PRIMC

Bogata nova kolekcija

METLIKA — Te dni so v Beti določili cene za novo kolekcijo pomlad-poletje 87. Ta kolekcija bo še bogatejša kot prejšnje, zlasti kar se tiče artiklov za na plažo in modnih gornjih oblačil, po katerih je še posebno povpraševanje. V tej novi kolekciji bo za domači trg več kot 300 artiklov, za izvoz pa bodo delali okoli 120 različnih modelov; za izvoz so v tej kolekciji namenjene zlasti kopalke. V Metliki in na skupnem nastopu z Jugotekstilom na Bledu so vsem večjim tujim kupcem že predstavili novo kolekcijo; bila je zelo lepo in pohvalno sprejeta in tudi zaradi nekoliko višjih cen, češar v tujini niso vajeni, ni bilo posebnih pripomb. Prva naročila iz tujine pričakujejo v Beti že po septembrskih sejnih v Münchnu in Düsseldorfu.

Zaključevanje naročil za domači trg pa se bo po utečenih poteh, se pravi na predstavitvi kolekcije na Vinomeru pri Metliki, začelo v začetku prihodnjega meseca in bo trajalo do srede oktobra.

kaj spregledati, seveda dokler ni mera polna. In polna je bila, ko sem ob odhodu iz neke trgovine na računu videla z velikimi črkami napisano: »Besten Dank«. Ta trgovina leži nekje v Istri, da ne bo pomote!

Tedaj sem se vprašala, do kod sega naša gostoljubnost. Kaj moramo v turizmu res igrati vlogo »hlapca«? Se ne zavedamo, da je tudi jezik del naše kulture? Če že res hočemo biti nadvse prijazni, potem naj bo nemški prevod na drugem mestu, na prvem pa naš jezik!

J. ŽAGAR

Do smrti pretepena na rojstni dan

V bolnišnici je Milka Lavrič podlegla poškodbam — Zaradi suma v priporu sostanovalec L. L.

KOČEVJE — Postaja milice v Kočevju je bila 14. avgusta obveščena, da je v bolnišnici v Ljubljani umrla Milka Lavrič iz Kočevja. Trg zbora odposlancev 16, ki se je tam zbrala ob 6. avgusta. V bolnišnico so jo odpeljali tako rekoč s praznovanja rojstnega dne.

6. avgusta je L. L. iz Trga zbora odposlancev 16 v Kočevju obvestil, da je v noči na 6. avgust potrkal na vrata stanovanja neznanec in ko mu je odprl, ga je s palico najprej udaril po roki, nato pa še po glavi, da se je onesvestil. Pretepel je še sostanovalko Milko Lavrič, s katero živita v skupnem gospodinjstvu, ki so jo reševalci že odpeljali v Zdravstveni dom v Kočevju, nato pa v bolnišnico Klinični center v Ljubljani.

Kočevski miličniki so med zbiranjem obvestil še isti dan ugotovili, da je Lavričeva 5. avgusta praznovala rojstni dan. Ko so gostje odšli, jo je L. L. pretepel in ji prizadejal zelo hude poškodbe. Postajo milice in zdravstveni dom je obvestil šele naslednji dan. Podal je lažno prijavo o napadu neznanca.

Miličnikom je priznal, da jo je pretepel on. Izgovarjal se je na pijanost. L. L. je zdaj v preiskovalnem zaporu.

J. P.

USPEŠNE IGRE »POD DEDOVO LIPO«

OTOČEC — Sobotno popoldne je blizu tri tisoč gledalcev preživel ob spremljanju 2. iger »Pod dedovo lipo«, ki so kot turistična, zabavna, kulturna in športna rekreativna prireditev popestrile dolenjsko turistično ponudbo v mesecu turizmu. Tema letošnjih desetih iger je bila košnja in spravilo sena. Stare običaje v času košnje so pokazali kosci in grabljice iz Podgrada, ki so na travniku v obliki polža demonstrirali košnjo. V desetih igrah je nastopilo 157 prebivalcev šestih krajevnih skupnosti. Igre so si sledile v zaporedju, kot so potekala dela. Zmagala je ekipa Podgrada s 425 točkami, pred Šmarjeto, Brusnicami, Belo cerkvijo, Otočcem in Malim Slatnikom. Vsem udeležencem je organizator podelil lične spominske zahvale.

R. B.

Do kod »Turizem smo ljudje«?

Ljudje se počasi vračajo z dopustov, poletna turistična sezona gre h kraju. Še vedno velja geslo »Turizem smo ljudje« in ravno to geslo me je spodbudilo k razmišljanju, do kod naj bi ta rekupričeno segal. Lepo in prav je, da smo prijazni in se trudimo biti dobri gostitelji, vendar vse do prave mere. Med preživetjem dopusta ob naši obali, moram priznati, sem doživela marsikaj. Vendar je človek pripravljen tu pa tam tudi